

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio III. De Physica prædeterminatione Philosophicè, an illa sit
medium noscendi dicta Conditionata?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

QUÆSTIO III.

De Physica Prædeterminatione Philosophicè,
& an illam medium noscendi dicta Condi-
tionata?

Nihil hic agitur de Prædeterminatione
physica attendendo ad locos, & principia
methe Theologica; sed stabimus intra cancellos
methe rationis, Theologiæque naturalis. Ut
statu questionis intelligatur,

PRÆMITTO 1. *Nomine Physica prædetermi-
nationis, intelligi determinationem quandam ante-
cedentem quocunque effectum liberum, per quam
causa prima determinat ad agendum hoc & non ali-
ud.* Hanc prædeterminationem quidam po-
nunt extrinsecam, quæ sita sit in actuali decreto
Deo efficaci de operatione futura, non præcon-
sultâ prius ipsa causa, quid esset actura, nec de-
terminando illius efficaciam à suppositione prævi-
ti consensus. Talem extrinsecam prædetermi-
nationem invehunt, eaque solâ sunt contenti
Salmanticenses. Alii ponunt præter hanc, a-
liam prædeterminationem, intrinsecam agenti,
sita in hoc, quod Deus conferat in tempore
aliquid, quo posito necesse est esse operatio-
nem, & non posito non potest esse. Porro hoc
intrinsecum, alii censent esse qualitatem præ-
ter naturam realem, ex parte actus primi; alii censent
non esse qualitatem, sed actionem; alii dicunt
eam requiri non nisi ad actus creaturæ liberos:
alii etiam ad necessarios; alii requirunt non nisi
ad actus bonos; alii etiam ad malos: hic tamen
maximè attendemus ad hanc sententiam, quæ
constituit prædeterminationem in ipsa qualita-
te; quia hac impugnata, reliquæ faciliè impu-
gari poterunt.

PRÆMITTO 2. *De hac qualitate prædetermi-
nationis, & universaliter de prædeterminatione phy-
sica docetur ut plurimum (particulares enim re-
sponsiones non ita promptum est complecti) 1.*
Quod illa antecedit nostrum consensum, &
*quod ad eum determinet; ita ut illa prædetermi-
natione posita, impossibile sit ne ponatur*
consensus, ut videre est apud Alvarez de Auxil.
inter alia loca d. 23. n. 22. Verba ejusdem sunt;
Datur motio quadam prævia & c. & addit, cum illa
motio prævia sit transiens cum actû ad quem movet,
*impossibile est, quod in voluntate ponatur, & volun-
tas non operetur actum illum.* 2. *Quod illa præ-*
determinatio non sit in nostra potestate ut po-
natur, vel non ponatur; sed illam esse effectum
illius decreti efficaci, facti independentem à
consultâ prius nostra libertate. 3. *Non tantum*
illam non esse in nostra potestate ut ponatur, vel
non ponatur; ad eum modum quo gratia præ-
veniens est in nobis sine nobis; sed etiam non ef-
ficari in nostra potestate, ut ei non præbeat con-
sensus; ut videre est apud eundem ibidem n. 23.
Verba ejusdem sunt; Sexta Conclusio. Hac

*duo simul sunt impossibilia, quod scilicet hujus-
modi auxilium prædeterminans, sit in libero arbi-*

trio, & liberum arbitrium non operetur actum illum.

4. *Stare cum hac prædeterminatione liberta-*
tem, ut videre est apud eundem. num. 9. quod
punctum hic potissimum agitabitur.
PRÆMITTO 3. *Istam prædeterminationem*
physicam palmariter doceri à recentioribus Thomi-
stis. Ejusdem inventor censetur esse Domini-
cus Bannez i. p. q. 14. d. 2. Et quia hoc Ripal-
da noster, & Oviedo typis mandarant, opposuit
se illis Prado, citavitque loca plurimum, inter ali-
os Capreoli in 2. d. 5. q. 2. sed illic non plus vult
Capreolus, quam causam secundam operari
virtute à Deo acceptâ, cui si Deus concursum
denegaret, non posset operari. Sed Capreo-
lum esse pro nobis colligitur ex iis quæ docet in
1. d. 45. q. unica, & in 2. d. 24. q. unica a. 3. Ipsa,
inquit, tamen (supple voluntas) ratione sua liber-
tatis se determinat ad id, quod vult & ipsa, non in-
diget alio determinante. Citat etiam pro nostra
sententia plures ex Dominicana familia Ruiz
de scientia Dei. Citat Oviedo cont. 10. phys.
n. 3. Albelda d. 58. & d. 6. Antonium Vieſma,
Laurentium Gutierrez. Majori paratu citat
Noster Borral Dominicanos negantes præde-
terminationem. Sunt autem hi, Barthol. Fer-
reyra, qui Molinæ Concord. approbavit. Buch-
nerus, qui literis Herbipolensis Academiæ ad
Clementem VIII. subscripsit. Soto de nat. &
grat. cap. 15. unde ait; *Cum ex duobus Deus utrum-*
que aspiat, cur iste convertatur, non ille? reddi non
potest causa, nisi quia unus præbet assensum, alter mi-
nimè. Franc. Romæus Generalis Prædicato-
rum lib. de necessitate & libertate arbitrii q. 4.
n. 8. Catharinus Opusc. de præscientia par. 1.
& 2. Gonzalez de Albelda, qui contra Nostros
disputavit Romæ 1. par. disp. 58. S. 3. concl. 2.
citans S. Thom. Conradum, Medinam, Cajet.
Ferar. Capreol. Magister Lemos qui etiam
contra Nostros disputavit Romæ, publicè do-
cuit physicas prædeterminationes esse contra
S. Thomam, ut videre est apud Caramuel in
Theologia fundamentali pag. 18. Nota 1. Man-
rius, Joannes Vincent. de quo Basilius Legio-
nensis cum dixisset illum excitatum à Deo, ut
impugnaret prædeterminationes, subdit; *Postea*
alii ex eadem familia ab illa propositione cum laude
& fructu discesserunt. Ex Carmelitis Reformatis
Daniel à S. Joseph T. 1. disp. 24. *De homi-*
num, inquit, salute quæ tota Divina gratia adju-
mentis, liberoque arbitrio nititur, male meretricios,
qui conditionatam à Deo scientiam rejiciunt, pejùs,
qui eam agnoscere coacti, absoluto prædestinato decre-
to subjectam volunt; pessimè, qui apud Theologiarum
rerum indoctos, aut certè non satis peritos, maledictis
suis in invidiam trahunt.

PRÆMITTO 4. *In hoc esse punctum difficul-*
tatis. An ad agendum requiratur motio Dei, natu-
râ suâ efficax, quæ causam secundam prædeterminet,
adstrin-

R. p.
H. MŁOD
ianowski
Tom. 1. c. 2.
D. VI

adstringatque ut agat? quæ motio sit ejus naturæ, ut eam habere, vel non habere non sit proxime in potestate creaturæ; & tamen illa posita, non possit non sequi actio. Fundamenta hujus sententiæ infra adferentur, sed origo illius hæc est. Cum nollent Prædicatores agnoscere scientiam in Deo, per quam effectus liberos conditionate futuros cognosceret Deus in sola illorum præsentia, seu in suppositione illorum ad se, quæ fundetur in voluntate Dei indifferenti ad utramque partem, ut videlicet fiat, vel non fiat effectus: Ex altera autem parte erat necesse salvare efficaciam gratiæ in actu primo, ostendereque fundamentum, cur antequam gratia operetur, infallibiliter sit operatura; invenerunt ad hæc salvanda prædeterminationem physicam, in qua & futura conditionata dicunt cognosci, & vi cujus solius, scit Deus exhibitionem consensus, infallibiliter secuturi, per voluntatem.

PRÆMITTO 5. *Immeritò dicere Dolam Capucinum in sua quadripartita disputatione, quòd si negetur Deum immediate concurrere cum creaturis, quòd inquam præcedenda sit radix omnium disputationum inter Thomistas & Nostros:* ponamus hoc Antecedens, Deus non concurret immediate cum creaturis, ergo non datur ex parte Dei auxilium de se efficax, & prædeterminativum: negabunt consequentiam Thomistæ, & quidem ad mentem ipsius Dola, qui licet non agnoscat Deum immediate concurrere cum creaturis; per hoc tamen non negat quòd Deus conferat auxilia supernaturalia, viresque agendi, quæ vires in sententia Thomistarum petunt prædeterminationem. Rursus eodem concessio Antecedente, si inferatur consequens; Ergo Deus potest cognoscere futura conditionata præcipue libera, & non in decreto prædeterminante; negabunt consequentiam Thomistæ; in quibus duobus punctis, stat cardo doctrinæ illorum. In Nostri etiam principiis concessio Antecedente assumpto à Dola, negabitur hæc in primis consequentia, ergo non poterunt operari creaturæ cum gratia de se indifferenti; itemque hæc alia; Ergo non possunt cognosci futura conditionata libera in suppositione sui ad se. Ex quo apparet, concessio quòd Deus immediate non concurrat cum creaturis, adhuc manere totam radicem difficultatis, Thomistas inter & Nostros.

Difficultas I.

Quid sentiendum de physica Prædeterminatione?

DICENDUM est I. *Physicam prædeterminationem non esse impossibilem absolute loquendo.*

PROBATUR. Quia non implicat contradictionem.

CONFIRMATUR. Duplices sunt Causæ, Necessariæ, & Liberae: possibilis est respectu causarum secundarum necessariorum prædeterminatio; quia quamvis ex se essent sufficientes & determinatæ ad agendum; non implicat novo titulo illas determinari, ut reddantur necessariæ, duplici titulo. Respectu etiam causarum liberarum possibilis est prædeterminatio, quia possibile est, ut causæ liberae, non liberè operentur, & sic voluntas creata non liberè elicit amorem beatificum, nec liberè amat bonum in communi; cum ergo per Nostros prædeterminatio sit destructiva libertatis; bene illa uti poterit Deus ad destruendam libertatem.

DICENDUM 2. *De facto non dari physicam prædeterminationem.*

PROBATUR. Quia vel daretur respectu causarum necessariorum, & hoc non; quia esset otiosa, & ageret quod aliunde de se causæ agere possent. Vel daretur respectu causarum liberarum, & hoc non, quod ut probetur, sit

Punctum Difficultatis 1.

Proponitur primum Fundamentum contra Prædeterminationem.

PRIMUM FUNDAMENTUM est petitum à libertate. Tota vis argumenti in eo sita est. Quanto ponitur physica prædeterminatio v.g. ad assensum, non potest poni dissensus, quia implicat etiam de potentia absoluta frustrari prædeterminationem suo effectui; Ergo tunc prædeterminatus non est indifferens ad dissensum; Ergo non liberè consentit: Quia libertas est indifferentia ad utrumlibet. Stat itaque vis in hoc Syllogismo. Qui liberè consentit, habet indifferentiam ad dissensum, ut suppono ex definitione libertatis, physice prædeterminatus ad assensum non habet indifferentiam ad dissensum, ut docent Thomistæ; Ergo physice prædeterminatus ad assensum non liberè assentit. Commune hoc fundamentum

PROBARI POTEST I. sic aliter. Posita prædeterminatione physica ad assensum, vel ponitur physica prædeterminatio ad dissensum, vel non ponitur. Neutrum dici potest, ergo neque potest dici, dari eandem. Minor prob. Si ponitur, ergo sicut posita prædeterminatione ad assensum non potest non poni assensus, ita posita physica prædeterminatione ad dissensum non poterit non poni dissensus, consequenter omnis amans Deum, simul illum non amabit, merens simul non merebitur &c. Si autem non ponitur, ergo non posset tunc creatura ullo modo dissentiri. Quod ipsum prob. Si non ponatur physica prædeterminatio ad assensum, non potest creatura elicere assensum, ut docent Thomistæ; nam ea complet rationem causæ liberae;

beræ: ita posita physica prædeterminatione ad assensum, si non ponatur physica prædeterminatione ad dissensum, non poterit dici, quod liberum illi sit, dum consentit dissentire. Et certè in priori illo negatæ prædeterminationis ad assensum non est illi liberum assentiri; Ergo etiam posita prædeterminatione ad dissensum, & non posita prædeterminatione ad assensum, in illo posita prædeterminatione ad assensum, quæ antecedit positionem determinationis ad dissensum, non liberum est illi dissentiri. Unde ulterius colliges, idem argumentum restaurari posse, quod etiam in sensu diviso à prædeterminatione ad assensum, quod inquam, non liberè ponatur dissensum, quod tunc non habebitur prædeterminatione ad assensum. Habendum adhuc est præ oculis, quod ut salvetur libertas, debeat salvari tunc cum est libertas, ut tunc etiam sit indifferentia, nec sufficit illam ratione diversorum statuum salvari; Si enim libertas est definitivè indifferentia in hoc statu, & pro hoc, in hoc & pro hoc statu debet esse indifferentia: & sicut ad salvandum quod animal sit homo, pro hoc & in hoc statu, non sufficit ostendere, quod in uno statu sit animal, in alio rationale; ita nec sufficit salvando libertatem pro eo statu, pro eo statu tamen partem indifferentiæ, & pro alio statu aliam partem indifferentiæ ponere, quod fortè facere deberet, qui vellet solvere præsens argumentum.

CONFIRMATUR I. Prædeterminatio ad assensum v. g. stat cum libertate & non stat; stat ut supponitur, non stat ut probatur. Prædeterminatio ad assensum infert necessariò assensum; quia ita determinat, ut non possit non fieri assensus docentibus id Thomistis, ergo non stat cum libertate. Prob. Conseq. Posito quod necessariò inferat prædeterminatio assensum, vera erit hæc universalis modalis; impossibile est non fieri assensum; Ergo etiam vera erit hæc æquipollens diversæ appellationis. Necessè est fieri assensum: quod hæc sit æquipollens, docet Dialectica, ubi dicitur, propositiones modales fieri æquipollentes diversæ appellationis, si modus universalis vertatur in modum universalem diversæ appellationis, salva qualitate. Utrumque hoc servatum est in præsentī, nam modo impossibile opponitur modus necessè; Rursus prior illa erat affirmativa; habebat etiam & modum, & dictum negativum: æquipollens etiam est affirmativa: quo posito sic urgeamus. Posita prædeterminatione, vera hæc est Universalis. Impossibile est non fieri assensum, eripetiam vera erit hæc; Necessè est fieri assensum, non est liberum fieri assensum; Ergo si posita prædeterminatione necessè est fieri assensum, non est liberum fieri assensum. Subsumpti Ant. Prob. Tum, quia necessarium opponitur libero. Tum quia de causis manifestè necessariis verificata

hæc propositio, necesse est ut agant, tollit libertatem, ergo tollit & hæc. Tum quia, si quando necesse est fieri assensum, adhuc est libertas ad assensum, nunquam fieri poterit assensus necessarius; quia si semel hæc propositio, necesse est fieri assensum, non tollit libertatem, nunquam tollit.

CONFIRMATUR 2. Posita physica prædeterminatione non potest salvari libertas; quia si salvaretur, vel salvaretur ex eo, quod illa posita habetur similtas potentia ad oppositum, vel ex eo quod habeatur etiam potentia similtatis ad oppositum: ex nullo horum capite; non ex primo, quia similtas illa prima staret in hoc, quod creatura haberet potentiam in se liberam, hoc autem non salvat libertatem; quia si prædeterminatio esset qualitas etiam coactiva impressa voluntati, adhuc esset similtas potentia ad oppositum; eadem enim tunc entitati de maneret voluntas; & tamen tunc non salvaretur libertas; Ergo præcisa similtas potentia non salvat libertatem. Rursus posita prædeterminatione non salvaretur tunc libertas per similtatis potentiam, quia voluntas prædeterminata v. g. ad assensum non posset elicere oppositum; Ergo tunc non daretur potentia similtatis ad oppositum. Minor in qua est difficultas, probatur, quia voluntas non potest facere, ne prædeterminatio sit prædeterminatio; faceret id autem, si posset facere, ne (posita prædeterminatione ad assensum) fiat assensus.

CONFIRMATUR 3. Si prædeterminatio stare posset cum libertate, posset stare etiam respectu eorum actuum, quos voluntas non liberè elicit, qualis est amor boni in communi, amor beatificus &c. Sed respectu horum non potest salvari ratio liberi, ergo neque respectu aliorum actuum prædeterminatorum salvabitur. Seq. prob. paritate rationis, quæ ulterius in hoc fundatur. Causa necessaria positis omnibus requisitis in sensu composito, non potest non agere, quamvis in sensu diviso ab illis possit non operari, & tamen hoc non salvat libertatem. Ergo etiam quamvis in sensu diviso à prædeterminatione possit non agere causa, iste sensus divisus non salvabit libertatem, quam supra ostendimus, non posse salvari in sola entitate voluntatis liberæ. Rursus ut dixi; Quamvis maneat eadem voluntas, quæ elicit actum necessarium amoris boni in communi, nihilominus hæc similtas potentia non salvat libertatem; Ergo idem in præsentī dicendum; idque ex eo, quia pro principio, quod nullā instantiā in oppositum convelli potest, assumendū est; nempe, Quando aliquo posito principio non potest non fieri actio, si illud ponere non sit in mea potestate, per illud necessariò ratio liberi destruitur.

Idem Principium.

PROPONI POTEST 2. sic; Suppositio antecedens, quam ponere non est in mea potestate,

R. P.
H. MŁOD
IANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI
S.

state, & quā positā non possum non operari, tollit libertatem; sed prædeterminatio est talis. Quod prob. ex doctrina Oppositorum; cum enim non oriatur ex suppositione meæ actionis, sed causet meam actionem, necessario habet rationem antecedentis: quod autem prædeterminatione posita non possum non operari, consentiunt oppositi, probarique potest argumentis illorum; quia per prædeterminationem causa prima excercet rationem causæ primæ; & subordinat sibi creaturam; illa est quæ tollit indifferentiam voluntatis; & si prædeterminatio non deposceret positionem ejus ad quod prædeterminat, frustraretur Deus suo intento, indigeretque prædeterminatio iterato prædeterminari. Major prob. Tum, quia aliqua suppositio tollit libertatem, nulla autem consequens tollit libertatem, ergo illam tollere spectabit ad suppositionem antecedentem. Tum, quia indutio, ut jam innui, ostendit veram esse majorem. Tum, quia illa desumitur ex Ansel. l. 2. Cur Deus homo? c. 18. ubi dicit; *Antecedentem suppositionem, & necessitatem precedentem, esse, quæ causa est ut sit res; sequentem autem necessitatē esse eam quam res facit.*

CONFIRMATUR. Causa libera est quæ positis omnibus prærequisitis potest agere & non agere; sed voluntas posita prædeterminatione non potest agere & non agere, sed tantum ponere partem prædeterminatam. Ergo. Major prob. Tum, quia hæc est definitio libertatis, nec melior dari potest. Tum, quia Aristoteles in Ethicis libertatem definit per potestatem agendi, & non agendi.

Idem Principium.

PROPONITUR POTEST 3. Positā prædeterminatione ante actionem, vel est homo determinatus non nisi ad unam partem, vel non est? Si est determinatus ad unam partem ante actionem, ergo non est prædeterminatus; quia prædeterminatio ad unam partem non stat cum libertate; Prædeterminatio per illos stat cum libertate: Ergo prædeterminatio non est determinatio ad unam partem; Si autem prædeterminatus non est determinatus ad unam partem, ergo prædeterminatus non est prædeterminatus. Quod ipsum prob. Indifferens ad partem utramque non est prædeterminatus: nam prædeterminatio est inventa ad tollendam indifferentiam, non determinatus ad unam partem, est indifferens ad utrumque; Ergo non determinatus ad unam partem non est prædeterminatus.

Idem sic aliter proponitur prædeterminatio vel constituit actum primum agendi liberè, vel non constituit actum primum agendi liberè? si constituit, ergo prædeterminat, ergo non prædeterminat, qui est modus argumentandi per mirabilem consequentiam. Illata prob. Prædeterminatio si constituit potentiam indifferentem non prædeterminat, sed si prædetermina-

tio constituit actum primum agendi liberè, constituit potentiam indifferentem; Ergo si prædeterminatio constituit actum primum agendi liberè, prædeterminatio non prædeterminat. Minor est definitio libertatis. Major prob. Tum, quia prædeterminatio est inventa ad tollendam, & determinandam indifferentiam. Tum, quia si potest esse aliquis determinatus & tamen indifferens, ergo potest esse imprædeterminatus prædeterminatus. Quod prob. possibile est indifferentem, esse actum prædeterminatum, possibile est non prædeterminatum esse indifferentem, ergo possibile est non prædeterminatum actu esse actu prædeterminatum. Si autem prædeterminatio non constituit actum primum agendi liberè, ergo est prædeterminatio, ergo non est prædeterminatio: quod ipsum prob. Prædeterminatio constituit actum primum agendi liberè, prædeterminatio non constituit actum primum agendi liberè, ergo prædeterminatio non est prædeterminatio. Minor est respondentis. Major etiam prob. quod est per modum principii ad agendum requisiti, & salvat libertatem, illud constituit actum primum agendi liberè, sed prædeterminatio est per modum principii ad agendum requisiti, & salvat libertatem; Ergo prædeterminatio constituit actum primum agendi liberè. Ad hoc solvendum argumentum ægrè recurri potest ad sensum compositum, & divisum: quia in sensu composito cum prædeterminatione constituitur actus primus agendi liberè; Ergo in sensu composito cum prædeterminatione deberet posse fieri oppositum prædeterminationi: immo in sensu diviso à prædeterminatione, non potest oppositum fieri prædeterminationi; quia hoc evincit iste Syllogismus. In sensu diviso à potentia in actu primo constituta ad faciendum liberè, non potest fieri oppositum prædeterminationi; fieret enim actus secundus in sensu diviso ab actu primo; sed esse in sensu diviso à prædeterminatione est esse in sensu diviso à potentia in actu primo constituta ad operandum liberè; nam constituitur hic actus primus per prædeterminationem; Ergo esse in sensu diviso à prædeterminatione non potest oppositum prædeterminationi fieri.

Idem Principium.

PROPONIT 4. PEREZ. Disp. ultima De Providentia n. 15. Qui necessario caret aliqua forma, necessario & sine ulla libertate caret conjunctione hujus formæ cum aliquo effectu posteriori; & ita qui non habet, nec potest habere pecunias, non potest donare pecunias; sed homo non prædeterminatus necessario & sine libertate caret prædeterminatione; Ergo caret necessario & sine libertate v. g. assensu; quod ipsum paulò latius ita proponit, supponitque ex lib. prior. c. 8. Quod scilicet Syllogismus qui concludit aliquid inesse vel non inesse subjecto, concludat

claturnecessariò inesse, si in utraque præmissa addatur modus necessitatis. Exemplum est in hoc syllogismo, omne animal rationale est risibile; Omnis homo est animal rationale; Ergo omnis homo est risibilis: Ut autem inferas, omnem hominem esse necessariò risibilem, sic forma propositiones, omne animal rationale est risibile, & hoc est necessarium, & sequetur omnem hominem esse risibilem, & hoc esse illi necessarium. Quod ad præsens institutum sic agatur. Nullus homo imprædeterminatus assensitur, & hoc est illi inevitabile, Petrus est imprædeterminatus, & hoc est inevitabile illi; ergo Petrus non assensitur, & hoc est inevitabile Petro. Neque valet si dicas. Privationem prædeterminationis esse nobis liberam. Contra enim est; quia sequeretur pro priori antecedente prædeterminationem, & imprædeterminationem nos esse liberos ad imprædeterminationem, vel prædeterminationem; quod dictum non potest, cum præcedat omnem nostrum consentum. Hoc ipsum sic aliter proponi potest; vel inest nobis prædeterminatio ante omnem nostrum consensum, vel non nisi post nostrum consensum? Si ante omnem nostrum consensum, ergo non liberè; nam libertatem consensu, seu exercitio libertatis habemus; si autem non nisi post nostrum consensum, ergo potest esse consensus sine prædeterminatione, nempe ipse requisitus ad prædeterminationem.

Varia Responsiones ad idem principium.

Respondent 1. Thomista.

Quamvis in sensu composito cum prædeterminatione ad assensum non possit sequi assensus, sufficit quòd possit sequi in sensu divisibili; & sicut dum sedeo, non possum non sedere; sufficit tamen ad libertatem, quia in sensu diviso à sessione, possum stare; ita idem de prædeterminatione dicendum.

CONTRA 1. Restatur argumentum factum, & quæro, in sensu diviso à prædeterminatione quæ supponitur ad assensum, vel habet prædeterminationem ad dissensum, vel non habet? Si habet, redit de illo difficultas, quomodo sit libera? accipiendòque totum simul, id est & sensum compositum, & divisum, cum utrobique sit & ratio sensus divisi, & ratio sensus compositi, quomodo tunc salvabitur libertas? Idem sic aliter proponitur. Si non datur sensus divisi à prædeterminatione ad assensum, non esset assensus liber, ergo si detur sensus divisi à prædeterminatione ad assensum, non erit etiam assensus liber; quia ipse sensus divisi non importat minus, quam importat sensus compositus: Sicut enim sensus compositus cum prædeterminatione ad assensum,

importabat sensum compositum ad assensum; ita sensus divisi à prædeterminatione ad assensum, importat sensum compositum ad dissensum, restabitque de utroque simul sumpto, quærere quomodo salvari possit libertas? Imaginare quòd habere libertatem sit non habere A, imaginare rursus quòd quicumque habet sensum compositum, in quantum illum habet, falsum est de illo dicere, quòd habeat negationem A, cum ergo in sensu quocunque diviso, simul sit sensus compositus, non apparet, quid ratione illius salvetur libertas? Sic v. g. actus amoris beati est necessarius; pone in via, hoc est in sensu diviso ab amore beato, elici actum amoris boni in communi, salvabitur ex hoc præcise sensu diviso prioris illius amoris libertas? Concedi facile potest quòd in aliquibus ratione sensus divisi salvetur libertas, sed in principiis Thomistarum difficile est ostendere, quid ad hanc classem, in qua divisio salvat libertatem, possit spectare prædeterminatio. Suprà etiam probatum est in sensu diviso à prædeterminatione non posse oppositum prædeterminationi fieri, quia fieret actus secundus sine actu primo, ut ibi dictum est.

CONFIRMATUR ex Lessio, & Oviedo. Dissensus divisi à prædeterminatione, est dissensus ab ea separatus, & existens physica prædeterminatione ablata, sed physica prædeterminatio est existens independenter à voluntate, & hæc illam auferre non potest; ergo non potest voluntas ponere dissensum divisum à prædeterminatione. Ubi ulterius colligunt diversas has esse propositiones; Justus potest peccare; item, Prædeterminatus ad assensum potest dissentire; prior enim vera est, ratione sensus divisi; est enim in potestate justus peccare, adeoque auferre à se justitiam; non est autem in potestate causæ liberæ auferre prædeterminationem.

CONTRA 2. Communiter urgetur. Tum quia libertas debet esse talis etiam in sensu composito cum prærequisitis ad agendum (modò nondum posita intelligatur ipsa actio) ut possit agere & non agere, ut notum est ex definitione libertatis; ergo si in sensu composito cum prædeterminatione causæ libera non potest non agere, liberè non aget. Tum quia eodem jure dici poterit liberè nos amare beatifico amore, item bonum in communi; scilicet ob sensum divisum, qui potest esse ab his amoribus. Tum quia instantia, quam adfert responsio non convincit; quia quòd sedens dum sedet non possit non sedere, id fit ex suppositione consequenti, seu ex suppositione actionis, quam positis omnibus prærequisitis poterat non ponere agens, adeoque liberè illam agebat; jam autem prædeterminatio non ita se habet; est enim prærequisitum agendi, & suppositio antecedens non desumens suam efficaciam ex

L

sup-

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom. I. et. 2.
D. VI

suppositione ipsiusmet usus liberi arbitrii. Tum quia allata distinctio, vel hunc habet sensum, quod scilicet in sensu composito non possit salvari libertas, sed tantum in sensu diviso? & hoc dici non potest, quia cum in sensu composito sequatur actio, & per te in illo non sit libertas, semper sequetur actio non libera. Quod si prædicta distinctio faciat hunc sensum, in sensu composito haberi libertatem, sed non nisi ratione sensus divisi, tunc explicandum veniret insuper, quomodo potius tunc non dicatur creatura posse esse tantum libera, cum habeat etiam tantum posse ad sensum divinum? Consequenter sicut tunc non habet actu sensum divinum; ita nec habebit actu libertatem.

CONTRA 3. ex ijs, quæ adfert Perez d. ult. num. III. Tum quia nulla actio quæ sequitur rei non existentiam est illi non existenti resistentia libera; sicut quis diceret se resistere viribus Alexandri mortui, & tamen vincendum se esse si viveret? Ergo etiam absurdè dicitur nobis inesse vires resistendi prædeterminationi, si solum nobis concedatur potentia ad actionem, quæ sequatur post interitum prædeterminationis. Tum quia si in sensu diviso, posset homo resistere prædeterminationi, posset resistere abjectioni illius, non existente prædeterminatione; nam abjectio coexistens prædeterminationi est Chimæra, cum de essentia prædeterminationis sit, non repelli nec abjici, dum existit. Seq. allata admitti non potest; quia si homo haberet libertatem ad abjectionem prædeterminationis, vel haberet tunc libertatem quando sequitur privationem prædeterminationis, eamque supponit; & hoc non, ob rationem allatam; vel haberet libertatem ad hanc abjectionem, quæ comitetur, aut præcedat eam privationem; hoc etiam non potest dici, quia alias esset mihi liberum illam abjicere vel non abjicere, ergo quod non sit abjecta pendebit à mea libertate, hoc autem dici non potest; quia prædeterminationis, quam impugnamus est illa, quæ præcedit omnem nostrum consensum, & libertatis exercitium. Ex quo ulterius infertur, cum prædeterminatio præcedat omnem nostrum consensum, illam non recipi in nobis liberè, & quod ad illam merè passivè nos habeamus, quod est contra Tridentinum Sess. 6. c. 5.

CONTRA 4. ex Cartagena apud Fasilolum q. 4. n. 399. sequitur ex hac responsione voluntatem creatam in nullo instanti durationis, vel naturæ, immò in nullo signorationis cum fundamento in re, posse esse, ac dici liberam, quod ipsum prob. quia non est libera nisi in sensu diviso à decreto prædeterminante; jam autem per oppositos voluntas creata in nullo priori signo, neque ut completè potens operari, neque ut operatura, aut absolute, aut conditionate, dividitur à decreto prædeterminante, & præ-

cedit illud, sed potius illud sequitur; ergo nunquam à parte rei est libera. Addit Fasilolus sequi, ne in sensu quidem diviso esse liberam, quatenus per intellectum consideratur præcisa à decreto prædeterminante; quia ut sic non potest simpliciter operari tanquam sine subordinatione ad generalem primæ causæ concursum, qui secundum oppositos incipit à prædeterminatione.

CONTRA 5. Tum quia nisi dicatur solum illud sensum divinum salvare libertatem, qui procedit secundum suppositionem ipsiusmet consensus, adeoque ex suppositione consequenti, nisi inquam id dicatur, quidquid est necessarium, in illo salvabitur libertas, ratione sensus divisi, atque ita liberum erit in carcerato non in carcerari, cæco non videre. Tum quia in sensu composito cum prædeterminatione ad consensum potest consentire Petrus; ergo etiam in sensu composito cum prædeterminatione ad consensum debet posse non consentire; quia consentit in sensu illo composito liberè, ergo in sensu composito indifferenter ad utrumque. Hinc jam formatur ulterius tale argumentum. In sensu composito cum prædeterminatione consentire, & non in sensu composito cum prædeterminatione consentire implicat contradictionem per illos, docent enim sine prædeterminatione impossibilem esse consensum, sed consentire liberè in sensu composito cum prædeterminatione, est in sensu composito cum prædeterminatione consentire, & non in sensu composito cum prædeterminatione consentire, ergo consentire liberè in sensu composito cum prædeterminatione implicabit contradictionem. Minoris secunda pars in qua est difficultas, sic probatur. Consentire indifferenter est non in sensu composito cum prædeterminatione consentire, quia prædeterminatio inventa est ad tollendam indifferentiam, sed consentire liberè est consentire indifferenter; Ergo. In idem recidit argumentum Borrull. n. 567. posse dissentire in sensu diviso est posse dissentire non consentiendo, ut vult Alvarez de auxil. disp. 94. à n. 1. Voluntas unà cum prædeterminatione ad consensum non potest dissentire non consentiendo, ergo neque potest dissentire in sensu diviso.

DICES cum Joan. à S. Thom. q. 19. d. 5. à 6. n. 39. Quod prædeterminatio non sit in nostra potestate, quasi effective, & originative, est tamen in nostra potestate terminative, & quoad usum; quia ad hoc terminatur, ut nostra voluntas habeat potestatem & modum libertatis in actu: Quare licet non oriatur à nostra potestate, oritur tamen à radice & causa nostra potestatis & libertatis, quæ est Deus, qui libertati nostræ non præjudicat, sed eam causat: sicut enim substantia animæ, si habeat influxum in potentiam voluntatis, non destruit ejus liber-

libertatem, sed constituit; quia est radix talis potentiae, & habet pro effectu ipsummet actum quod liberum; ita & in praesenti. Docet ulterius idem, nec ipsum actum, nec determinationem ad actum officere libertati, sed solum defectum potentiae antecedenter ad actum; rationemque datur, quia determinatione ad actum non impeditur potentia in ratione facultatis in se, sed impeditur, ne simul utrumque actum habeat, quod impedimentum non est officiens libertati; ad eum modum, quo dum materia habet unam formam, non destruitur aliquid de facultate, & capacitate ejus ad habendum alias, sed impeditur ne habeat utramque simul: & sicut voluntas determinans se ad operandum unum actum pro alio non ponit sibi impedimentum, sed potius resolvit, & tollit illud, ita idem facit praedeterminatio.

RESPONDETUR. Si sumantur illa verba, ut sonant, non tolli libertatem praedeterminationis, quia est a fonte nostrae libertatis, sequitur argumentum multum probari: quia quantumvis argueretur praedeterminatio coactiva, posset dici non tolli libertatem; quia ponitur a fonte nostrae libertatis. Item si poneretur praedeterminatio necessitans nos, nondum tollitur libertas, quia poneretur a fonte nostrae libertatis. Si autem recurras ad id, quod voluntas divina sit eminenter nostra, adeoque quod dici debeamus agere libere, quia Deus agit libere in nos, eodem jure dici poterit, quod nos ipsos libere produxerimus, eo quod produxerit nos Deus libere, in quo eminenter continetur nostra voluntas, & quod posita praedeterminatio necessitante libere adhuc ageremus: Quia est liberum Deo, illam in nobis ponere. Tum quia illa instantia de influxu animae non valet; tum etiam anima si influeret in voluntatem concursu determinato non nisi ad unum, tolleret libertatem voluntatis. Quod quia fit in praesenti, ideo adhuc tollitur libertas. Tum quia instantia de materia prima non convincit, nam saltem sequitur non nisi divinitus posse nos oppositum praedeterminationi operari; sicut non nisi divinitus stant secum duae formae substantiales. Deinde quando materia habet non aliam hanc formam, non potest nisi hujus formae operatio fieri, ergo & quando habet praedeterminationem non potest nisi consentire.

QUOD AUTEM DICUNT alii, ex eo in sensu composito non posse componi praedeterminationem ad assensum v.g. quia assensus, non potest stare in sensu composito cum dissensu contra eum. Tum quia si non tantum ad speciem dicitur, ex eo solum non posse componi praedeterminationem v.g. ad assensum, quia non potest componi assensus cum dissensu; ostendantur oppositi qui differant a sententia, docente, praedeterminationum divinarum infallibilitatem, desumi

ex suppositione consensus, verbis enim differt in praesenti ex suppositione consensus, non potest non fieri consensus ab eo quod est dicere, consensus in sensu composito, non potest stare cum dissensu. Tum quia aliud est consensus, aliud praedeterminatio, ergo & alia est infallibilitas praedeterminationis & alia infallibilitas consensus, ergo cum infallibilitas consensus sit ex eo, quia consensus non potest esse dissensus, aut alia phrasi, quia consensus non potest stare cum dissensu, hoc ipso infallibilitas praedeterminationis, non petetur ex eo, quia consensus non potest stare cum dissensu.

Tum quia supposito quod ponuntur duo esse actus, consensus & dissensus, saltem divinitus in aliquorum sententia, possunt secum stare; & tamen in nulla sententia, si detur praedeterminatio ad assensum, potest illa stare cum dissensu; Ergo non ex eo praedeterminatio ad assensum non potest stare cum dissensu, quia non possunt secum stare assensus & dissensus.

Tum quia praedeterminatio ad assensum, non est ipse assensus, alias aliquid esset ad seipsum praedeterminaretque; aliquid ad seipsum adeoque ad nihil. Alias consensus noster non esset effectus praedeterminationis, alias praedeterminatio illa non salvaret rationem causae primae in Deo, alias caeco modo Deus ageret, nesciens ante consensum, futurum esse consensum, cum primum assensu infallibiliter praedeterminatio, coacervarique; haec poterunt omnia argumenta Thomistarum, quod si praedeterminatio ad assensum, non est ipse assensus, quare, antequam sit assensus cum quo non potest stare dissensus, vel potest non esse assensus, vel non potest non esse, si potest non esse assensus, ergo illud praedeterminare, non erit praedeterminare, potest enim esse praedeterminatio, & non esse assensus, eritque hoc post totam varias explicationes praedeterminationis, tandem concedere nostris argumentis, quod ut salvetur libertas posita praedeterminatione ad assensum, possit non esse assensus, idque in sensu composito praedeterminationis. Si autem posita praedeterminatione ad assensum, non potest non esse assensus, ergo non libere fit, ergo infallibilitas praedeterminationis non ex eo sumetur, quia posito assensu non potest esse simul dissensus, sed quia posita praedeterminatione ad assensum, non potest non esse assensus, qui positus jam, & ex consequenti non potest stare cum dissensu.

Tum quia antecedenter ad assensum, cum quo non potest stare dissensus, vel est indifferens voluntas vel non est indifferens, si non est indifferens, ergo non libera, & si non est indifferens, ergo ante consensum est consensus, quia indifferentia illa tollitur infallibiliter operatur praedeterminatione: infallibilitatem autem operaturae praedeterminatio, sumit per te ab assensu qui non potest stare cum dissensu.

R. P.
H. MŁOD
IANOWSKI
Tłom. 1. et 2.
D. VI
S

sensu ergo si antecedenter ad consensum tollitur indifferentia, antecedenter ante assensum erit consensus. Si autem est indifferens ergo indiget determinari, non posset autem determinari ad agendum à prædeterminatione; quia ipsa infallibilitas & determinatio prædeterminationis est à consensu, qui non potest stare cum dissensu; & tamen consensus antecedenter non determinat ad seipsum & oppositi non dicent quod voluntas seipsam determinet, consequenter ante consensum cum quo non potest stare dissensus, & erit voluntas indifferens, & non erit indifferens, quod implicat.

Quod si dicas, non ex eo in sensu composito non posse stare prædeterminationem ad assensum cum dissensu, quia assensus & dissensus stare secum non possunt sed quia habet id ex natura sua prædeterminatio; hocque quod non possint secum stare consensus & dissensus, asluntur tanquam instantia illustrans, posse ratione sensus divisi salvari libertatem. Sed id etiam non convincit, estque non nisi ad speciem ut dixi allatum. Si enim de se habet prædeterminatio ad assensum, ut non possit stare in sensu composito cum dissensu, impugnabitur argumentis propositis contra prædeterminationem. Instantia autem non tenet quia concedimus ratione sensus divisi, si ipse sensus compositus sit ex suppositione usus libertatis vel ratione principii, quod auferre vel ponere situm sit in potestate operantis possit salvari libertas, jam autem prædeterminatio, cum non sit actus creaturæ, non sit usus libertatis, nec sit in potestate hominis illam ponere, positam auferre, qui salvabit libertatem.

Respondent 2. Thomista.

Quamvis posita prædeterminatione non potest non agere voluntas, quia tamen ita prædeterminat actionem, ut simul prædeterminet modum agendi liberè, fit ut sequatur libera actio, adducuntque locum S. Thom. 1. p. q. 18. a. 8. *Cum igitur, inquit, voluntas divina sit efficacissima, non solum sequitur quod fiant ea, quæ Deus vult fieri, sed quod eo modo fiant quod Deus vult fieri.* Hanc responsionem ubique inculcat Joan. à S. Thom.

CONTRA I. est. Posita physica prædeterminatione ad assensum, præscindamus ab hoc, quod Deus velit illa, quasi in secundo signo rationis, determinare, etiam ad modum agendi liberè, quæro, Illa ipsa physica prædeterminatio independenter ab illa voluntate determinante ad modum liberè agendi, quæro, inquam, An illa physica prædeterminatio in seipsa spectata sit causa necessaria, an libera? Si sic spectata, non erit necessaria, ergo immeritò rejicitur libertas actus, in voluntatem Dei volentis, ut determinet ad modum agendi liberè, sed rejici id deberet in ipsam prædeterminationem.

Rursus si spectata in se prædeterminatio, non erit causa necessaria, ergo poterit agere & non agere, sortiri & non sortiri effectum, quod est contra principia Thomistica; adveniensque voluntas, quæ vult, ut prædeterminatio determinet ad modum agendi liberè, non constituet prædeterminationem in esse inevitabiliter, adeoque necessariò importantis effectum; cum tamen Thomistæ censeant prædeterminationem inevitabiliter ponere suum effectum. Quod si illa prædeterminatio est causa necessaria, nisi accedat prædicta voluntas; ergo Deus non potest velle ut determinet ad modum agendi liberè; quia Deus non vult aliquid fieri à creatura, cujus negationem importat essentielle suum prædicatum (non misceo hic potentiam obedientialem) negationem autem liberi importat causa necessaria; & sicut decretum Dei non potest facere ut formaliter nigrum disgreget visum; quia hanc vim in se negat; sic nec decreto suo faciet, ut prædeterminatio determinet ad modum agendi liberè, si ipsa in se est necessaria.

CONFIRMATUR I. Quando Deus posita prædeterminatione ad assensum, vult ab illa determinari voluntatem ad modum agendi liberè, vel vult id fieri ita, ut ipsa prædeterminatio in se evadat principium indifferens, vel vult ut solum ex causa in se necessaria, liberè tamen producatur effectus; neutrum dici potest; quod prob. quia si Deus vult prædeterminationem esse in se principium indifferens; ergo prædeterminatio non erit illud, quod ultimò tollit indifferentiam voluntatis, adeoque prædeterminatio non erit prædeterminatio; ergo ulterius posita prædeterminatione, quæ est complementum efficacis divini decreti, v. g. de assensu, poterit non fieri assensus, cum tamen efficax divinum decretum, impossibile sit non impleri. Quod si in casu responsionis vult Deus, ut causa in se necessaria, determinet ad modum producendi liberè effectum, quæro, Productio illius liberi effectus, vel habet principium sui productivum aliud à voluntate, quod non sit necessarium, sed sit in se indifferens & proportionatum libertati, vel non habet? Si habet, illud vel est prædeterminatio, vel non; si non est prædeterminatio, ergo prædeterminatio erit otiosa, utpote quæ excluditur à ratione comprincipii; si autem est prædeterminatio, ergo non est indifferens. Quod si ille actus non habet præter voluntatem principium sui productivum indifferens; ergo ulterius nec ipsa liberè agit voluntas; quia comprincipium illud tale est, ut illo posito non possit non produci effectus; & tamen libertas stat in hoc, ut positis omnibus comprincipiis, possit nec dum poni effectus. Et certè assensus petens ab una non nisi causa produci, non petit, immo nec posset produci ab alia; nam & peteret, &

non

non peteret ab una causa produci; hoc autem contradictorium est; ergo & assensus qui perit a sua causa jam posita cum praequisitis, fieri, & non fieri, non potest produci a causa, quae posita, non potest non agere: Talis autem esset praedeterminatio, si esset in se causa necessaria. Multum hoc posset instantia, si ponatur lumen glorie in intellectu capaci, quod est in se causa necessaria, non potest dici, quod habeat in se vim determinandi ad videndum non nisi v.g. vel liberè, vel nescendi tantum probabiliter &c. Item si ponatur praedeterminatio coactiva ad actum, non poterit dici posse illi inesse vim, ut cogat ad modum agendi liberè, ergo idem in praesenti dicendum.

CONFIRMATUR 2. Implicat ut Deus velit fieri a praedeterminatione, quod respectu praedeterminationis implicat contradictionem; sed ut praedeterminatio determinet ad modum agendi liberè, respectu praedeterminationis implicat contradictionem: Quod ipsum prob. quia implicat contradictionem, ut determinet praedeterminatio ad modum non agendi determinatè: Hoc ipso enim non esset illa praedeterminatio, sed si praedeterminatio determinaret ad modum agendi liberè, determinaret ad modum non agendi determinatè; quia libertas dicitur modum agendi indifferenter, adeoque indeterminatè; ergo determinare ad modum agendi liberè praedeterminationem, implicabit contradictionem.

CONFIRMATUR 3. Si posita praedeterminatione determinaretur voluntas ad modum agendi liberè, & esset ille assensus praedeterminatus, & non esset; esset ut supponitur; non esset autem, quia posset fieri, & non fieri. Idem focaliter proponi potest, de illo actu verum esset dicere, non potest non fieri; est enim praedeterminatus. Verum etiam esset dicere, potest non fieri, quia esset liber; ergo ille actus praedeterminatus, & tamen cum modo agendi liberè, implicabit contradictionem. Et certè impossibile, quod Deus dum vult aliquid indifferenter fieri, vel non fieri, velit non nisi fieri; hoc ipso enim contradictoria vellet. Sed si praedeterminaret fieri actum liberum, quod vellet indifferenter fieri & non fieri, vellet non nisi fieri, vellet inquam non nisi fieri; quia praedeterminaret; vellet autem indifferenter fieri, vel non fieri, quia vellet liberè fieri.

ADDO. Non potest Deus facere ut causa necessaria, & ipsa liberè operetur, & determinet ad modum agendi liberè suum principium: Praecipue si sit cum vi indifferentiae aut terendae alteri principio; hoc ipso enim illa causa non esset necessaria, sublativaeque indifferentiae. Idem applica ad praedeterminationem: Consequenter & determinaret tum Deus ad modum agendi liberè ut supponitur, & non determinaret ad mo-

dum agendi liberè: Quia determinaret ad unum.

CONTRA 2. Communiter & bene prob. Implicat contradictionem, ut posita praedeterminatione velit Deus actum liberè fieri, quod ipsum prob. quia & praedeterminaret ut supponitur, & non praedeterminaret. Et certè velle efficaciter, & praedeterminatè actum liberum, est praedeterminare actum, qui non habeat necessitatem essendi ex causa antecedenti, quae sit independens a voluntate, respectu cuius dicitur esse liber; Atqui actum esse praedeterminatum, est habere necessitatem ex causa antecedenti, respectu cuius dicitur esse liber, quae sit independens &c. Ergo velle efficaciter, & praedeterminare actum liberum, est praedeterminare actum qui non sit liber.

CONFIRMATUR. Modus operandi per quem causa libera operetur actum liberum sine libertate, implicat contradictionem; Sed talis modus operandi adstruitur ab hac responsione, quod prob. supponit enim illum fore liberum; quod autem sit futurus liber sine libertate, sic urgetur: Quia ita operari actum, ut eum non possis non operari, & ita, ut non possis oppositum operari, consequenter operari sine dominio actionis, est operari sine libertate; posita autem illa praedeterminatione ad actum, ex essentia illius praedeterminationis sequitur, ut praedeterminatus non possit non operari actum. Deinde si causis necessariis non nisi indifferenter concurrerent Deus praeberet, non posset dici quod faciat illas necessariò operari; Ergo si concursus non nisi praedeterminatus datur causis liberis, non poterit dici eo casu Deum facere, ut liberè operentur.

CONTRA 3. Urgetur ex communi itidem modo Nostrorum impugnandi hanc responsionem, qui supponit & bene. Quando quaeritur, an aliquid sit possibile? Non esse ad id recurrendum; An divina sapientia possit invenire modum id agendi, sed prius est necesse pensare, an praedicata illius de quo quaeritur, sint compossibilia, solverèque rationes in oppositum, alias dici poterit, quod non implicet ut Deus faciat Leo Hominem, eò quod Deus ex sua sapientia possit invenire modum. Jam autem rationes Nostrae dicunt praedeterminationem tollere indifferentiam, consequenter & libertatem: Hinc praedeterminatio non poterit determinare ad modum agendi liberè, & quousque id non solvatur non potest dici, quod divina sapientia possit invenire modum. Ulterius urgetur solet; Implicat ut aliqua causa necessariò producat actum liberum, quin actus liber, necessariò ab ea producat: Sunt enim haec correlativa, sed praedeterminatio necessariò producit actum liberum, ut concedunt Thomistae, ergo actus liber producit ab illa necessariò; hoc autem dici non potest, quia de ratione actus li-

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom. I. c. 2.
D. VI

beri est, ut non producat necesse ulla necessitate, quæ non descendat, ex ipsa voluntate.

In idem fermè recidit, si Deus prædeterminat, intendit terminum *Necesse*, si autem determinat ad modum, ut res fiat liberè, intendit terminum *contingenter*. Coniungantur hi duo termini cum suis definitionibus, formeturque argumentum; Illud est necesse fieri, quod non potest aliter fieri; & illud contingenter, quod potest aliter fieri, ergo juxta respondentes, quando Deus vult actum prædeterminatum sequi contingenter, vult illum ita sequi, ut possit aliter fieri, & simul etiam ita, ut non possit aliter fieri; Ergo Deus vult idem simul esse, & non esse, quod si id distinguas per ly diverso respectu; idem facies, si diceres eandem Entitatem diverso respectu posse esse hominem, diverso respectu leonem. Omnes hæ rationes hoc intendunt, & determinaret Deus ad modum agendi liberè ut supponitur, & non determinaret ad modum agendi liberè; quia illa determinatio aufert indifferentiam, & tamen agere liberè, est agere indifferenter.

Quod autem attinet ad illam Auctorit. S. Thom. concedimus libenter Deum habere in sua potestate, modum agendi liberum creaturæ; sed negamus posse id Deum obtinere media prædeterminatione.

Respondent 3. Thomista.

STante prædeterminatione salvari libertatem; quia relinquitur iudicii indifferentia, potens proponere utriusque partis rationes.

CONTRA 1. Quia non implicat contradictionem dari prædeterminationem coactivam, quæ tamen stet cum iudicii indifferentia; Ergo sola præcisè iudicii indifferentia non salvat libertatem; quod enim implicat, cum indifferenter iudico, eundum esse vel non eundum ad hunc locum, cogime, ut eam, qualitate intrinseca aliqua; ita ut dicam: Indifferens sum in iudicio, & non iudico tantum esse eundum, & tamen nescio unde fiat, ut non possim non ire. Et sicut aliquis constrictus vinculis iudicare potest probabile esse, quod deberet adstringi, nihilominus adstringi vinculis non erit illi liberum. Quod si recurras ex eo non salvari libertatem, quia supponitur aliunde alligatus, duo incumbunt tibi ostendenda, in primis qui salvari possit libertas universaliter per solam iudicii indifferentiam? Deinde cur prædeterminatio cum etiam aliunde ponatur, & non salvetur cum ea libertas nisi per iudicii indifferentiam, cur inquam, utpote aliunde imposita salvet libertatem?

CONFIRMATUR 1. Positâ iudicii indifferentiâ circa assensum & positâ prædeterminatione voluntatis ad assensum, vel est determi-

nata voluntas nonnisi ad assensum, vel non est? Si non est, ergo illic non datur prædeterminatione ad assensum ut supponimus. Si est, ergo illic positâ etiam iudicii indifferentiâ non est libertas; quia hæc non stat cum determinatione ad unum.

CONFIRMATUR 2. Quando duæ dantur causæ, quarum una trahit, altera retrahit, tunc illam causam sequitur effectus, quæ superat; v. g. Agat frigus & calor, si calor superet fiet calidum, sed positâ physicâ prædeterminatione, & indifferentiâ iudicii, ponuntur causæ, quarum una superat hoc est prædeterminatio, quæ quia in se necessaria est, sequitur illam effectus necessarius.

CONFIRMATUR 3. Ponamus alicui revelationem esse, quod habeat prædeterminationem ad amandum Deum, tali quantumvis proponatur indifferenter bonum hoc, quod est Deus, non proponetur tamen indifferenter, quod sit amaturus, vel non amaturus; nec eo casu staret libertas ad amandum fore; Ergo etiam & aliâ seclusâ illâ revelatione non staret libertas, quia impertinens est ad libertatem scire vel non scire se esse prædeterminatum.

CONTRA 2. est communiter, libertas non solum includit indifferentiam iudicii, sed etiam indifferentiam in ipsa voluntate, quod ipsum prob. Relinquat Deus indifferentiam iudicii proponentis motiva sive amandi, sive odiendi; si tamen præbeat concursus nonnisi ad odiendum, jam non poterit voluntas amare; Ergo apparet requiri etiam indifferentiam voluntatis; & cum prædeterminatio v. g. ad amorem tollat concursus indifferentem ad non amare, hoc ipso tollet libertatem.

CONTRA 3. Quia ut rectè advertit Fassolus q. 14. n. 401. hæc responsio in ipsa voluntate non ponit indifferentiam, consequenter nec illa ipsa ponit intrinsecam Entitatem liberam; & tamen intrinsecè dicitur voluntas libera potentia; inintelligibilis enim est libertas intrinseca in voluntate, sine intrinseca indifferentia. Et certè indigeret hæc responsio majori explicatione, ne dicant A catholici, se etiam talem admittere libertatem. Reliquæ non ita universales responsiones ad particularia argumenta respondendo solvantur.

Respondet 4. Nazarius.

PRO responsione ejusdem adfero ea, quæ supponit & docet q. 22. a. 4. volens cum prædeterminatione salvare libertatem.

SUPPOSITUM 1. Applicationem ad liberam operationem non à solo Deo fieri, sed etiam à voluntate, quæ applicatio per illum est conatus seu ordo ad operationem, ut nunc exercendam, vel potius actum exercitam; ut excludatur prioritas temporis inter actum, & illam applicationem;

tem: quem ordinem dicit esse modum realiter metaphysicè distinctum ab ipsa causa secundum absolute, & secundum actum primum considerata. Circa quod

DOCET 1. Respectu applicationis à Deo factæ, naturam se habere merè passivè, ut etiam docet S. Thom. q. 3. de Potentia. art. 7. ad 7. Operatione, inquit, quâ Deus operatur movendo naturam, non operatur ipsa natura.

DOCET 2. Hanc applicationem à Deo profectam in instanti naturæ, saltem à quo, præcedere non solum operationem voluntatis; sed etiam applicationem, quâ se applicat creatura. De hac applicatione loquitur Deus Ezech. 36. & Aug. lib. de gratia & libero arb. c. 16.

DOCET 3. de applicatione ab ipsa creatura factâ, quod sit realiter metaphysicè distincta, & quod illa applicatione, tam à Deo, quàm à se ipsâ incipiat habere ordinem in particulari ad operationem, cum antea illam habuerit non nisi in communi. Hoc Suppositum cum sua doctrina

NON SATISFACIT 1. quia de illa applicatione, in quantum procedit à Deo, & præcedit à quo, applicationem ipsius creaturæ; redit questio, cum illam ponere non sit in nostra potestate, habeatque rationem suppositionis antecedentis, An illâ positâ possit non poni applicatio à creatura? Si potest non poni, ergo in principis illius indigeret ulterius applicari. Si non potest non poni, ergo tollitur libertas, ut hactenus probatum est.

NON SATISFACIT 2. Quia tota hæc doctrina multa inexplicata relinquit: Inexplicatum est, in quo consistat ordo ille ad operationem: Item quid sit illa applicatio positâ à creatura. Rursus, quomodo illâ applicatione positâ incipiat habere ordinem voluntas ad operationem in particulari, quæ particularitas seu determinatio stet cum indifferentia agendi, quam requirit libertas. Denique quomodo ipsa gratia efficaci (cujus in talibus habenda ratio) non habeamus nos merè passivè? cum tamen Tridentinum docuerit in opere conversionis efficacis indubiè, voluntatem nostram non se merè passivè habere.

NON SATISFACIT 3. Quia concessis omnibus, quæ hoc suppositum docet, non infertur prædeterminatio: Nam potest concedi à Deo applicari voluntatem, dum completur per illustrationes, & affectiones, & in ordine supernaturali per selecta auxilia: Posset concedi hanc applicationem elevativam factam à Deo prioram esse, quàm applicationem factam à creatura; quia ne pro statu quidem conditionali potest intelligi effectus gratiofus, & non supponens auxilium divinum. Et post ista omnia ut dixi, non sequitur dari prædeterminationem.

SUPPOSUIT 2. Indifferentiam iudicii, & simule etiam, quod Deus non tantum determinet

ad agendum, sed etiam ad liberè agendum, supposuit inquam, & Auctoritatibus illustravit. Sed totum hoc supra jam refutatum est.

SUPPOSUIT 3. §. Influxum primæ causæ. Quod motus primi moventis prius secundum intelligentiam nostram modificetur in causâ secundâ, quàm ad movendum impellat; & quia causâ proxima est voluntas, quæ est simpliciter libera, ideò applicatio, & actio voluntatis est simpliciter libera. Et quia Deus est causa efficacissima, idcirco nostræ voluntatis operatio, ut ad Deum refertur dicitur infallibilis; quæ infallibilitas non repugnat libertati: Nam divinus influxus potest dupliciter considerari: Uno modo ut recipitur in voluntate & sic est indifferens; quia recipitur per modum voluntatis, qui modus est indifferenter se habere ad utrumque oppositorum: Alio modo ut est adiuta voluntate efficacissima, & sic determinationem habet infallibilitatis, quæ non repugnat, sed maxime consonat libertati. Circa quod

DOCET 1. Quod creatæ voluntati duplex indifferentia conveniat, prima in ordine ad præviam Dei motionem; quæ ad hoc, vel illud illam determinet, & hæc nuncupatur indifferentia passiva: In hac motione nihil agit voluntas. Altera autem indifferentia convenit voluntati ex ejus activâ facultate, quâ liberè seipsam ad hanc, vel illam partem determinat, quæ est indifferentia activa.

DOCET 2. Hanc ipsam indifferentiam potentia esse duplicem; quandam quæ opponitur liberæ determinationi naturali, quâ determinatur aliquid ad unum ex necessitate agendum, ut ignis ad urendum. Altera indifferentia est, quæ opponitur liberæ determinationi, ac proinde negationem, seu privationem actus importat, & convenit eo tempore voluntati, quo non movetur à Deo efficaciter, adeoque nec seipsam movet ad operandum. Et hæc posterior indifferentia non attinet ad essentiam libertatis: Si enim de ratione libertatis esset, consequens esset, tunc non esse illam liberam, cum ad volendum aliquid seipsam determinat.

DOCET 3. Quamvis voluntas in priori instanti naturæ determinetur à Deo; posset tamen seipsam in posteriori instanti determinare; quia voluntas duplicem habet indeterminatorem, alteram passivam in ordine ad Deum, alteram activam in ordine ad seipsam; & ideò remota primâ indeterminatione per divinæ voluntatis influxum; remanet adhuc secunda, quæ tollitur à voluntate, liberè seipsam ad operandum applicante. *Hoc suppositum*

NON SATISFACIT 1. Quia videtur hæc doctrina recedere à communi Thomistarum, qui non tribuunt voluntati facultatem seipsam determinandi, eaque propter invenerunt prædeterminationem, docetque hæc responsio non esse determinatam voluntatem ad unum, col-

latione auxilii efficacis, quod etiam idem Nos docemus. Docet non determinata voluntate ad unum, infallibiliter tamen sequi effectum, quod docemus & Nos. Docet ad receptionem auxilii determinari voluntatem à Deo, docemus idem & Nos, in quo ergo supererit controversia?

NON SATISFACIT 2. Quia miscet aliqua quæ probari non possunt; Et ita probari non potest, dum ex eo indifferentiam auxilii arguit, quia recipitur in voluntate indifferente ad agendum: Certè enim necessitans prædeterminatio posset etiam recipi in voluntate, neque tamen per hoc redderetur indifferens.

NON SATISFACIT 3. Quia hac responsione videtur ad proposita à se consequenter non loqui; nam argumenta allata ab eodem patebantur retorsionem, qui scilicet salvetur in Deo ratio causæ primæ? Ratio primi determinativi? &c.

Respondent 5. alii Thomistæ.

QUOD necessitas, quam adfert prædeterminatio sit necessitas consequens duplici titulo; Inprimis ex Alvarez disp. 22. & 25. quia necessitas subsequens est, quæ consequitur voluntatem causæ primæ; sed hic titulus non convincit: Quia alias nunquam Deus posset facere necessitatem antecedentem; & est quidem hæc necessitas subsequens, hoc est causæ secundæ, sed non necessitas subsequens; alius titulus ponitur; quia necessitas antecedens est orta ex impossibilitate alicujus principii cum altero extremo, quod est liberum, consequens autem oritur ex impossibilitate actuum inter se.

CONTRA. Tum quia ex hac Responsione sequitur etiam coactivam prædeterminationem subverti libertatem; quia hæc etiam est componibilis cum voluntate quæ est potentia libera. Quod si dicas non esse componibilem salva libertate; idem nos dicemus. Tum quia illa ipsa prædeterminatio ad consensum antecederet ad positionem consensûs, vel potest non ponere consensum, & sic receditur à Thomistis essentiâque prædeterminationis; vel non potest non ponere, & sic antecederet ad consensum jam habet necessitatem, non eritque necessitas consequens. Tum quia per multos possibile est conjungi simul assensum, & dissensum; & tamen ex principiis intrinsicis non potest prædeterminationi ad assensum conjungi dissensus. Universaliterque quod se habet per modum causæ, est suppositio antecedens.

CONTRA omnes has Responsiones tale potest formari Argumentum. Prædeterminatio, non est Prædeterminatio; Ergo Prædeterminatio non datur. Ant. probatur. Prædeterminatio non destruit indifferentiam voluntatis ad utrumlibet: Quia non destruit libertatem; quæ

definitivè est indifferentia; Prædeterminatio destruit indifferentiam voluntatis: Quia de essentia illius est determinare ad unam partem. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio.

Hoc Argumentum contra distinctiones adferri solitas restaurari sic potest. Prædeterminatio in sensu composito non destruit indifferentiam voluntatis: Quia in sensu composito non aufert libertatem; prædeterminatio in sensu composito destruit indifferentiam voluntatis: Quia ideò componitur, ut ad unam partem determinet. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio. Rursus, Prædeterminatio determinando etiam ad modum agendi liberè non destruit indifferentiam voluntatis: Hoc ipso enim non determinaret ad modum agendi liberè. Prædeterminatio determinando etiam ad modum agendi liberè, destruit indifferentiam voluntatis: Quia ita determinat ad modum agendi liberè, ut determinet ad modum non agendi liberè: Quia determinat ad modum non agendi indifferenter. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio. Denique, prædeterminatio quæ compatitur secum non nisi judicium indifferenter proponens, non destruit indifferentiam voluntatis: Quia hæc indifferens propositio non destruit libertatem: Prædeterminatio quæ compatitur secum non nisi judicium indifferenter, destruit indifferentiam voluntatis: Quia dicitur, quod tota sit indifferentia in propositione objecti; libertas autem tenet se à parte voluntatis, adeoque & indifferentia ejusdem. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio.

Varie Instantia contra idem principium.

Difficile est eas solvere, nisi attingantur aliquæ Instantiæ etiam Theologicæ.

1. INSTANTIA est Alvarez. Revelatio actûs liberi futuri essentialiter connectitur cum objecto revelato, illudque antecedit, & nihilominus per catholicam Theologiam, libertatem non destruit; Ergo nec prædeterminatio destruit.

RESPONDETUR. Negando conf. quia infallibilitas, adeoque determinatio ad id unum, quod revelatur, desumitur non præcisè ex ipsa ratione revelationis, sed desumitur ab eo, quod erat in potestate; nempe ex ipsa futuritione actûs, quem ponere vel non ponere erat in potestate nostra: Non enim ideò res erit tanquam à priori; quia Deus revelat; sed ideò revelat, quia erit: Ut dicitur in materia de Scientia; Jam autem determinationem ad unum non desumit prædeterminatio ex ipsa futuritione actûs: Non enim ideò est efficax prædeterminatio, quia est actus futurus, sed potius ideò est actus

actus futurus a priori, quia prædeterminatio est efficax.

2. INSTANTIA est, quam cum reliquis Thomis usurpat Joannes à S. Thoma q. 19. d. 5. a. 5. b. 1. Christus D. ut homo fuit prædeterminatus à Patre ad opera sibi præcepta, v. g. ad moriendum, & ad præcepta naturalia, idque exigebat titulus ipsius unionis hypostaticæ; & tamen libere obedivit, & passus est: Si enim non libere, qui virtuosus? Cur ergo etiam nostra libertas non poterit salvari posita consimili prædeterminatione?

RESPONDETUR. Christum D. per observationem præceptorum naturalium non esse meritum, nec ad illa non servanda supposita ratione habuisse libertatem, sed meritum esse committi per electionem horum potius, quam illorum minus objective perfectorum actuum. Quod autem attinet ad præceptum moriendi, &c. in nostris principiis salvatur per hoc libertatem, quia illud præceptum non est formatum, sed præconscripta libertate Christi D. per scientiam conditionalium, advertentem, quid esset volutus Christus D. agere, proposita sibi indifferenti Patris voluntate; vitæque ejus determinatione v. g. ad moriendum, secutam esse prædeterminationem mortis, & præceptum v. g. moriendi. Alii id salvant, quia poterat petere dispensationem, ne v. g. moreretur, quia non erat determinatus quoad tempus &c.

3. INSTANTIA itidem communis est. Confirmati in gratia non possunt peccare, estque in illa necessitas antecedens; & tamen libere non peccant, libere merentur, &c. ergo & prædeterminatio non destruit libertatem.

RESPONDETUR. Negando confirmationem in gratia esse necessitatem antecedentem; quæ ex eo, quia confirmatio in gratia nihil aliud est, quam preparatio mediorum semper efficacium respectu impletionis præceptorum, vel non faciendæ omissionis graviter peccaminis; quidquid sit live istius preparationis deus aliqua Entitas positiva in anima, quasi obiectus illius, sive non; cum autem efficacia mediorum non sit quid antecedens naturam suam efficaciam, sed ut communis Nostris docent, est dependens suppositione conditionata consensûs, hinc & illa confirmatio, non erit simpliciter suppositio antecedens. Quod autem absolute loquendo confirmati in gratia peccare possint, innuit S. Paulus, qui cum cæteris Apostolis censetur fuisse confirmatus in gratia, inquebat tamen: *Cæpi corpus meum, & in servitutem redigo, ne vestire reprobis efficiar*: Jam autem confirmatio in gratia, quæ sit non præconsulto arbitrio libere confirmati, à Nostris negatur, posse dari, salva libertate.

4. INSTANTIA. Electio unicus medii ad aliquem finem consequendum est necessaria, & non potest non esse, ex suppositione intentionis intendentis finem; & tamen est libera: Imperium item antecedit actum imperatum; & tamen salva libertate, quamvis ex suppositione imperii efficacis, non possit non esse actus imperatus; ergo & prædeterminatio, salva dabitur libertate.

RESPONDETUR. Quia electio unicus medii; imperium item efficax desumitur ex suppositione alicujus pendens à nostra potestate, fit, ut antecedentia utriusque, sit, salva libertate: Sicut enim ex suppositione, quod aliquid velimus libere, non possumus illud non velle; quia tamen hæc determinatio ipsammet determinationem voluntatis dicit, quæ est in potestate determinantis; ideo illa necessitas stat cum libertate. Ex eodem principio electio unicus medii, imperiumque efficax salvabit libertatem. Sunt qui negent in his libertatem.

5. INSTANTIA. Obsecratio, & obduratio est suppositio antecedens; & tamen salvat libertatem; ergo idem dicendum de prædeterminatione.

RESPONDETUR. Obsecratum, & obduratum etiam in sensu composito posse non peccare: Quia adhuc datur illi titulo divinæ providentiæ auxilium, cum quo posset resistere; licet in peccato non detur illi gratia efficax, cum qua de facto resistat; sitque in circumstantiis, in quibus moraliter illi difficillima redditur conversio ad Deum.

Præter Instantias quas ex Thomistis attulimus, possemus adferre Instantiam ex nostris principiis. Impossibile est sine gratia ponere actum impletivum præcepti, quæ sit meritivus de condigno: Meritum enim de condigno supponit gratiam. Impossibile item est (saltem viribus naturæ) posita gratia non ponere actum impletivum præcepti, adeoque meritivum de condigno: hoc enim ipso expelleretur gratia; & tamen illud præceptum expletur libere; ergo & consensus libere ponetur cum prædeterminatione; quamvis non possit non poni.

RESPONDETUR. In primis disparitatem esse; quia liberum est homini ipsum illud principium auferre, quod est gratia; hinc ejus positio non adfert necessitatem; non est autem homini liberum auferre prædeterminationem ad consensum ante consensum. Deinde etiam dici potest, quod liberum quidem sit homini ponere impletionem præcepti, sed non est illi liberum supposita gratia, ne impletio illa libera, reddatur meritivus de condigno. Et hæc responsio suo modo negat Antecedens.

Duas alias instantias vide de gratia D. 5. Q. 3. D. 2. P. 2. sub finem.

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tłom. de Z.
D. VI
S

Punctum Difficul-

tatis 2.

*Proponuntur reliqua fundamenta contra Prædeterminationem.**Secundum fundamentum contra prædeterminationem est, quod non sit necessaria, id sic*

PROponi potest. Si prædeterminatio physica esset necessaria, esset necessaria vel ad tollendam indifferentiam, quam habet libera voluntas ad agendum, aut non agendum, vel esset necessaria ad salvandum concursum causæ primæ; ad nihil horum est necessaria; Ergo. Minor prob. Causa indifferens ex dominio actionis sine ulla physica prædeterminatione, bene seipsam determinare potest: Quod ipsum prob. quia ut causa indifferens ex dominio actionis determinetur ab aliquo à se distincto, neque deposcit ex ratione causæ ut sic indifferentis, neq; ex ratione causæ indifferentis ut sic, aliàs Deus qui concipitur esse indifferens ad aliquid agendum, vel non agendum, determinari à seipso non posset; sed indigeret aliquo superaddito quod Chimæricum est: Non etiam ex ratione causæ creatæ indifferentis; quia non implicat contradictionem, ut causa creata determinet seipsam præhabito concursu, & auxilio Dei indifferenti, ad utramq; partem, modo infra explicando. Non etiam physica prædeterminatio est necessaria ad salvandam rationem causæ primæ, quia sine ulla physica prædeterminatione sufficienter Deus intelligitur esse causa prima, idque ex eo, quia Deus est causa à nulla alia causata, & reliquas, causans seu produciens. Deinde si quæretur, quare hoc sit productum, semper ultimò productio resolvitur in Deum. Si enim quæretur, quare hoc sit productum? Respondebitur, quia est posita actio ejus productiva; quæretur ulterius, à quo producit actio? Dices, ab agente; hoc ipsum agens à quò? Ab alio agente &c. & tum tandem devenire est ad Deum, qui ulterius causam non habet. Et sicut, inquit Oviedo, prima principia illa vocamus, in quæ reliqua resolvuntur, & ipsa in nullum aliud, ita hoc erit causa prima, in quam reliquæ omnes causæ resolvuntur. Deinde concursus causæ primæ de genere suo, est prior prioritate Logica præ concursu causæ secundæ; Vera enim est hæc consequentia. Causa secunda agit, ergo agit causa prima; Falsa autem hæc est, agit causa prima, ergo agit causa secunda. Denique cum Deus non sit causa subordinata; nam si velit absolute, potest cogere ut hoc non nisi agat creatura; jam autem voluntas creata non potest cogere Deum, ut illam volitionem producat; Quæ omnia bene in Physicis trutinat Oviedo.

CONFIRMATUR 1. Quia si ad salvandam conditionem causæ primæ, esset necesse prius naturâ agere causam primam consensum nostrum, quàm agat eundem causâ secunda, vel illi prius naturâ responderet effectus, priusquam causâ secundæ, vel non responderet? Si non responderet, ergo neque agit prius naturâ: quia impossibile est esse actionem, & non respondere ei effectum, consequenter impossibile etiam erit causam primam prius naturâ agere, & non respondere ei prius naturâ effectum. Quod si prius naturâ responderet effectus causæ primæ, quàm respondeat causâ secundæ, in illo posteriori naturâ, jam inveniret causatum effectum, adeoque jam non haberet quod causaret: Finge enim duas causas totales, vel partiales alicujus effectus, si prius naturâ, una causat quàm alia, quid in posteriori naturâ relinqueret causandum alteri? ad eum modum, quo si prius tempore causaret effectum, nihil posterius tempore relinqueret alteri causâ causandum. Idem sic aliter proponitur. Prout prius naturâ respondet effectus causæ primæ, quàm causæ secundæ, quæro secundum prius illud naturâ, vel influit in illum effectum voluntas creata, vel non influit? Si influit, ergo immeritò dixisti, prius naturâ influere causam primam, præ secundâ; Si non influit, ergo pro illo priori solum se passivè habet ad actum illum voluntas, proque illo priori ille actus, non erit actus creaturæ; consequenter nunquam Deus concurret cum creatura; quia pro illo priori naturâ, quo antecedit concursum creaturæ, non concurret cum creatura, concurrere enim est utrumque agere, cum ergo pro illo priori naturâ non agat creatura, non concurret cum illa Deus pro illo priori. Non etiam in posteriori naturâ concurret, quia tu sâvas rationem causæ primæ per antecedentiam concursus; cum ergo etiam pro posteriori naturâ concurrat causa prima, etiam pro posteriori naturâ, debes sâvare concursus divini antecedentiam, quem, ut sic, explicas per antecedentiam.

CONFIRMATUR 2. Tum quia per oppositos prædeterminatione concurret Deus tantum concursu antecedenti, concurrere autem concursu antecedenti est impossibile rigoroſe loquendo, quod ipsum prob. Concurre, dum aliud non currit, concuscare, dum aliud non causat, est impossibile: hoc enim est tantum currere & causare, non verò concurrere & concuscare: Sed concurrere concursu antecedenti, est causare dum aliud non causat; ergo concurrere concursu antecedenti, est impossibile. Minor immediata prob. Si concurrere concursu antecedenti, non esset concurrere dum aliud non causat; & esset iste concursus antecedens, & non esset, esset ut supponitur; non esset autem, quia ille concursus non antecedit, cum quo simul est alius: Tum quia

quia ex vi causæ primæ oritur solum concursus primus; non verò concursus prior, non est autem idem esse concursum primum, & priorem; quia aliud est esse primum, aliud priorem rigore loquendo: Prior enim dicit antecedentiam alius, necidem respectu ejusdem, adinvicem, potest habere rationem prioris; & tamen aliqua possunt habere ratione æque primorum; ut duo initia duarum parallelarum æqualium, quæ sunt æque prima. Tum quia ut docet Lessius de gratia cap. 4. posset concedi Deum influere prius in effectum, hoc est influxu magis universalis: Influxus enim causæ primæ primò tendit ad esse ex S. Thom. in 2. dist. 91. a. 4. Esse autem est universalissimus effectus. Quod si concedatur Deo influxus magis universalis, hoc ipso in eo salvabitur ratio causæ primæ, quia universaliora, sunt priora.

CONFIRMATUR 3. Sine illo salvatur causa prima, quo impossibili etiam reddito, manet causa prima in esse causæ primæ; sed impossibili prædeterminatione; impossibilitate concursus, qui antecedit naturam, concursus causæ secundæ, adhuc manebit conceptus causæ primæ; quod ipsum prob. Posito quod Deus esset causa à nulla alia causata, & causans reliquas illarumque operationes, non esset creatura; ergo esset causa prima, quia illud, quod est causa, & non est causa creata, est causa prima. Et sicut dicitur materia subiectum primum, quia in nullo alio subiectatur, & reliqua subiectantur in eadem; ita verè est causa prima, quod est causa à nemine causata, reliquas causans, hoc est illarum entitates ponens, potentiam agendi, & similia.

tertium fundamentum est ex absurdis, quorum aliqua hic tanguntur.

PRIMUM ABSURDUM est. Quando Petrus exercet aliquam actionem liberam, & alii illam non exercent, quæro, vel possunt illam exercere, vel non? Si possunt; ergo illam exercent; cum tamen supponantur non exercent. Quod ipsum prob. non possunt illam exercere sine physica prædeterminatione; ergo si illam possunt exercere, habent physicam prædeterminationem; sed si habent physicam prædeterminationem, exercent actionem: Nam physica prædeterminatione posita non potest non fieri actio, ergo illam exercent cum non exercent. Si autem Petro exercente aliquam actionem liberam, alii illam non exercent, sequitur non exercentibus cum non exercent actionem, impossibile esse actionem; quod ipsum sic infertur. Impossibile est, ut qui non habet ad aliquid physicam prædeterminationem, illud nihilominus exerceat, quia impossibile est sine potentia prodire in actum, & sine actu primo habere secundum, physica autem prædeterminatio habet se tanquam actus pri-

mus: Sed qui non exercent eundem actum, quem exercet Petrus, non habent ad illum physicam prædeterminationem; non enim possent supponi carere actione; ergo qui illum non exercent actum, quem exercet Petrus, impossibile erit illis, ut eum exercent. Qui medius terminus si transferatur ad materias Theologicas ostenderet, à prædeterminantibus tolli gratiam sufficientem, nec odientibus Deum, posse id imputari ad culpam.

RESPONDEBIS. Quod exercente unum actum Petro, alii qui illum non exercent, possint, non quidem proximè, sed tamen remote, nisi aliquid aliud apponatur illum exercere.

CONTRA. Tum quia posse remote, est simpliciter hic & nunc non posse, sicut remote me posse volare, est simpliciter hic & nunc non posse me volare. Tum quia tunc solum remote posse agere fundat rationem causæ remotæ, quando omnia comprincipia agendi habentur, quantum ex illis sed desunt conditiones aliqua, ut applicatio, & indistantia &c. vel aliquid per modum circumstantiæ requisitum; prædeterminatio autem habet se per modum principii. Tum quia non minùs est necessaria ad agendum prædeterminatio potentia, quam ipsa potentia activa, immo per oppositos magis necessaria: Sed si non haberetur potentia agendi, non diceretur posse remote agere, ita nec potest dici posse remote agere, destitutus prædeterminatione.

SECUNDUM ABSURDUM est. Quia ipsa prædeterminatio indigeret prædeterminari. Id ita probat Lessius c. 3. de gratia efficaci; Omnis causa creata debet determinari ad actionem à prima causa, cur enim quædam determinaretur, quædam non? Physica prædeterminatio est causa; Ergo. Quod si semel concedatur prædeterminationem ab alia prædeterminari, dabitur processus in infinitum. Neque dicas prædeterminationem, quia formaliter prædeterminatio est, non indigere aliâ: Certè enim si hoc dicas falsa erit hæc causalis, ideò prædeterminari debemus, quia sumus causæ secundæ.

TERTIUM ABSURDUM est. Ponamus, non poni prædeterminationem physicam, sed solum non nisi concursum Dei: Quæ enim in hoc implicantiæ? Qui concursus est concedendus distinctus ab ipsa prædeterminatione, necessariò tunc fieret operatio, aliàs illic non esset concursus; & tamen, ut supponitur, prædeterminatio non est; ergo illa prædeterminatio est inutilis & superflua. Promovendo hoc absurdum, figatur imaginatio in principiis eorum, qui ad causas necessarias, non requirunt prædeterminationem, sed solum concursum divinum; sicut ergo tunc inutilis est prædeterminatio, salvaturq; ratio causæ primæ, sola ratione concurrendi independentem à prædeterminatione; sic & in præsentem.

QUAR-

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom I. e. Z.
D. VI
S

QUARTUM ABSURDUM proponit Lessius. Ista prædeterminatio præcipue respectu causarum necessariorum, si causa secunda agat in multis subjectis, vel est una, vel multiplex? Si una; contra est, quia illa generalis prædeterminatio, non magis determinat solem ad calefaciendum A, quam B, quod tamen actuali determinationi repugnat, quâ causa ad effectus individuos determinari debet. Si autem sit multiplex, innumerabiles erunt v.g. in sole, & singulis ferè momentis mutabuntur, eritque in nostra potestate solem alterare, applicando diversa corpora in quâ agat.

QUINTUM ABSURDUM. Quia prædeterminatio est non absimilis fato, & sic qui furantur, dicere possent, se non posse non furari, eò quod prædeterminati sint ad furandum.

DIFFICULTAS II.

De Fundamentis Prædeterminantium.

Punctum Difficultatis 1.

Proponitur primum Fundamentum, petitum ex ratione causæ primæ.

OBJICIUNT 1. Deus est causa prima, ergo prius agit, quàm causa secunda; ergo non tantum debet concurrere cum causa secunda concursu simultaneo, sed & antecedenti; ergo & prædeterminare.

RESPONDETUR. Neg. omnes illationes factas: dictum enim est, quod ratio causæ primæ, non requirat prius agere, sed tantum ita agere, ut neque in esse, neque in operari dependeat ab illo, cætera autem ab illa dependeat.

INSTAT 1. Alvarez. Causa secunda habet esse ab alio; ergo & operari.

RESPONDETUR. Etiam per Nos causa secunda habet operari ab alio, duplici ex capite, quia & potentiam agendi habet ab alio, & quia sola sine concursu Dei, operationem non ponit; sed non habet operari eo modo à Deo, quo habet ipsum esse; quia respectu sui esse merè se passivè & acceptivè habet; respectu autem operari, non se habet merè passivè, sed effectivè, & per concursum.

INSTAT 2. Idem. Causæ creatæ sunt instrumenta; Ergo prædeterminantur à Deo. Ant. Prob. ex S. Thoma, quia causa creata, non potest esse principalis causa; quia esse, est actus universalissimus, in quem tantum Deus, ut causa principalis influere potest. Conseq. autem prob. quia de ratione instrumenti est, agere ut motum à principali, adeoque prædeterminatè.

RESPONDETUR 1. Neg. Ant. mens autem

S. Thom. explicatur. Esse dupliciter spectari potest, vel secundum rationem suam communem; & sic causa creata, respectu illius esse, in tota latitudine sumpti, non potest esse causa principalis; multa enim sunt, ad quæ producenda, se extendere creatura, non potest. Rursus Esse potest spectari contractum & determinatè; & sic causa secunda, ponere potest ejusmodi esse, tanquam causa principalis, sicque homo generat hominem, leo leonem.

RESPONDETUR 2. Neg. Conf. probatio. ni ejus satisfieri in primis potest dicendo, quod de ratione instrumenti conjuncti, sit, non agere nisi motum, non tamen de ratione instrumenti separati. Aliâ via eidem probationi consequentiæ satisfieri potest, ostendendo, quomodo causa prima moveat secundam, scilicet collatione principii, sive elevativi potentia, sive per immisionem cogitationum, quas Aristoteles dicebat immitti, à bona fortuna.

INSTAT 3. Alvelda apud Oviedo. Operatio causæ secundæ, ut est à causa secunda, est formaliter à Deo; est enim quid creatum. Ergo Deus non concurret solum per concursum simultaneum, sed per antecedentem, quia per concursum simultaneum, effectus quatenus formaliter dependet à causa, non dependet à Deo proximè, sed tantum remotè, quatenus scilicet pendet à causa secunda, quæ ipsa postea pendet à Deo.

RESPONDETUR. Neg. Conf. Ad prob. dicitur in re ipsa per idem pendere actionem à Deo, & à creatura; quia illa dependentia, est ipsamet rei entitas, quæ & respectu Dei, & respectu creaturæ eadem est, ex modo nostro tamen concipiendi per aliud dependet à Deo, per aliud à creatura, ratione diversorum connotatorum, consequenter non dependet à Deo, illa actio tantum ex eo, quod dependeat à creatura, quæ ipsa dependet à Deo; sed etiam dependet in nostris principiis ab ipso Deo influente in illam actionem; licet aliud connotatum habeat, in quantum dependet à Deo, aliud in quantum dependet à creatura, sic v.g. in quantum formaliter est via Athenas Thebis, non est via Thebas, ratione diversi connotati; & tamen non inde sequitur per aliquid aliud, illam viam, esse Thebas; ita nec sequetur effectum, aut actionem per aliquid aliud esse dependentem à Deo; quamvis ex modo nostro concipiendi alia sit dependentia à Deo, alia à creatura, alia inquam dependentia ratione connotatorum; sicut aliud est connotatum Athenæ, aliud Thebæ. Colliges hinc, nec à nobis doceri, nec ex nostris principiis sequi, quod effectus vel actio nostra in tantum non nisi pendeat à Deo, in quantum pendet causa secunda à Deo; cum & ipsi illi effectus & actio, pendeant à Deo.

INSTA-

INSTABIS 4. Deus est prima causa liberi arbitrii, & effectum liberorum; ita ut liberum arbitrium, sit illi subordinatum; hic autem ordo aliter salvari non potest, nisi dicatur, Deum prius naturā causare consensum.

RESPONDETUR. Ut salvetur hæc subordinationatio, sufficere quod creatura vim agendi accipiat à Deo multoque magis ratione v. g. principiorum elevantium potentiam liberam, vel ratione cogitationum, quas appellat Aristoteles à bonā fortunā, quæ etiam complent potentiam in agendo. Hinc concedi potest Deo principas agendi, stans in collatione dictorum principiorum profecta à Deo, licet adhuc illa principia sint indifferentia; consequenter non recurrendo ad hoc, quod Deus prius naturā, causet effectum.

INSTABIS denique cum Alvarez, si voluntas operaretur sine prævia motione, hoc ipso esset primum agens: illud enim est primum agens, quod operatur independentem ab alio, & sine prævia motione.

RESPONDETUR ex jam dictis. Negando quod voluntas nostra independentem à Deo agat, à quo accipit esse, vim, principia agendi promoueturque per cogitationes, quæ sunt in nobis sine nobis. Quæ omnia appella si vis prævia motionem.

Rursus à negatione partis essentialis, valet consequentia ad negationem compositi; cum ergo essentialiter ratio causa primæ sit, & independentiæ entitatis, & negatione præmotionis, cum primum negetur de creatura, hoc ipso negatur esse illam primum agens. Addo, hanc propositionem primum agens est, quod operatur independentem ab alio, & sine prævia motione, si sumatur in rigore, negari debet: est enim similis huic; Homo est animal rationale implume, bipes, quæ propositio agorose loquendo, negari debet; nam in supposita materia sensus illius est esse de definitione hominis, esse rationale, & esse bipedem; cum tamen ratio bipedis etiam iis, quæ non sunt hominibus, convenire possit: Cum autem hoc quod est agere sine prævia motione prædeterminante conveniat etiam iis, quæ non sunt Deus, v. g. causis necessariis, ideo negari debet dicta propositio, cum contineat etiam definitionem primi agentis.

Punctum Difficultatis 2.

Proponitur secundum Fundamentum, petitur ex indifferentia voluntatis indigentis determinari. Hinc

OBJICIUNT 2. Causa indifferens non potest determinatum causare effectum, causa libera est causa indifferens. Ergo.

RESPONDETUR. Neg. absolute Majorem quæ probat, ut profertur, etiam Deum cum libero, indifferens, & non necessitatus sit ad agendum, non posse, determinatum producere effectum. Vera ergo solum est, quod causæ indifferentes ex defectu non possint determinatum producere effectum, & ita æquilibrium indifferens ad motum hujus, vel illius, non potest producere motum non nisi hujus; sed falsa est de causis indifferentibus, propter dominium actionis.

INSTABIS 1. Causa secunda vel determinatur à Deo, vel seipsam determinat ut agat. Si determinatur à Deo, ergo datur physica prædeterminationis; Si seipsam determinat, ergo non Deus determinat seipsam ad agendum cum causa libera, sed creatura determinat Deum; Ergo ulterius Deus non est primum liberum, aut saltem non solus est primum liberum.

RESPONDETUR. Causam secundam liberam seipsam determinare, sed Deo ad illam ipsam determinationem concurrente. Ad primum illatum dici potest, Deum determinare seipsam determinatione ad intrā, quia scilicet liberè se determinavit, ad salvandam libertatem creaturæ, de præbendo temperato libertati illius concursu, cum potuerit non salvare illam libertatem, quæ determinatio est ad intrā, & à nulla creatura causari potest; Determinat item seipsam Deus ad danda principia necessaria, ad dandas cogitationes, quæ sunt in nobis sine nobis. Sed ad extrā creatura determinat concursum Dei ad hanc potius partem, quàm ad illam, hoc ipsum Deo volente, & ad hanc determinationem concurrente. Nec ulterius inde sequitur, Deum non esse solum primum liberum: quia de ratione primi liberi est, non supponere ad sui libertatem, actum alterius à se voluntatis, quæ determinet illam libertatem; hoc ipso enim illud primum liberum non esset primum liberum; quia supponeret ante se alius libertatem servantem suam libertatem. Tale autem decretum supponit libertas creata, decernens, indemnem servare libertatem creatam; & quia liberum quod est Deus non præsupponit ante se determinationem suæ libertatis, quæ scilicet determinet Deum ad salvandam indemnem libertatem humanam. Determinat item Deus, seipsam, ad danda principia vel cogitationes, quæ sunt in nobis sine nobis; ideo adhuc Deus, est primum liberum, etiam comparatè ad creatam liberam actionem. Dicit etiam posset, creaturam determinari à Deo, determinatione quā creatura seipsam determinat; sicut potest dici, Deum facere parietem album albedine, quæ illum dealbat, præcipue quia hanc determinationem quā seipsam determinat libertas non producit sola, sed cum concursu Divino, determinat item selectione hujus potius auxilii quàm illius.

M

Ex

R. P.
H. MŁOD
anowski
Tom. I. e. Z.
D. VI
S

Ex hoc COLLIGES in ordine ad actus bonos, duplicem determinationem Nos in Deo admittere, in primis quā se determinet ad con-
temperandum ita suum concursum, ut non offi-
ciat libertati, adeoque indifferenter concurren-
di, quā determinatio etiam respectu concursus
ad actiones peccaminosas, materialiter accep-
ptas, concedi potest. Deinde aliā determina-
tio ad eosdem actus admittitur à Nobis, quā vo-
catur prædefinitio actuum bonorum, de quā in-
frā. Quod si nolles illam admissam, recurrere
posses ad jam dicta, nempe quod se determinet
Deus determinatione, quā se determinat crea-
tura, & selectione hujus potius auxilii, quā mil-
lius. Et sicut decretum Dei liberum de futu-
rione mundi, quamvis sit causā mundi, nihilo-
minus sufficienter determinatur illa futuritio-
ne ad volitionem mundi, sic & in præsentī.

INSTABIS 2. Si Deus non determinat vo-
luntatem, sed committit voluntati applicatio-
nem sui concursus, Deus cooperaretur volunta-
ti creatæ cæco modo; nesciens quid esset facien-
dum à creaturā, quo ad usque faciat.

RESPONDETUR. Ne Deus cæco modo fa-
ciat dirigetur à scientia conditionalium antece-
dente positionem effectus in statu absoluto; in
collatione autem concursus pro statu conditio-
nato, dirigetur scientia necessariā noscente vim
operandi in illo conditionatē exhibendo con-
cursu. Nec ita committit voluntati applica-
tionem sui concursus, quin ad ipsam illam appli-
cationem concurrat.

INSTABIS 3. Deus est verē Dominus no-
stræ voluntatis; Ergo potest illa uti, quando, &
quomodo vult; Ergo utitur illā, & applicat il-
lam ad suas operationes.

RESPONDETUR. Conc. totum; Poterit
autem Deus non prædeterminando uti creatu-
rā, quando, & quomodo voluerit, conferendo
vires, & auxilia efficacia, illaque seligendo;
quod explicatur alibi.

INSTABIS 4. Si non datur prædetermina-
tio, Deus erit causā subordinata creaturæ; quia
causā subordinata est, quæ in agendo dependet
ab alia; Sed Deus in operari dependet à causā
secundā, cum ad nutum illius operetur, vel non
operetur; Ergo

RESPONDETUR. Cum Nos admittamus
subordinationem ex multiplici capite creaturæ
ad Deum, argumentum hoc pro nobis erit:
Subordinationem autem hanc, ex hoc principio
ostendimus soli competere creaturæ; quia sub-
ordinatio dicit dependentiam virtutis agendi,
accipiendo & mendicando vim agendi, cum
plena absolutæ impeditio, potestate, si nollet
aliud principium agere; quod utrumque com-
petit creaturæ, quæ & esse, & vim agendi acci-
pit à Deo; à quo in agendo posset impedi-
ri. Non stat autem hæc subordinatio in eo, quod
unum sine alio agere non possit; nam in quo-

rumcunque principii, verum est, Deum non
posse sine potentiā vitali producere actum vira-
lem; & tamen Deus, non est nobis subordinatus
in agendo vitaliter: Forma item non potest se
solā constituere compositum, sine materiā; &
tamen non dicitur subordinari materiæ.

INSTABIS 5. Multa sunt indifferentia, quæ
indigent ab alio determinari; Ergo idem dicen-
dum de voluntate.

RESPONSUM jam est. Indifferentiam ex
defectu debere aliunde determinari; & ita in-
differentia ad habendum, vel non habendum
auxilium, debet aliunde determinari, à Deo
conferente auxilium; sed indifferentia ex do-
minio actionis, quod stat, in posse agere vel non
agere, positus prærequisitis, debet non aliunde
determinari; sed ab ipsa libertate.

Sed quid fiet in casu quem proponit Vives d.
10. n. 40. Voluntas ad illud potest habere de-
terminationem conditionatam, ad quod habere
potest determinationem absolutam in tempore
positā conditione: atqui si per impossibile po-
natur simul in duplici ordine ex oppositis, in
quorum uno prævideatur consensura, dissensu-
ra in altero, non potest habere determinatio-
nem absolutam ad unam partem, quam non ha-
beat etiam ad aliam; Ergo si ab æterno confide-
retur potens poni, aut sub conditione, quod po-
neretur in utroque ordine ex oppositis, non po-
test habere determinationem conditionatam
ad unam partem.

RESPONDET BORRULL. Si in tempore pone-
retur per impossibile in duplici ordine, consen-
tiret & dissentiret; sed est impossibile, ut in du-
plici ordine ponatur, cujus ipsius ratio hæc ad-
ferri potest: Quia status absolutus est non nisi u-
nius ordinis, unius suppositionis, &c. secus sta-
tus conditionatus, qui variatur secundum varie-
tatem conditionum, aut saltem varietatem or-
dinum, quam admittere potest: cum iste status
non exigit determinationem ordinis.

Punctum Difficul- tatis 3.

*Tertium Fundamentum est, ex actualitate
actionis. Hinc*

OBJICIUNT 3. Actio habet actualitatem,
sine admixtione potentialitatis; Ergo à
voluntate, quæ habet mixturam potentialita-
tis, proficisci non potest; Ergo debet prædeter-
minari; quia prædeterminatio habet actualita-
tem.

RESPONDETUR. Pluribus titulis non
concludere argumentum. In primis, ipsa præ-
determinatio in principiis Thomistarum, ha-
bet se per modum actus primi; est enim princi-
pium productivum actionis liberæ; Ergo jam
non habet actualitatem æque perfectam, ac ipsa
actio,

actio, & si esse principium productivum actionis liberæ non obest prædeterminationi, ut producta actionem, nec officiet ipsi potentia, cum prærequiritur agendi acceptæ. Rursus addita prædeterminatio rationem potentia non aufert a voluntate, quæ supponitur concurrere ad actionem liberam etiam per Thomistas; Ergo apparet, quod possit actio proficisci a principio habente admixtionem potentialitatis. Deinde potentialitatem, quam negat actio duplicem possumus imaginari. 1. Potentialitatem, quæ opponitur actui Metaphysico seu existentia, negatio hujus potentialitatis utrique convenit, & voluntati, & actioni, extra causas positæ. 2. Potentialitatem physicam, quæ consistit in hoc, esse principium, esse causam, determinativam existentia, &c. Hæc negatio potentialitatis non arguit perfectionem in actione, aliàs actio perfectior esset actualitas, quam Deus, quia etiam Deo tribuitur ratio causæ, ratio potentis producere, &c. Et sicut ratio potentia productiva, ratio item causæ &c. in Deo non arguit imperfectionem; sic etiam ratio potentia in voluntate non arguit imperfectionem, præcipue cum identificetur actui Metaphysico ejusdem. Excellentia autem potentia præ actu, inde communiter statuitur, quia illud perfectius est, a quo aliud dependet, accipit existentiam, indigetque eodem. Directè dici posset, non esse tantam actualitatem formalem actionis, ac voluntatis, esse tamen tantam effectivè, quia scilicet est in illa vis ponendæ ipsiusmet illius actionis, quod sequitur ex titulo principii, & potentia ad agendum.

Quartum Fundamentum est ex iis, quæ adfert Nazarius, qui

Objicit 1. A. q. 22. a. 4. §. Ostenditur prædeterminatio. Ad illa omnia se extendit Divina voluntatis, & Providentiæ decretum, si prædeterminatio ad quæ se extendit Divina causalitas & efficientia; quia actio Dei, quæ operatur in creaturis, æterna est, & effectus ex ea, & qui in tempore, secundum imperium voluntatis, & ordinem sapientiæ Divinæ. Sed causalitas Dei se extendit ad omnes actus liberos; Ergo se extendit & imperium. Hoc verò imperium nihil aliud est, quam efficax prædeterminatio, aut ipsamet actio ut ordinata, & prædeterminata, ut docet S. Thom. q. 25. a. 5. ad 1. ubi dicit, *esse non posse, quod Deus aliquid faciat, quod non præciverit, nec præordinavit se facturum; ideo enim Deus aliquid facit, quia vult.* Hoc ipsum sic aliter proponunt. Providentia est ratio ordinis rerum in finem, quæ perfecta non esset, si Deus non prædefiniret omnes & singulos actus. Et sicut Dux exercitus, si posset prædefinire omnia & singula, quæ fieri possunt in exercitu, haberet perfectiorem rationem ordinis rerum ad finem intentum; Ergo hæc, non debet Deo denegari.

RESPONDETUR. Per Nos concedi prædeterminationem actuum bonorum liberorum; sed non est necesse admittere prædeterminationes Thomisticas. In principiis negantium prædeterminationes dici potest. Licet ad ea, ad quæ se extendit potentia Divina, ad illa etiam se extendat voluntas; extendit tamen modo rebus proportionato, qui stat, ut probatum est, in indifferentia concursus. Ex alio etiam capite ad quæ se extendit Omnipotentia, ad illa etiam se extendit voluntas: quia cum posset non facere, fecit Deus decretum, de salvanda libertate creaturarum, adeoque de concurrente indifferenti: habet item voluntatem dandi prærequisita, & comprincipia; immittendi cogitationes primas, & secundum suum liberum decretum, habet selectionem comprincipiorum. Salvatur autem in Nostri principiis perfectissimus ordo in ordine ad finem intentum: quia pro una parte salvando libertatem decernit exhibitionem indifferentis concursus, & salvando ex alia parte suam efficaciam confert auxilium, quod ex suppositione consequenti quod sit operaturum, non potest non esse operaturum. Et sicut Dux exercitus, qui vellet suum edictum non esse ad activum, non deberet dicere; Hoc facias absolute, sed facias si velis; ita etiam Deus cum decreverit indemnem servare nostram libertatem, non debet actiones absolute, & nullâ factâ suppositione, quæ pendeat a nostrâ voluntate determinare, præcipue cum possit selectione auxilii facere, ut hoc velis.

INSTAT. Prædeterminatio quæ a Nobis conceditur, pendet ex humanâ voluntate, igitur est imperfecta; nam si Deus prædefiniret ut Petrus sedeat, si ipse voluerit, non habebit efficaciam respectu sessionis Petri, igitur non continebitur sub providentiâ Dei.

RESPONDETUR. Neg. illam providentiam fore imperfectam; perfectum enim illud est, cui nihil deest eorum, quæ illi debentur, tali autem modo volendi Divino, nihil deest debiti; debiti inquam in ordine, ad servandam libertatem creaturæ. Et sicut est perfectus homo, quamvis non habeat fortitudinem Leonis, eò quod hæc non sit illi debita; sic est perfecta illa providentia, quamvis non habeat efficaciam antecedentem prædeterminationis, eò quod hæc sit contra debitum libertatis, quam vult Deus servare in creatura; præcipue verò, quia seclusâ antecedentiâ, tam efficax est prædeterminatio, quam prædeterminatio; tam enim impossibile est, ut prædeterminatus ad sedendum non sedeat, atque impossibile, ut supposito quod sedeat non sedeat. Deinde selectio comprincipii, merè est in manu Dei, ratione cujus, facit Deus, ut non tantum faciat homo si velit, sed &, ut velit.

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom. I. et Z.
D. VI
S.

ADDO. Objectionem non rectè imaginari naturam prædefinitionum, quas admittimus; non enim ita procedit, sedeat si voluerit, sed quia ipse voluit sedere, volo etiam & decerno pro mea parte ut sedeat. Deinde prædefinitio illa non pendet ab homine elicitivè: Deus enim prædefinit solus elicitivè; sed pendet ab homine, unà cum Deo, ponente objectum prærequisitum, ad prædefinitionem, habetque efficaciam respectu sessionis, seligendo comprincipia, cum quibus posset non sedere, infallibiliter tamen est sessurus, in quo nulla imperfectio ostendi potest.

OBJICIT 2. §. Prædefinitionem actuum liberorum. Prædefinitio actuum liberorum per Nos conceditur, & illa non præexigit scientiam conditionatam. Ergo datur prædeterminatio Thomistica non nisi. Secunda pars Ant. prob. Si prædefinitio necessariò exigit scientiam conditionatam, sequitur non posse Deum quodcumque voluerit facere cum homine, quòd voluerit; quia seclusa prædeterminatione, & posito quocumque alio concursu efficaci, poterit etiam in sensu composito resistere creatura, sed erit necessè, multo tempore hominis consensum præstolari, & interdum omnipotentis intentionem frustrari, præcipue cum per Nos, semper maneat indifferens voluntas, etiam in sensu composito cum auxilio oblato.

RESPONDETUR. Negando secundam partem Ant. cum sua probatione; nam in primis multum videtur probare: probat enim contra intentum Tridentini, decernentis auxilio (indubiè efficaci) resisti posse. Item immeritò supponit, quòd Nos admittamus efficaciam non nisi moralem, cum admittamus efficaciam ex suppositione, quòd sit creatura actura; quæ efficaciam non est moralis, licet trahens circumstantias moralitatum. Independentem à principis his, non concludit argumentum, quia per Nos quando voluerit Deus poterit facere, ut agat creatura, quòd ipse voluerit, non quidem prædeterminando, sed seligendo comprincipia, quæ ex suppositione quòd sunt operatura, non sunt non operatura: & talia conferuntur, consequenter nunquam frustratur suo effectu voluntas Divina. Per Nos autem gratiæ efficaci secundum id, quod dicit in recto resisti potest, non verò secundum id quod dicit in obliquo, seu ex suppositione, quòd ei non resistatur. Unde signanter additur positus selectis viribus, & quæ prævidentur sortituræ eventum, poterit quidem in sensu composito non fieri actio, de facto tamen semper fiet, quæ selectio merè est in manu Dei.

INSTAT 2. Sequitur non habere Deum perfectam, de actibus hominis, scientiæ certitudinem, sed esse de iis non nisi moraliter certum; nam ea moraliter sciuntur ex Arist. quæ plerumque eveniunt, cum possint non evenire,

quod ne Deo affingatur, ponenda erit prædeterminatio.

RESPONDETUR. Cum certitudo Divinæ scientiæ, nitatur suppositione effectus liberi conditionati, sicut illa ipsa suppositione posita, sui suppositio non habet certitudinem moralem, sed metaphysicam; tam enim necessè est sedentem sedere, quàm hominem esse hominem; cum illa suppositione nitatur scientia conditionata, non habebit solam certitudinem moralem. Et certè cum prædeterminatio non tantum moraliter effectum sit habitura infallibiliter, sed etiam infallibilitate plusquam morali, debent etiam media illi proportionari, adeoque auxilia, quæ sunt hoc medium, debent habere infallibilitatem plusquam moralem, nosque concedimus hanc infallibilitatem plus, quàm moralem; positoque selecto comprincipio, non ut plurimum, sed infallibilitate metaphysica sequitur eventus.

INSTAT 2. Ex vi nostrorum principiorum sequitur, non posse Deum, quòd voluerit facere, siquidem; determinatio ad consensum, est quædam Entitas, quam tamen in Nostra sententia sola voluntas efficit; hæc autem sunt absurda, &c.

RESPONSUM jam est, posse Deum quòd voluerit, facere cum nostra voluntate, non quidem illam prædeterminando, sed eligendo comprincipia, quæ videntur eventum habitura. Illud autem quòd adfert, non posse Deum omne possibile per Nos producere, falsò supponit, quasi non admittamus illam ipsam determinationem, si sit in ordine supernaturali non produci ex viribus gratiæ; si autem sit in ordine naturali, producit cum concursu Divino.

INSTAT 3. Fundamentum in ante propositum sic urgendo. Aequalis causa in patiente æqualiter disposito, æqualem producit effectum, si naturaliter, vel quasi naturaliter agat; Si autem non ponatur prædeterminatio, agens & non agens, erunt æquales; Ergo uterque debet non agere, vel uterque agere.

RESPONDETUR. Assumptam propositionem esse veram de causis necessariis, non liberis; quarum in hoc est disparitas, quia causæ necessariæ, si sunt æquales, cum non habeant dominium effectus, hoc ipso non habent principium, ut hæc potius pars sequatur; quòd principium, quia habent causæ liberæ, etiam principio in entitate æquali posito, poterit se una determinare, non determinante altera. Habet etiam aliquid consentiens plus præ non consentiente, adeoque est inæqualis per excessum, eo quòd principium illud à parte Dei oblatum in ratione beneficii sit majus, quamvis non sit majus in ratione Entis; in ratione inquam beneficii, eò quòd seligat Deus principium habiturum effectum, præ principio, quòd providetur non habiturum effectum. Unde etiam

etiam per nos aliqua conceditur inaequalitas, quia operans habet selectum auxilium, quod non habet non operans.

OBJICIT 3. Urgendo fundamenta alia praerecta. Causa prima influit non tantum in operationes, & effectus causarum secundarum; sed etiam in ipsas causas, eas promovendo, & ad operationem applicando, quod non fit nisi per praedeterminationem.

RESPONDETUR. Ut promoveat Deus causas secundas, sufficit, quod tam in ordine naturalium quam supernaturali causet illuminationes, & affectiones, quibus applicatur voluntas ad agendum, & per selectum comprincipium.

INSTAT 1. Si Deus non determinaret causas secundas ad operandum hic & nunc, sequeretur concursus Dei, esse generale, & confusum quandam applicationem suae voluntatis, vel potentiae, ad concurrendum cum voluntate creatae; cum enim ille concursus non sit determinatus, debet esse generalis: neque enim inter haec duo datur medium, sed hic modus concurrendi est imperfectus; quia hoc modo influere, est imperfecto & caeco modo influere. Deinde indeterminatus influxus, est imperfectior determinato; praecipue vero quia scientia conditionata, quamvis praevideat, quis sit securus effectus, nihilominus ipsi concursui determinationem non praebet, quae omnia absurda videntur posita praedeterminatione.

RESPONDETUR. Cum Deus in collatione auxiliorum, tam pro statu naturali, quam supernaturali dirigatur notitia conditionata, hoc ipso non dicitur confuse agere. Quod autem dicit, si ille concursus non sit determinatus fore generale; id aequivocum est, si enim nomine generalis intelligit concursus quendam abstractum, & in universali, ille concursus non habetalem generalitatem; cum enim sit aliquid physicum existens, non est quid universale: si autem nomine concursus generalis, intelligat concursus determinatum in entitate, sed indifferentem in operando, talis generalitas est in illo concursu, non tamen fundat ullam imperfectionem, cum ad tuendam libertatem exigita sit in concursu, talis indifferentia. Et certe sicut causa libera hoc est indifferens, est perfectior in genere moris praenecessaria; ita & ille concursus: quamvis autem scientia conditionata ipsi concursui determinationem, quae sit determinatio suppositionis antecedentis, non adferat; dirigat tamen Deum, ut conferat principium ex suppositione consequenti determinatum, dirigatque ad seligendum principium, allaturum indubitanter, concursus determinatum, quem Deus intendit; licet haec infallibilitas futura sit ex suppositione consequenti; non autem ex praedeterminatione.

INSTAT 2. Si prima causa applicat suum concursus indifferentem modo explicato; Er-

go prima causa non se determinat ad hunc effectum, sed determinatur a causa secunda; quod est absurdum, quoniam ad causam primam potius spectat determinatio causae secundae, quam e converso.

RESPONSUM jam est, determinare Deum causam secundam in primis ratione sui decreti, quo decrevit indemnem servare libertatem creatam. Deinde determinat circa actus, qui non sunt mali selectione auxilii potius efficacis, quam inefficacis. Determinat immixtione cogitationum quae sunt in nobis sine nobis. Denique ad omnes determinationes concurrunt; cuius oppositum ordinariè imaginantur argumentantes. Quamvis autem causa secunda debeat determinari a prima, id intelligendum est ratione acceptae potentiae agendi, ratione virium superaddendarum requisitarum ad agendum &c. Sed non debet esse determinatio, quae indifferentiam in illa agendi, consequenter libertatem tollat. Quod autem universaliter assumit, causam determinantem esse superiorem determinatam, id universaliter acceptum falsum est: quia pes curvus determinat rectum ad claudicationem, negativa propositio affirmativam, ad inferendam Conclusionem negativam, hoc est debiliorem; neque tamen sequitur pedem curvum esse digniorem recto, vel ad maximum id verum est de causa determinante viribus, & potestate propria; cum tamen omnes vires & potestates creaturae sint a Deo.

Punctum Difficultatis

4.

Quintum Fundamentum proponitur ex his, quae adfert Alvarez cum aliis, d. 7. n. 12.

OBJICIT 1. Deus ante omne decretum suae voluntatis, non scit, quot homines, vel Angelos esset producturus, si crearet alium mundum; Ergo similiter ante idem decretum, non scit, quot actus, vel quales esset producturus quilibet homo, si crearetur & constitueretur in tali rerum ordine. Antecedens inquit, conceditur a quibusdam Assertoribus scientiae mediae. Conf. probat; Quia sicut omne illud, quod Deus immediate per seipsum operatur ad extra, dependet intrinsece ex decreto suae voluntatis; ita etiam quidquid Deus operatur mediante causa secunda, & quidquid facit ipsa causa secunda dependet intrinsece ex decreto voluntatis Divinae, cum ejus causalitas extendat se ad quodcunque Ego in particulari. Hoc ipsum inferius sic aliter proponit. Haec propositio, Deus crearet tot Angelos, si alium mundum produceret, non habet determinatam veritatem, ante decretum Divinae voluntatis.

M 3

luntatis,

luntatis, determinantis Angelos futuros, ex hypothesi, si vellet creare alium mundum; Ergo similiter hæc propositio, si Petrus ponatur in talibus circumstantiis consentiret, non habet determinatam veritatem, ante decretum Divinæ voluntatis, decernentis consensum illum futurum, ex hypothesi, si Petrus constitueretur in illis circumstantiis.

Huic argumento respondent aliqui per hoc, quod D. Deus cognoscat conditionatos suæ voluntatis actus de quo præsens objectio non procedit, sed tantum de creabilibus à Deo: An scilicet nosci possint ante Dei decretum. Hinc aliter

RESPONDETUR. Neg. Conf. quia nullum est principium determinativum existentiae Angelorum, eorumque numeri, nisi sola & unica voluntas Dei, nec determinationem existentiae eorum, subdit Deus alteri determinationi, præter suam, consequenter hac determinatione non positâ, utpote causa existentiae, non poterit Deus noscere existentiam Angelorum, manente illâ existentia in solo statu possibilitatis, & non extracta ad statum existentiae, per aliquam causam determinativam, potentem extrahere: jam autem determinationem actuum liberorum, subdidit Deus determinationi creaturæ, ad quam etiam ille concurrat, nec alligavit soli, & uni, determinationi suæ voluntatis. Quod autem existentiam Angelorum alligavit Deus soli determinationi suæ voluntatis, & non alligavit effectus liberos, soli suæ determinationi, hoc inde est: quia existentia Angelorum, non debet esse effectus liber Angelo aut alicui creaturæ; debuerant autem illi effectus conditionati liberi, esse liberi, quæ libertas in illis destrueretur, si antecederet determinationem à Deo, non prævisâ determinatione creatâ. Quæ autem decreta Divinæ voluntatis præcedant consensum creaturæ, jam dictum est & infra dicetur.

INSTATI. Ex Auctor. Arist. qui docet, propositiones de futuro contingenti, secundum se, non habere determinatam veritatem, vel falsitatem, alias tolleretur contingentia; Ergo ante prædeterminationem non est scibile quid sit futura voluntas.

RESPONDETUR. De mente Aristot. actum est in Log. ad præsens suffecerit dicere, quod effectus in causâ entitate præcise spectatus sit contingens, & si in illa determinationem haberet, tolleretur contingentia; non tollitur autem determinatione effectus, ex suppositione illiusmet ipsius, quâ ipsa suppositio effectus, facit, ut certo sciri possit.

INSTATI. Nullam esse rationem propter quam voluntas determinetur ad hanc potius partem, ergo debet dari prædeterminatio.

RESPONDETUR. Dominium actionis, esse illud principium determinativum, sicut & in

Deo (salva proportionem) determinatio, est ex dominio volendi. Quando autem urget, quod à causâ indifferenti, quâ tali, non possit prodire determinatus effectus, responsum jam est suprâ. Bene addit Fassolus convincendo oppositum q. 14. num. 422. hoc argumento. Omnis actus determinatus, qui exit à causâ libera, exit ab illâ in quantum liberâ; exit enim ab illâ in quantum constituitur in esse tali causæ; & sicut effectus exiens à causâ necessaria, exit ab illâ, ut à causâ necessaria; sic effectus liber exiit à causâ libera: sed causa libera est indifferens ad utrumlibet ut supponitur ex Patribus, & definitione libertatis; Ergo à causâ indifferenti, ut indifferens, exit determinatus effectus.

INSTATI. Si Deus ante determinationem suæ voluntatis sciret, quot Angelos esset producturus, ex hypothesi, quod vellet creare alium mundum, non esset liber in eorum productione: quia tunc illa productio esset determinata à natura & secundum se; Ergo etiam non erit liber, sed necessarius futurus consensus Petri, si ante omne decretum Divinæ & humanæ voluntatis, sciret Deus certo & infallibiliter, quod sit consensus ex hypothesi, scilicet in talibus circumstantiis; & tamen supponitur non esse in facultate Petri tollere, vel ponere illam conditionem, quâ positâ, dicitur esse infallibile ut consentiat, præcipue cum Nos supponamus actum, qui sequitur necessariò ex aliquâ suppositione antecedente consensum creatæ voluntatis, esse simpliciter necessarium.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia in casu Antec. esset jam determinatio à natura, & secundum se, independentem à decreto, quod respectu existentiae Angelorum est proportionatum ut absolute formeretur, ut dixi. Quamvis autem independentem à prædeterminatione prævideatur, quid esset facturus homo, si non fieret adhuc hoc independentem à decreto de dandis sub conditione prærequisitis, de servanda indemni libertate, adeoque non independentem à decreto proportionato libertati quia servante indemnem indifferentiam.

Id autem quod ex Nostrorum doctrinâ assumit, falsò supponit; nam docemus quidem non esse in potestate creaturæ, plures ex illis circumstantiis amovere; non tamen docemus infallibilitatem illam ex circumstantiis sequi, sed tantum ex suppositione ipsius futuritionis, determinationis liberæ, consensusque exhibendi, vel ex suppositione gratiæ, & voluntatis ut operetur, quæ ipsa est infallibilitatem illam adferens, & licet non sit in potestate creaturæ, plures ex illis circumstantiis, submovendi, sufficit ut sit in potestate creaturæ, etiam in illis circumstantiis consentire vel non consentire.

OBJICIT 2. Nihil est scibile, nisi aliquâ necessitate sit necessarium; jam autem ante prædeterminationem, non est effectus necessarius,

etiam

etiam necessitate consequenti, quod ipsum prob. quia impossibile est, quod aliquis effectus sequatur necessariò necessitate consequentiæ, seu necessitate infallibilitatis, ex causa defectibilis, & impedibili per concursum aliarum causarum, nisi causa talis determinetur ad talem effectum, ab alia causa superiori, quæ deficere non possit, nec impediri per alias causas.

RESPONDETUR. Argumentum ex variis principiis solvi posse: in primis, aliud est sequi aliquem effectum necessariò à causa defectibili, aliud autem etiam si non sequatur necessariò, sequi tamen infallibiliter ex suppositione consequenti, seu sequi secundum necessitatem consequentem. Sic ex causa omnino contingenti, non sequitur necessariò effectus; supposito tamen, quod sequatur, jam ex suppositione habet necessitatem securitatis, quod etiam in præfenti est dicendum. Ad idem solvendum hæc alia via teneri potest. Ad hoc ut causa impedibilis sciat agere, licet aliæ concause possint subtrahere suum concursum, non est necesse, illum prædeterminari à causa superiori, sed sufficere illas à superiore causa ordinari, ut præsto habeantur, & subditi voluntati: ad eum modum, quo ut trahat equus A, pondus B, quod non potest trahere sine equo C, non est necesse determinari equum A, sed tantum jungi illi equum C, vel ad maximum hæc determinatio erit necessaria in agentibus indifferentibus ex defectu; non autem indifferentibus ex dominio actionis. Ad id fieri posse, ut à causa impedibili ab aliis causis, infallibiliter ex suppositione consequenti, sequatur effectus, impedibilitasque illa solum facit, ut possit non sequi, licet sequatur infallibiliter. Unde jam directè negatur illa Major, impossibile est effectum sequi necessariò etiam ex suppositione consequenti, si causa potest impediri, & non determinetur à superiori. Ratio est; quia posse impediri, solum infert, quod posset non sequi effectus, sed non infert, quia non est securus.

OBJICIT 3. Impossibile est, quod aliquis effectus intelligatur futurus, nisi dependenter à sua causa efficiente; sed decretum Divinæ voluntatis, est prima & universalissima causa efficiens, à qua magis dependet effectus, quam à sua causa proxima; Ergo ante decretum Divinæ voluntatis, nihil est futurum, adeoque nec scibile futurum.

RESPONSUM est. Decretum Divinæ voluntatis esse primam & universalissimam causam efficientem, sed accommodatè ad exigentias rerum; quod autem sit istud decretum, quavis non sit prædeterminativum, dictum est supra.

INSTAT 1. Ita se habet decretum Dei absolutum in ordine ad futurum absolutè, sicut decretum conditionatum in ordine ad futurum conditionatum; sed implicat, quod aliquid sit

futurum absolutè, nisi præcedat decretum Dei absolutum, quod illud fiat.

RESPONSUM est. Etiam Nos admittere pro statu conditionato decretum, sed proportionatum libertati, quod esset, de exhibendo indifferenti concursu, sub conditione. Quamvis autem concedamus dari prædefinitiones actuum bonorum pro statu absoluto, non erit necesse illas concedi pro statu conditionato; quia non nisi ex causa debent concedi etiam pro statu conditionato, & non tantum pro absoluto, quæ sunt simpliciter requisitæ ad operandum; prædefinitiones autem non sunt tales, alias peccans careret aliquo per se requisito ad operandum. Deinde quia positæ prædefinitionibus antecedenter ad statum absolutum, habebitur unde salvetur libertas, scilicet quia formantur ex suppositione consensus conditionati. Jam autem si prædefiniretur ipse consensus conditionatus, non esset unde salveretur libertas: ex nullo enim supposito antecedenti usu libertatis formaretur: quia statum conditionatum non antecedit nisi possibilitas; possibilitas autem æque importat usum, ac non usum libertatis: consequenter non potest prædefinitionem infallibilem circumstantionare.

INSTAT 2. Futurum conditionatum adimpletâ conditione transit in absolutum; Ergo si ante decretum suæ voluntatis cognoscit Deus certè & infallibiliter, quod si Petrus constituitur in talibus circumstantiis, consentiet, adimpletâ illa conditione, antequam aliquid Deus decernat de actu futuro, cognoscit illum actum ut futurum absolutè.

RESPONDI jam, quod futurum conditionatum adimpletâ conditione transeat in absolutum, sed quia negatur, impleri posse conditionem sine decreto Divinæ voluntatis exhibendi omnem hypothesein à parte sua, fit, ut non cognoscatur sine decreto.

INSTAT 3. Secundum Nostra principia sequi, veram esse istam causalem; quia voluntas creatâ vult influere in istum actum in singulari, Deus influit in eundem actum; & ita voluntas, & operatio humana erit prior, voluntas autem Divina posterior, & pedit sequa voluntatis creatæ.

RESPONDETUR. Cum quicunque voluntatis creatæ actus, per Nos, non fiat sine concursu Dei proportionato, quem confert voluntas Dei applicans omnipotentiam, fit, ut non possit operatio humana dici prior operatione Divina, & voluntate ejusdem omni: licet sit prior aliquâ voluntate, nempe prædefinitivâ; consequenter non subjungetur concursus Dei voluntati humanæ, cum illa ipsa voluntas facta fuerit Deo concurrente: immo cum concursus Dei habeat rationem principalis, sine quo nusquam posset agere creatura, non potest dici subungi; quia principalia non subjunguntur. Consequenter

R. P.
H. MŁOD
JANOWSKI
Tom I. e. Z.
D. VI

illud: Quia vult voluntas, non excludit concursum Dei, & influxum, adeoque nec habet rationem prioris ante influxum divinum; ita tamen ut excludat rationem suam determinationis ad unum, à solo Deo oriundam. Directè ad argumentum dici potest. Falsam esse per nos hanc causalem: ideo Deus influit, quia creatura vult influere, nam hæc ut hic ponitur causalis, supponit priorem esse influxum creaturæ, & pro illo priori, exclusivum influxus Divini.

Punctum Difficultatis 5.

Proponitur sextum Fundamentum ex iis, quæ adferuntur idem Alvarez.

IMPUGNAT 1. L. 3. de Auxiliis d. 23. dicitur quæ Deum motione præcipuâ, prædeterminativâ, applicari debere voluntatem creatam ut liberè, & infallibiliter operetur, quod ipsum præter Auct. S. Thom. sic probat. Virtus quæ respicit finem, movet & applicat cæteras potentias ad suas operationes, ut videre est, in voluntate intendente finem, aliisque virtutibus imperantibus in suum bonum actus aliarum virtutum: sed Deus respicit finem omnium causarum secundarum; Ergo movet & applicat voluntatem creatam ad suas operationes.

RESPONDETUR. Querendo, cum etiam creatura libera respiciat finem, cur etiam non se movebit, nec applicabit ad agendum; Si enim id non habet; falso inferetur talis applicatio, ex præcisa formalitate intendendi finis: Si autem id habet, concordandæ sunt hæc duæ applicationes, quod non facit arguens. In Nostri autem principiis hoc ita fit; applicat enim Deus creaturam per cogitationes, quæ sunt in nobis sine nobis; creatura etiam intendens finem, unâ cum concursu Dei determinat se, Deus seligit principia, quæ prævidentur eventum habitura; creatura ita illis utitur, ut posset non uti, applicatque se usu illorum. Deinde concedi potest totum argumentum; Nam concessio, quod applicetur à Deo ad agendum voluntas, nego id fieri per prædeterminationem; sed per motus primos indeliberatos, quos Deus immittit, per completionem potentia ad agendum, & similia.

INSTAT 1. Deus est causa finalis applicationis causarum secundarum; Ergo & efficiens; quia aliàs aliud esset ultimus finis omnium creaturarum, & aliquid aliud præter Deum esset primum efficiens.

RESPONDETUR. Concedendo totum; sed negatur hanc applicationem prædeterminatione fieri. Quando autem urget dominium Dei in ipsam operationem, illud per hoc salvatur; quod tale habeat, quale habere vult; vult autem

habere libertatem, quæ non servaretur, si poneretur prædeterminativa applicatio.

INSTAT 2. Quando agens, præsertim si habeat infinitam virtutem, utitur instrumento ad aliquid efficiendum, tribuit ei, in ipso actuali usu, virtutem intentionalem ad effectum illum producendum; qualis virtus tribuitur etiam sacramentis novæ legis, quæ virtute Divina, gratiam efficiunt, quam significant, sed Deus utitur creatura, &c. tanquam instrumento ad efficiendum, ut nostrum liberum arbitrium actualiter cooperetur Deo excitanti & vocanti; Ergo tribuit illi intentionalem virtutem, ad huiusmodi effectum infallibiliter producendum, hæc autem est prædeterminatio.

RESPONDETUR. Querendo, cum Deus utitur prædeterminatione, tanquam instrumento, an superaddat adhuc aliquam intentionalem virtutem, vel non? si non superaddit; Ergo nec auxilio in entitate indifferenti, quod prævidetur ex suppositione infallibiliter operaturum, vel aliquibus aliis, superaddenda erit talis virtus. Deinde si illi prædeterminationi tanquam instrumento, non superadditur ulla intentionalis virtus, jam erit hoc ipso falsa assumpta Major. Quod si dicas, etiam illi imprimi intentionalem virtutem; hoc ipso dicis prædeterminationem ulterius prædeterminari, adeoque concedis processum in infinitum. Directè dici posset, quod Deus tribuat virtutem intentionalem, sed proportionatam instrumento; consequenter si instrumentum sit liberum, debet illi tribuere virtutem intentionalem, non determinatam ad unum; talis autem non est prædeterminatio. Et si concedenda foret virtus ista intentionalis, sufficienter salvaretur ratio selecti auxilii, ratione cogitationum, quæ sunt in nobis sine nobis, &c. Major etiam est absolute falsa: quia dum elevat Deus sacramenta ad producendum gratiam, nullam illis virtutem imprimit. Denique nec hoc explicatur, quid veniat nomine virtutis intentionalis?

INSTAT 3. d. 8. n. 24. Qui efficit ut liberum arbitrium seipsum determinet ad operandum, prædeterminat; nam prædeterminare, est, prius in signo rationis, determinare vel efficere, ut aliquid se determinet; sed Deus facit, ut se arbitrium determinet, ergo prædeterminat.

RESPONDETUR. Prædeterminationem duplicem posse considerari; primam impropriam, ordinatam ad tollendum indifferentiam habendi, vel non habendi vires, tribuendi auxilium selectum, & concursum specialem in ratione beneficiæ determinationem impropriam Nos etiam admittimus. 2. Potest cogitari prædeterminatio stricta, stans in determinatione antecedenti simpliciter, ad hoc non nisi agendum, ut nos determinemus, & quæ posita non possit fieri oppositum, & hanc negamus.

IMPUGNAT 2. Idem. Inter potentiam constitutam

actum in actu primo, per virtutem activam in
permanentem, vel per habitum superaddi-
tum, & actuale operationem ejusdem poten-
tiae liberae, datur motio quaedam praevia, per
quam ipsa voluntas, completur in sua virtute ac-
tiva; sed haec motio physica praedeterminat
voluntatem; quod ipsum prob. nam cum illa
motio praevia sit transiens cum actu, ad quem
moveretur, impossibile est, quod in voluntate ponatur,
& voluntas non operetur actum illum, ad
quem Deus, movere efficaciter, eandem volun-
tatem.

RESPONDETUR. Negando Minorem cum
sua prob. quae difficile aliquid assumit; nam si
datur gratia sufficiens, quam dari fides docet,
illa etiam erit quid medium inter potentiam na-
turalem in actu primo, & inter consensum qui
posset esse, estque illa gratia transiens; & tamen
de facto posita in voluntate, non operatur ac-
tum; Ergo ex sola illa mediatione, & formalitate
transientis, non recte infertur impossibilitas,
secundum quam impossibile sit, ut voluntas
non operetur actum illum: sed posito etiam,
quod sine ulla restrictione, verum esset hoc
principium assumptum, impossibilitas illa non
operandi, posset haberi ex suppositione nonnisi
consequenti. Ad Majorem quod attinet, si
recte intelligatur vera est; nam efficax auxi-
lium, non est quid habituale, sed actuale; hinc in-
ter ipsam potentiam, & inter ipsum actum quo-
dam modo mediat in ratione virium, causativi,
operativi; & in ordine etiam naturali aliquid si-
mile mediat, saltem cognitiones quas appellat
Antoteles immixtas a bona fortuna. Quan-
do autem d. 91. n. 8. assumit, quod ad singulos
actus supernaturales necessario requiritur auxi-
lium gratiae efficaciae, & quod hoc auxilium nisi
sit praedeterminativum, non sit efficienter & ef-
ficaciter factum ut operemur, utrumque im-
merito assumit; primum quidem, quia alias qui
hab. ret. solam gratiam sufficientem, careret ne-
cessario praerequisito ad agendum: secundum
autem immerito dicit, quia nos agnoscimus a
gratia, ipsum etiam actum efficienter produci.
Denique auxilium selectum potest appellari
motio praevia & transiens, cum quo, quamvis
non sit praedeterminativum, infallibiliter est
operatura voluntas, licet posset non operari.

IMPUGNAT 3. Impossibile est, quod auxi-
lium inherens libero arbitrio ex sola reali & in-
trinseca virtute, quam habet ut venit a Deo, ex
cuius scientia media, inducat certum & infallibili-
ter consensum, nisi habeat virtutem physice
praedeterminandi voluntatem ad eundem con-
sensum eliciendum: etenim seclusa determina-
tione physica, & praescientia futuri consensus ex
hypothesi, non est aliquod fundamentum, cui
certitudo & infallibilitas futuri consensus, inni-
ti possit.

RESPONDETUR. Quod assumat argumen-

tum aliquid, quod probandum fuisset, dari auxi-
lium inherens ex intrinseca virtute infallibili-
ter inferens consensum; sed hoc transito, etiam
per hoc satisfit argumento, quod fundamen-
tum cui certitudo & infallibilitas futuri condi-
tionate consensus inniti possit, sit suppositio ipsi-
usmet consensus. Inquit etiam alias idem d.
87. si non ponatur physica praedeterminatio,
quomodo a Deo applicetur ad agendum libe-
rum arbitrium? sed hoc jam solutum est, quod
applicetur collatione virium agendi, illumina-
tione facta in nobis sine nobis, selectione com-
principiorum, selecta autem principia, si confe-
rantur, infallibiliter inferunt mentem, & sunt
fundamentum, cui certitudo & infallibilitas fu-
turi consensus inniuntur &c.

Punctum Difficultatis

tis 6.

*Proponitur septimum Fundamentum, petendum
ex concursu Dei.*

INexplicabile est, quomodo actus liber, si
non datur physica praedeterminatio, pendeat
a voluntate Dei, & concursu. Hinc

IMPUGNAT 4. Actus liber creaturae, non
potest fieri independenter a concursu creatu-
rae, ita ut etiam non possit fieri independenter a
voluntate Dei, se determinantis ad concurren-
dum, quod est formalissimum praedeterminare.

RESPONDET I. Oviedo & dicit Deum ha-
bere aliud decretum circa bonos actus, aliud
circa malos; circa actus bonos habet Deus de-
cretum, quo dicat, volo quantum est ex me, ut
sit actus amoris; ita tamen illum decerno, ut vo-
luntas possit ab illo cessare, dicitque hoc decre-
tum habere in se imbibitum affectum compla-
centiae explicabilem istis verbis: Utinam sit iste
actus. Circa actus autem malos habet Deus
decretum, quo dicat, volo ut quatenus est ex
me, non deficiat actus odii, ut jura voluntatis
non infringantur, quem actum vellem ego non
produsi a voluntate, quia malus est. Quod eti-
am decretum habet in se imbibitum actum di-
splicentiae exprimibilem istis terminis, utinam
non sit talis actus. Haec responsio

NON SATISFACIT I. Quia decretum, de
quo hic quaeritur, ostendi debet esse tale, quod
sit principium per se requisitum ad operatio-
nem liberam, ita ut in quocunque statu reperia-
tur actio libera, in eodem statu reperiat etiam
decretum principians illam operationem: Sed
decretum Oviedo non est tale; quia non est ali-
ud, nisi praedefinitio actus liberi, quae per se non
est requisita ad operationem, alias peccans non
peccaret; quia committeret actionem non ha-
bens praerequisitum, ne peccet; nempe praede-
finitionem, nec apparet quomodo salva libertate
tale decretum posset formari, pro statu con-
ditionato?

NON

R. P.
H. MŁOD
JANOWSKI
Tom. I. et Z.
D. VI
S.

NON SATISFACIT 2. Quia non est explicatum ab illo, quomodo velit tunc Deus amorem, ita ut ab illo possit cessare; & tamen quod Deus vult, ab illo nemo cessat, respondebisque, nisi adferatur aliquid novum, non nisi petendo principium: si enim dicas illam voluntatem Dei esse indifferentem, de hoc ipso quæritur, quomodo stante indifferentiâ in illo actu Divino, salvetur ejusdem efficacia?

NON SATISFACIT 3. Quia universaliter non explicat determinationes Divinas in iis, in quibus ille concipi potest indifferens per ordinem ad operationes creatas: inter cætera enim non explicat, per quid tollatur indifferentia Divina, ut permittat voluntatem liberè, vel non liberè agere. Hinc

RESPONDETUR 2. Et ut id commodius fiat, particulatim disponenda est responsio. In primo signo rationis Deus cognoscit in sua potestate esse, ut voluntatem rationalis creaturæ ita sibi subdet, ut infallibiliter, hoc non nisi velit, quod ille vult; vel certè ita attemperare concursum suum, ut aliqua possit velle liberè; hanc illius cognitionem sequitur decretum, quo dicit Deus, volo ita attemperare meum concursum, ut voluntas creaturæ rationalis, illo uti possit, si velit, vel non uti. In secundo signo rationis cognoscit Deus per scientiam simplicis Intelligentiæ vim, & energiam suorum auxiliorum, secundum quod dicunt rationem primum ad operandum; cognoscit etiam creaturas non habere in sua potestate positionem illorum auxiliorum; huic cognitioni subnectit Deus suum decretum, quo se alligat ad danda talia auxilia. In tertio signo rationis, cognoscit Deus per scientiam conditionalium, quid in his & in illis circumstantiis cum illo auxilio esset operatura creatura; & quia per illam scientiam videt aliquos ab usuro suo consensu, alios bene usuros, procedit ad duplex formandum decretum: primum circa actus bonos, cujus progressus est talis, si hoc auxilium ita circumstantionatum haberet, faceret hunc actum, volo illi exhibere auxilium illud. Ad formandum autem decretum circa actus malos, sic procedit, vellem quantum est ex me non fieri actus malos; quia tamen volo salvare libertatem creaturæ, nolo impedire & subtrahere meum concursum, & tunc primum voluntas Divina applicat potentiam Dei executivam ad exhibendum auxilium. Ut autem hæc decreta melius penetrentur,

NOTO 1. Decretum primi & secundi signi, esse causam per se requisitam ad agendum, præcipuè cum secundum, attendat ad auxilium, prout habet rationem virium, potentie agendi, &c.

NOTO 2. Terti generis decretum non esse per se requisitum ad operandum, sed ostendere non nisi specialissimam Dei providentiam circa actus bonos, & ostendere, displicentiam circa malos.

NOTO 3. Absolutum Dei decretum secundum signi rationis non dari, nisi circa ea, quæ de facto existitura sunt, quomodo enim diceret Deus, faciam exhibendo, quod non est facturus, nec exhibiturus?

NOTO 4. Quod sicut posito illo decreto omnes homines vult Deus salvos fieri, complacet sibi Deus in illo actu; nec tamen complacet in salvatione peccatorum, cum peccatores actu sunt: ita etiam Deus complacet sibi in illo actu de salvandâ libertate; licet non complacet sibi in actionibus, ex libertatis abusu, factis.

NOTO 5. Sicut Deus generale illud decretum, quo vult omnes homines salvos facere, particularisat, ut ita dicam, postea particulari electione; ita generale illud decretum de concurrendo, particularisat prædefinitionibus, & promissione; cum hoc tamen inter cætera discrimine; quia hoc decretum primum, est inefficax, decretum autem de quo hic, est efficax: & sicut inefficaciam illius prioris colligimus à posteriori; quia non omnes salvantur, ita & efficaciam hujus de quo agimus, decreti colligimus, etiam à posteriori, quia nemo necessitatur, & nemo caret prærequisitis agendi. Directè ad argumentum: Nego quod formalissimum prædeterminare, sit, nolle Deum actionem creaturæ fieri independentem à se, tumque primum prædeterminaret Deus, ut volendo non fieri actionem creaturæ, independentem à se, determinet ita creaturam, ut non possit non agere.

INSTABIS. Causa prima & causa secunda per se conveniunt ad agendum, tunc vel causa secunda excitat primam, ut secum operetur, & sic prior erit naturâ, usus causæ secundæ, quam primæ; vel causa prima excitat secundam efficaciter, ergo & prædeterminat.

RESPONDETUR, cum Lessio, causam primam per se convenire ad agendum cum creatura, & ex proposito; quia ex vi illorum decretorum, de quibus actum est, & quod ita teneatur coagere creaturæ, non inducit imperfectionem in Deo; quia hoc proficiscitur ex ipsius libero decreto. Unde ulterius negatur creaturam à Deo moveri motione prædeterminativâ, vel à creaturâ Deum excitari, sed ad coagendum trahitur Deus, vi decreti, à se liberè facti. Et sicut quando voluntas producit actum supernaturalem, hoc ipso influit habitus supernaturalis; quem tamen non excitat ad agendum voluntas; & cum intelligimus, nihil facit intellectus circa excitandam ipsam speciem ab intellectu; ita nec in præsentem est necesse, ut causa secunda excitet Deum. Deinde alia viâ eidem difficultati satisfacit concedendo excitationem factam à Deo non per qualitatē prædeterminantem; sed ob motus tales, quales oriri dicebat Aristoteles à bona fortuna, & quos Theologi docent fieri in nobis sine nobis, multoque magis (si phras

phras placeat) excitat, collatione selecti autem illi.

QUÆRES I. *An voluntas Dei, quam habet de tantarum creatura sit determinata, vel non?* Ratio, quia si est determinata, quomodo non officit libertati? Si autem est indeterminata, quomodo hoc potius causat, quam illud? Circa quod

ASSERO I. *Illam voluntatem non esse quid indifferens, & indeterminatum in entitate; existit enim, nihil autem indeterminatum existit. Quod assertum procedit non tantum de voluntate illa entitativè sumpta, secundum quod illa Deus est; sed etiam de voluntate formaliter, & secundum sua complementa, & connotata spectata, & secundum ut vocant, esse formale.*

ASSERO 2. *Quod voluntas concurrendi non desinas posse non agere: nihilominus inferat potius concurrere quam non concurrere.* Tum, quia falsum est de illa voluntate, quod sit voluntas non concurrendi; loquimur enim de voluntate concurrendi, vera ergo erit affirmativa; Est voluntas concurrendi. Tum, quia illa voluntas est principium completivum libertatis creatæ in agendo: Ergo debet esse voluntas agendi; nam principium agendi compleri non potest per suum contradictorium; hoc est per principium non agendi: quomodo autem ratio voluntatis determinatæ ad concurrendum stare possit cum indifferenti ad hoc, vel ad ejus negationem, explicari sic potest; Quotiescunque est determinatio ad universale, toties est determinatio etiam ad particularia, illam rationem universalem participantia; si enim ponatur determinatio qua Deus dicat: Omnes perseverantes in gratia volo salvare, hoc ipso censetur Deus esse determinatus ad salvandum Petrum, Joannem &c. Si item de universali est verum dicere; Omnis homo est rationalis, etiam de particularibus est verum: cum ergo Deus determinatus sit ad præbendum concursum cuicunque operationi creatæ, hoc ipso est determinatus ad concursum dandum huic & illi in particulari operationi. Et quia inter operationes ponibiles à creatura non solum est v. g. amor, sed etiam nolo amare, hinc Deus qui est determinatus ad cooperandum unicuique operationi creaturæ, cum ut dixi, operatio creaturæ non sit solo amore, sed etiam extendatur ad nolo amoris, hinc fit, ut vi illius universalis ad concurrendum voluntatis, non solum sit determinatus Deus ad concurrendum ad actum amoris; sed etiam ad nolo amare, si creatura velit. Porro per hanc voluntatem universaliter ad omnes concurrendi operationes, non debet intelligi determinatio Divina ad aliquid mente nostra abstractum, sed ad particularia convenientia inter se, in ratione operationis liberæ.

ASSERO 3. *Gratia v. g. efficax, quando datur & salvat libertatem v. g. in amando, hoc non ita accipiendum est, quasi gratia possit esse principium odiendi, sed quod non inferat necessariam operationem amandi.* Quis enim dicet, quod gratia concurrat ad odium Dei? & quod exhibitio concursus ad liberè sedendum concurrat ad non sedendum; quod ita repugnat, ac potentiam visivam, esse principium non videndi.

NOTO. Posito hoc principio; quod à concursu indifferenti, non possit determinata prodire actio: Distinguendus erit concursus indifferens, in indifferentem ex defectu ipsius posse, & ex tali concursu, non potest prodire determinata actio, & in indifferentem ex contemperatione ad libertatem, neque quod ex concursu ita indifferenti, non possit determinata sequi actio. Rursus, ex concursu indifferenti, sumpto jam in actu secundo, concedo, quod possit proficisci determinata actio; hoc ipso enim ipsa actio non esset determinata, cum ille concursus sit, in re, illa ipsa actio; Nego tamen, quod ex concursu determinato in actu secundo, indifferenti autem in actu primo, non possit sequi determinata actio, atque ita erit, etiam tunc, determinatio, ex suppositione non antecedenti, sed consequenti. Quæ omnia variis locis hic sunt illustrata.

QUÆRES 2. *Quomodo creatura determinet se ad hoc, potius quam ad illam partem?* In ore est DD. creaturam se determinare ad speciem actus, hoc est ad amorem & odium, ut verò hoc potius actu individuo amoris vel odii amet, creaturam determinari à Deo ordinariè dici solet. Sed in hoc est difficultas. Quia antequam videat Deus determinatam voluntatem ad hunc potius actum, cujus determinationem supponimus à Deo fieri, non potest videre determinationem ad speciem actus, quod ipsum prob. Non videt hanc determinationem in ipsamet voluntate, quia hæc non minus est principium elicativum huius, quam oppositi; neque in alio comprincipio; quia hoc non conceditur: neque etiam in ipsis actibus, ut jam productis; quia non possunt videri ut producti nisi determinati; determinati autem non sunt, nisi post individuationem, quam quomodo Deus confert? si in priori non videt determinationem, quoad speciem actus, factam à libertate creaturæ?

RESPONDET Oviedo ex Suar. quod non prius se determinet creatura ad speciem actus, quam illam determinet Deus quoad individuum, sed prius determinatur à Deo quoad individuationem non absolute, sed ex suppositione, quod velit actum talis speciei elicere; quod ipsum facit Deus præparando concursum ad hunc potius v. g. actum amoris, & non alium, Hæc responsio

Non

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Bm. de Z.
D. VI
S

NON SATISFACIT. Quia per illam non prius creatura se determinat ad speciem actus; quam determinetur ad individuationem; & prius naturā se creatura determinat ad speciem actus, quam determinetur ad individuationem actus. Prima pars docetur in responsione; secunda elicitur ex doctrina ejusdem sic; Illa determinatio ad individuationem non est absoluta, sed ex suppositione, quod veller actum talis speciei elicere: Ergo prius est illa suppositio, quod talem actum elicere veller; Ergo prius se determinat creatura, quod veller talem actum elicere. Quod si mens sit Oviedi non esse illic determinationem creaturæ pro una parte, sed meram indeterminationem ad utrumque; Deum autem formare determinationem ad individuationem actus, casu quo creatura veller se determinare ad hanc speciem actus, posset sustinere responsio.

RESPONDERI potest 2. Nec prius, nec posterius determinare se creaturam, quoad speciem actus, quam determinetur quoad individuationem, sed utramque determinationem simultaneam esse. Ratio est, quia ratio specifica actus, & ratio individualis non admittunt inter se rationem prioris & posterioris, cum sit una eademque entitas physica, quæ seipsā nec prior, nec posterior.

Rursus, impossibile est esse determinationem quoad individuationem, & non esse determinationem quoad speciem actus: quia impossibile est esse aliquod individuum, & particulare, & non involvere rationes superiores: è contrā impossibile etiam est, esse prius determinationem ad speciem actus, quin simul sit determinatio ad individuationem: quia est determinatio ad actum ponendum; actus autem ponendus est individuus: ratio autem sola specifica, non est quid individuum. Unde ulterius in hac responsione dici debet, quod illa determinatio & ad speciem, & ad individuationem actus, tam à Deo, quam à creaturā ponatur; à creatura quidem; quia individuus hic specificus actus, est actus creaturæ: Ergo ab illa pendet: quod etiam pendeat à Deo, ratio est, quia Deus ad omnes actiones creaturarum concurrat: quod etiam non à solo Deo ponatur determinatio quoad individuationem actus sic probatur; quia determinatio illa, quoad individuationem actus, nihil in re est, nisi concursus Dei ad hunc potius actum; Porro concursus Dei ad hunc potius actum, nihil in re est, quam ipsa actio creaturæ prout dependens à Deo: Actio autem creaturæ non pendet à solo Deo; sed etiam à creaturā; Ergo & illa determinatio.

Neque obstat, quod intellectus non attingat rationes individuales actuum; quia tunc tantum ad determinationem est necessaria propositio objecti, quando fit per actum signatum distinctum ab ipso actu, qui fit, adeoque strictè e-

lectivè. Non est autem necesse fieri, per propositionem objecti, determinationem, quæ fit per actum exercitum, hoc est, per positionem ipsiusmet illius actus. Imaginare hic, quod creatura independentè à Deo operetur, tunc vi hujus independentiæ, non solum se quoad speciem actus, sed etiam quoad individuationem determinaret. Cum ergo ita Deus alliget suam Omnipotentiam creaturæ, ut quantum est ex illa, nulli actioni ponat impedimentum, ita coagendo creaturæ, ac si dispositio plena Omnipotentia penes creaturam foret. Hinc dici poterit, quod creatura non præcisè ratione sui, sed ratione omnipotentia coagentis, determinet sese, ad individuationem actus. Et sicut non est in nostrā potestate ponere actum supernaturalem, est tamen in nostrā potestate Dei gratiā adjutā; sic non est in nostrā potestate simpliciter determinare nos ad individuationem actus; est tamen in nostrā potestate cum Dei Omnipotentia coagente. Hinc jam pro Responsione

RATIO adferri potest. Nihil obstat, quo minus nos determinare dicamur etiam ad individuationem actus, si spectetur voluntas nostra unā cum divinā Omnipotentia coagente, & hoc creaturam constituit in dominio magis pleno suæ actionis, quamvis subordinato Dei dominio; Ergo censendum erit, quod nos determinemus, etiam ad individuationem actus modo explicato. Rursus, in illā determinatione quoad individuationem actus attributa Deo, vel se habet Deus per modum simultaneæ coagentis cum creaturā, vel non? Si primum, ergo ad illam determinationem quoad individuationem actus, etiam creatura concurrat; Ratio enim simultaneæ coagentis, requirit actionē duorum. Quod si respectu determinationis quoad individuationem actus non se habet Omnipotentia per modum coagentis; Ergo respectu illius actus individui merè se passivè habebit voluntas; Si autem nihil obstat, non debemus hoc asserere, ut simplicius accipiantur verba Concilii, quod nos censet respectu actionum nostrarum meritoriarum (indubiè individuarum) non habere merè passivè; præcipuè cum illa determinatio sit, ipsū poni actionum. Rursus, si respectu determinationis quoad individuationem actus non se habet Omnipotentia per modum coagentis, ergo actus determinatus quoad individuationem, erit effectus specialis solius omnipotentia; tunc quæro: Hæc determinatio estne ante positionem actus, vel in ipsa entitate actus? Si secundum; Ergo dabitur aliquid in actu creato, quod non productum à creatura: Si primum, hoc est omnino superfluum, & non absimiliter ac prædeterminatio, sublativum libertatis. Denique si hæc determinatio est oblatio concursus determinati, & si concursus determinatus est indentificatus ipsi actioni creaturæ, & si ipsa actio pendet à creaturā, quomodo determinatio quoad

quoad individuationem illi identificata, non pendebit? Neque valet, si dicas, quod illud actum determinatum producat quidem voluntas, sed non quod se ad illud determinet; non inquam valet, quia determinare se voluntatem una cum coagente omnipotentia, est producere sui determinationem; nec enim plus intelligimus per hoc, sed producit sui determinationem; quia illius determinatio nihil aliud est in se, nisi ipse actus, quem producit; ad eum modum, quo determinatio ad speciem actus, est positio speciei actus; Ergo.

Posset etiam aliquis bene responsionem communem tueri, dicendo quod ad solam speciem actus determinet se creatura vagè quodammodo attendendo ad individuationem, hoc est, ad hunc, vel illum actum, ad quem Deus producendum inclinabitur. Planior autem omnibus his satisfaciendi modus est, quod determinatio illa, quæ est ad individuationem actus non auferat libertatem; quia ad quæ non se extendit notitia, ad illa nec se extendit libertas: Cum ergo ad individuationem non extendatur notitia, nec se extendit libertas: Quia autem extendit se notitia ad speciem actuum, ad illam extendet se & libertas, adeoque indeterminatio, quæ non auferatur, nisi à libera determinatione.

Addo tamen hoc totum Argumentum non tam habere difficultatem petitam ex materia de Prædeterminatione, quam ex materia, quid concursus Dei?

Punctum Difficultatis

tis 7.

Proponitur octavum Fundamentum, quod consistat ex variis rationibus Thomist. & aliorum.

PRIMA RATIO Cabrera apud Fassolum q. 14. n. 261. qui dicit, nostros tenere, quod scire infallibiliter futurum, tollat libertatem ad volendum oppositum; ex quo sequitur, quod si Deus antecederet ad omnem actum suæ voluntatis, scit quid Petrus faceret in tali occasione, & ex suppositione; tunc jam non posset vel se, ut Petrus faciat oppositum; consequens autem est falsum; nam illa suppositio, quod Deus sciat, quid Petrus facere debeat non pendet à divina voluntate, cum antecedit omnem ejus actum.

RESPONDETUR. Nostros non docere, quod scientia Dei tollat libertatem per se loquendo, sed ratione adjuncti, ut si nosceret illa in decreto antecedenti determinationem creaturæ, & similia. Deinde immeritò etiam supponit, quod illa suppositio cognita à Deo, antecedit omnem actum Dei; nam licet antecedit omnem voluntatem prædeterminatam, quæ non habetur, sed non antecedit voluntatem determinatam, nonnisi indifferenti concursu cum creatura libere agente, concurrenti, &c. Directè ad argumentum negatur con-

sequentia, quia in casu antecedentis, nosceretur illud objectum tanquam determinatè futurum, sine ullo exercitio libertatis creatæ; In casu autem consequentis supponeretur usus libertatis divinæ, de servanda indemni libertate creatæ, de dandis accommodatis libertati creatæ principiiis.

INSTAT idem apud Fassol. n. 438. si seclusa prædeterminatione noscuntur futura conditionata libera, sequitur talium futurorum cognitionem provenire Deo à casu, & ex aliquo extrinseco; quod est falsum.

RESPONDETUR. Prædicatum omniscibilitatis non provenire Deo à casu, sed ex determinatione suæ infinitæ scientiæ, vi cujus hoc habet, ut quod sciri potest illud sciat: Unde jam ex parte scientis non est casus; quia scitum in seipso dicit infallibilitatem ex suppositione: Sed tota casualitas, vel correctius contingentia, est ratione causarum indifferentium ad utrumlibet, & ex usu libertatis quam indemnem voluit servare Deus.

SECUNDA RATIO est Gonzalez apud eundem n. 423. Per nostros futura contingentia conditionata pendent à decreto conditionato, tam ex parte objecti, quam ex parte actus; hoc autem non potest dici, quia decretum re ipsa non potest habere rationem futuri, cum sit immanens & æternum, ergo solum poterit habere rationem futuri, secundum ordinem rationis nostræ, per respectum ad aliquod aliud decretum, quod præsupponatur prius existens in Deo, secundum ordinem dependentiæ objectorum.

RESPONDETUR. Quod re ipsa futuri rationem decretum Dei habere non possit, sed nonnisi ex modo nostro concipiendi; rationem autem futuri, ex sententia communiori connotantium, habet ab aliquo connotato extrinseco futuro. Dicit etiam potest, quod illud decretum præsupponat aliud prius, nempe decretum illud absolutum ex parte actus, de concurrendo nonnisi indifferenti concursu, salvandaq; indemni libertate. Quomodo autem salvari possit, quod cum futurum pendeat à decreto Dei, nihilominus illud circumstantionet, peti debet ex materia de actu Dei libero.

TERTIA RATIO est ejusdem, quæ etiam utitur Guilhelmo Tuisius Calvinianus. Omne quod transit ab æterno, de conditione merè possibilis, in conditionem futuri, debet supponere ab æterno illius transitus causam, futurum quod dicitur conditionatum, transit ab æterno de conditione merè possibilis ad conditionem futuri; Ergo debuit supponere transitus illius causam, sed hæc nulla alia potest esse, nisi voluntas divina; Ergo.

RESPONDETUR communiter, quod transit (ut dicit Major) debet supponere transitus illius causam, non quæ verè sit, & ponatur, sed quæ esset & poneretur: Quæ distinctione ad-

N

hibi-

R. P.
H. MŁOD
anowski
Tom. I. e. Z.
D. VI

hibitā negatur consequentia. Causa autem illius transitus est determinatio voluntatis creatæ, si poneretur, & decretum Dei conditionatum, tam ex parte objecti quam ex parte actus. Hinc etiam transitio syllogismo, subsumpti antecedens negari potest, vel distingui, quod procedat de voluntate non prædeterminante, sed conditionata ex parte actus & objecti.

INSTAT 1. Gonzalez. Causa prima aliter comparatur ad ipsum futurum, & aliter ad merè possibilia, igitur causa prima præexistit cum aliqua determinatione respectu huius effectus, quam non habet, respectu purè possibilium.

RESPONDETUR. Non esse necessarium, ut hoc decretum sit prædeterminativum, sed sufficere, ut sit decretum tam ex parte actus, quam ex parte objecti conditionatum, & illud ex parte etiam actus absolutum, quo dicit se velle indemnem libertatem humanam servare. Diversitas autem habendi se aliter ad possibilia, quam ad futura conditionata, inde petitur; nam in primis ad possibilia habet se nonnisi consecutivè, ut dicitur in Metaphysicis; neque enim idè est aliquid possibile; quia potest illud velle Deus; sed idè vult, quia est possibile; jam autem ad futura tam conditionata, quam absoluta, habet se antecedenter, & per modum causæ futuritionis modo illis proportionato. Rursus, inde petitur cum Fasso diversitas n. 427. sicut condistinguntur hæc tria, Potest esse, Est, & Esset, ita condistingui debet, potest velle, vult, vellet; Potest velle, respicit possibilia, vult absoluta; vellet conditionata.

INSTAT 2. idem. Ille effectus habet aliquam determinationem ad fore; ergo aliter respicit causam primam, quam effectus purè possibilis; sed effectus purè possibilis solum respiceret illam ut potentem producere si vellet; ergo talis effectus respicit illam ut producentem, atque adeo ut volentem producere.

RESPONSUM jam est; quod effectus conditionatus respiciat Deum volentem producere voluntate conditionatā tam ex parte objecti, quam ex parte actus, possibile autem, solum, posse velle.

INSTAT 3. Istæ responsiones petunt principium, & contradictionem involvunt: Si enim ille effectus non respicit voluntatem, ut præcisè potentem velle, ergo illam respicit sub aliqua determinatione, & actualitate, sub qua illam, non respiciunt possibilia.

RESPONDETUR. Negando peti principium, vel quod id involvat contradictionem; jam autem intervenit illic actualitas decreti de servanda libertate creata, item formalitas voluntatis ex parte objecti, & ex parte actus conditionata, quæ duo non respiciunt possibilia. Deniq; possibilitas nihil ante se prius respicit; jam autem effectus absolutus respicit futuritionem sui conditionatam, consequenter respicit vo-

luntatem sub aliqua determinatione ex suppositione illa consequenti conditionata.

INSTAT 4. Effectus conditionatè futurus respicit causam primam, igitur respicit illam sub determinatione ad esse ejus potius quam ad non esse; Ergo respicit illam sub formalitate actus liberi existentem, quia aliàs respiceret illam nonnisi ut potentem velle.

RESPONDETUR. Quod effectus conditionatus referatur ad causam primam, sub determinatione indemnitis servandæ libertatis, & actus, tam ex parte illius, quam ex parte objecti, conditionem involventis, cum tamen possibilia respiciant nonnisi ipsum posse velle; futuritioq; conditionata ad seipsam, requirit antecedentem voluntatē, & decretum divinum in ante explicatum, possibilitas autem non requirit ullum Dei decretum antecedens, ut immediatè dixi.

INSTAT 5. Decretum divinum, à quo pendet effectus conditionatè futurus, est prius ratione effectui; Ergo effectus dicit ordinem ad illud decretum, ut jam præexistens.

RESPONDETUR. Decretum de servanda indemniti libertate, & decretum conditionatum tam ex parte actus, quam ex parte objecti præexistit effectui, sed non est necesse, ut præexistat determinativum.

INSTAT 6. Decretum divinum non apparet unde possit habere rationem futuri.

RESPONDETUR. In re nullum decretum posse esse futurum; Omnia enim identificantur divinæ entitati præsentis; sed habet hanc denominationem à connotatis extrinsecis, vel per æquivalentiam; quanquam effectus futurus sub conditione, præsupponit etiam præexistens Dei decretum, quo vult salvare indemnem libertatem, & subsequens aliud, tam ex parte objecti, quam ex parte actus, conditionatum.

INSTAT 7. Volitio Dei absoluta, & efficax concurrendi ad istum actum liberum nostrum in particulari, non se habet concomitanter, cum determinatione liberæ nostræ voluntatis; quia duæ causæ, non possunt simul ad aliquid unum concurrere, nisi sit aliquod agens excitans utrumque; quod autem erit excitativum Dei? Non etiam se habet illa volitio Dei consequenter ad determinationem nostræ voluntatis. Tum quia alias volitio Dei, & concursus, qui ab illa pendet, non esset requisitus, ut nostra voluntas agat; siquidem effectus conditionatus, illi præsupponeretur. Tum quia aliàs necessitaretur Deus ad illam volitionem, siquidem præsupposito concursu nostræ voluntatis, non posset suspendere suum concursum; Ergo volitio Dei absoluta & efficax concurrendi ad istum actum liberum nostrum in particulari, habet se ad ipsam antecedenter.

RESPONDETUR. Argumentum ex multis principiis non convincere; nam in primis si agat de effectu libero conditionato, committit falli-

affirmationem propositionum; supponit enim quod deus voluit Dei absoluta & efficax ad alium conditionatum liberè factum, quod ipsum probari debuisset. Quod si agat de effectu libero absolute futuro supposita sententiâ de prædefinitionibus, habebit se decretum illud ad prævisionem effectûs conditionati, concomitantè, antecederet autem ad effectum absolutum.

Ex alio etiam principio argumentum non convincit; quia non apparet, cur duæ causæ, si ne adventu tertiæ, ex propria libertate, non possint se determinare ad aliquid agendum; præcipue si alia causa sit altioris ordinis, ponimus quod excitet Deus creaturam cogitationibus, quæ sunt in nobis sine nobis, collatione comprecipiorum, &c. Ex alio etiam principio non concludit hoc argumentum; quia imaginatur sequi ex nostris principiis, quod deus actio creaturæ sine concursu Dei, & voluntate, & quam nonnulli sequatur voluntas Dei, quod nos non dicimus.

QUARTA RATIO est ex Verdu. Ex nostris principiis sequitur scientiam Dei per se quidem esse immutabilem, quatenus à seipsa variari, & mutari non poterat, & quatenus non est in ejus libertate, ut oppositum sciat, ei, quod est; deberet tamen per nos dici scientia Dei antecedens, mutabilis & variabilis, quatenus potuit oppositum scire; Ergo admittimus Deum jam fortunatum, jam infelicem, dum volenti omnes homines salvos facere occurrit bonus usus arbitrii in Petro, & non in Juda; consequenter si occidit fors super Petrum, & non super Judam, non ex vocante id erit, nec dicitur invenisse Petrus gratiam coram oculis Domini, sed potius invenit gratiam in usu arbitrii Petri, accideretque posset, ut magis juvetur Petrus, & tamen non in Paulo invenitur thesaurus.

RESPONDETUR. Nec per accidens ratione sui scientia Deimutatur, inter alias causas ideò, quia scientia consensûs A, & scientia dissensûs B, sunt idem enitativè, sed tota mutatio est ratione intrinseci & in objecto. Quod autem dicitur, nos facere Deum nunc felicem, nunc infelicem, propositio allata, vel procedit circa objecta conditionata, vel circa absoluta? Si circa conditionata; non est illic locus felicitati vel infelicitati, quia pro statu conditionato, tam prævidetur assensus, quam dissensus in aliis circumstantiis, si autem sit res de statu absoluto, Deus pro statu absoluto, habet in sua potestate, quod vult agere, feligendo principia efficacia, quæ selectio Deo soli convenit; hinc in Paulo invenitur thesaurus, non est ex Paulo, sed ex Deo feligente. Denique universaliter per hoc Deus non redditur infelix, quia libera determinatio creaturæ fit ex ejus voluntate, volentè omnem servare libertatem humanam, aliàs non servandam si prædeterminaret.

INSTAT 1. Ideò consensus præscitur, quia est futurus, invenit itaque Deus consensum, invenire autem fortunati est; inops igitur Deus consilii, aut efficacia à se, exivit quærens arbitrium, quod adderet efficaciam.

RESPONDETUR. Ideò consensum esse præscitum, quia est futurus, sed non utcunque, sed ex viribus gratiæ si sit supernaturalis. Universaliter autem, ideò præscitur, quia est futurus, non utcunque, sed dependenter à Deo decernente dare vires, & comprecipia decreto proportionato; cumque per ordinem ad statum absolutum selectio virium sit penes Deum; hoc ipso non est Deus inops consilii aut efficacia, si in illius electione stat, ut res fiat.

INSTAT 2. Bonus usus arbitrii non est ex prædeterminatione, non ex Deo vocante, ergo ex te.

RESPONDETUR. Tam pro statu absoluto, quam pro statu conditionato usus arbitrii bonus est ex Deo dante vires, & pro statu absoluto, feligente auxilia; licet etiam sit ex nobis gratiâ Dei adjutis.

INSTAT 3. Si vi prædeterminationis talia non noscuntur, scientia liberorum erit scientia acquisita, upote quam hauriat Deus ex arbitrio nostro per dependentiam ab extraneo, & exeundo à se, quod est contra illud Joan. *Opus ei non erat, ut quis testimonium perhiberet de homine, ipse enim sciebat quid esset in homine.*

RESPONDETUR. Scientiam hanc non esse acquisitam; neque enim ea dicitur scientia esse acquisita, quæ noscit objectum, cujus scibilitas, est independens à decreto, aliàs cum possibilia ad sui notitiam non indigeant decreto Dei, scientia de illis, deberet dici scientia acquisita. Sed scientia acquisita dicitur ea, quæ noscit objectum ante non cognitum, aut saltem tali modo noscendi non cognitum, qualem Christus D. acquirebat; id autem Deo non competit. Locus etiam ille script. non aptè adfertur; quia ille non plus vult, quam quod Christo D. secreta cordium patuerint; nec est aliquod exire scientiæ, noscere objectum, ex suppositione illius ad se. Aïdo dari dependentiam impropriam, ab aliquo extraneo scientiæ divinæ, nempe ab objecto extraneo terminante eandem.

QUINTA RATIO est Machini, apud Fasselum n. 446. Sumamus hanc conditionalem, si Adam non peccaret, Christus D. non fuisset incarnatus; si hæc est vera antecederet ad liberam Dei determinationem, ergo posito peccato Adami in esse, non fuit in potestate Dei Christum non incarnari; aliàs sequeretur, quod incarnatio esset futura; & simul non esset futura.

RESPONDETUR ad præsens institutum parum conducere allatam instantiam; quia cum incarnatio tota pendeat à voluntate Dei solius,

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI
S

se determinantis, ante hanc determinationem videri non potest; jam autem actiones nostræ vel titulostrarum, non pendent à sola Dei determinatione, imò à determinatione prædeterminante salva libertate pendere non possunt. Argumentum etiam cum sua probatione spectatum non concludit; quia ex illa potestate Dei ad non incarnandum, non sequitur, ut advertit Falsolus, quòd incarnatio esset futura, & non futura, sed tantum quòd esset quidem futura, ut simul posset non esse futura.

Punctum Difficultatis

tis 8.

Proponitur novum fundamentum ex iis, quæ adfert Pontius.

ARGUMENTATUR Pontius d. 5. n. 36. & cum recensisset varias acceptiones scientiæ mediæ, secundum illas dixit dari illam, vel non dari, subdit. Si per scientiam mediam intelligatur ea, quæ Deus cognosceret quid futurum esset positâ conditione, non necessario connexâ cum effectu, ex eo quòd habeat defecto, vel haberet Deus positâ ea conditione decretum concurrendi, concursu quodam indifferenti, & non determinato ad utramque partem; subdit inquam, talem scientiam talis objecti non dari: Rationem dat; quia non datur, nec potest explicari, quid sit concursus ille indeterminatus, & videtur omnino implicare.

Prima pars ita ab illo prob. Ideò daretur talis concursus secundum nos, quia concursus Dei determinatus præjudicaret libertati; sed hoc est falsum, nam esset omnino concomitans concursum ipsiusmet voluntatis, & nullo modo prævius ad ipsam, sed nihil concomitans exercitium libertatis, potest præjudicare ipsi, quia non obstante quocunque concomitante, manet essentia libertatis; consistit enim in hoc, quòd potentia positâ omnibus prærequisitis ad agendum, possit agere vel non agere; concomitans autem, non est prærequisitum, ut patet. Quod autem non possit explicari, quid sit ille concursus indifferens? Prob. non enim est ipsa voluntas divina in actu primo considerata; quamvis enim illa voluntas est omnino indifferens, non est tamen concursus, nec pendet ab ullo decreto, ut pendet concursus. Nec etiam ille concursus est volitio, quæ velit Deus concurrere, si voluntas creata velit concurrere; quia quamvis haberet huiusmodi volitionem, non posset scire quid esset futurum, nisi sciret, quid voluntas creata vellet; non posset autem scire, quid voluntas creata vellet, nisi sciret ad quid ipsemet actu concurreret cum illa, quomodo autem posset scire ad quid concurreret, si ille concursus, non esset aliud, nisi volitio concurrendi, si voluntas velit, præsupponendo quodam modo volitionem creaturæ, quam præsupponere non

potest sine suo concursu. Denique quòd ille concursus indifferens sit impossibilis, sic prob. nam secundum nos concursus Dei & creaturæ identificantur, sed concursus voluntatis est determinatus ad volitionem; per illum enim, quo producit volitionem, nequit producere nolitionem; aliàs deberet dari aliquid aliud, quo determinaretur ad volitionem præ nolitionem; Ergo & concursus Dei, ipsi identificatus, debet esse determinatus.

RESPONDETUR. Negando omnes tres partes Assumpti: Quod ad primam attinet, impugnata est in Physicis hæc concomitans voluntas concurrendi. Et certe imaginemur ipsam prædeterminationem necessitantem dari concomitanter, quomodo illa non tollet libertatem? Præcipue quia illud posse operari, vel non operari positâ prærequisitis non est materialiter accipiendum, hoc est pro aliquo in ante ponibili, sed debet accipi formaliter, hoc est pro eo, quo posito non potest non fieri operatio; & tamen id non oritur ex ipsa actionis suppositione. Quid sit concursus divinus, petatur etiam ex Physicis, pro nunc suffecerit dicere, quòd importet volitionem quæ applicet omnipotentiam ad coagendum creaturæ, dicit etiam ipsam omnipotentiam applicatam, ut facultatem executricem. Denique ipsam actionem, creaturæ prout illa pendet à Deo. Denique concursus ille creaturæ, quamvis sit in entitate determinatus in actu secundo; per nos tamen non est determinatus in actu primo, sed indifferens in suis causis si spectetur. Concedo ergo directè talem scientiam mediam à nobis admitti. Concedo quòd concursus determinatus præjudicaret libertati: Sed nego quòd concursus concomitans, determinans tamen ad unum, non sit præjudicaturus libertati; dicoque quòd talis etiam concomitans concursus, haberet rationem prærequisiti formaliter, non enim esset ipse usus libertatis, sed aliquid à quo est usus libertatis, & tamen est determinatus ad unum, consequenter tollens indifferentiam atque adeo libertatem. Ipse vero concursus in actu primo, non est quidem sola voluntas divina; est tamen & illa; unde dicit applicationem omnipotentiam; quæ ita applicata, supponit jam voluntatem divinam. Non est tamen voluntas divina, quæ velit Deus concurrere, si voluntas creata velit concurrere: Quia jam supponeretur concursus creaturæ ante concursum Dei; quod est absurdum. Negatur item concursus indifferens esse impossibile: Qui ipse concursus Dei aliud dicit in recto, aliud in obliquo: In recto dicit omnipotentiam divinam per voluntatem ejusdem ad agendum applicatam; In obliquo autem dicit ipsum actum creaturæ, prout pendentem à Deo; & secundum hoc obliquum concursus Dei spectatus, est idem realiter cum concursu creaturæ: Qui concursus crea-

tate, ipsumque illud obliquum importatum ab omnipotentia, est quid determinatum, si in se, & in suppositione sui ad se spectetur. Non est tamen quid determinatum, si spectetur in suis causis, & antecedenter ad suppositionem sui ad se. Unde & concursus illi Dei ex suppositione sui ad se, seu in actu secundo spectatus, est determinatus, sed non est determinatus in actu primo spectatus. Omnia hæc fusiùs tractantur in *Physicis*, ubi de concursu divino. Vide etiam dicta supra d. 4. q. 1. diff. 4.

Punctum Difficul-

tatis 9.

Proponitur 10. *Fundamentum ex iis, quæ adferuntur à S. Thoma 1. p. ubi impugnatur scientiam mediam.*

Obicitur 1. Rationem fundatam in *Auct. S. Thom.* Voluntas & decretum prædeterminativum modò sit conditionatum ex parte objecti, nullam imperfectionem, aut superfluitatem involvit, sed potiùs magnam perfectionem; & ita de facto multa à Deo sub conditione prævisâ, prophetata & ordinata sunt, pro quò plurima loca *S. Thomæ* adfert.

Respondetur ex istis, quæ docentur de scientia conditionalium colligi potest, concedi à nobis tale decretum circa ista, quæ spectant simpliciter Dei gubernationem, salvaque libertate creaturarum ordinantur à Deo, idemque dicimus de istis quæ merè & præcisè pendent à sola ordinatione divina, circa mundi ordinem. Deinde prophetiæ sæpe formantur à Deo, post perconsultam libertatem nostram scientiâ conditionalium, quæ jam Deo relinquit locum decemendi efficaciter, & prædicendi, sed efficaciter supponente suppositionem nostri consensus. Si autem formetur hoc decretum respectu futurorum liberorum conditionatorum ex dictis colligi debet, quòd sit læsivum libertatis, improporionatum &c. &c.

Obicitur 2. Et supponit, non implicare in terminis prædeterminationem, eamque Deum formare ante scientiam mediam stante libertate. Tum quia divina voluntas ex se est primum liberum, consequenter ex se, utpote fonte omnis libertatis, erit causa omnis libertatis creature: Si autem non detur prædefinitio Thomistica, Deus per scientiam mediam inspiciet aliquid extra se tantum, nempe id, ad quod se voluntas determinabit. Ergo ex tali scientiâ non redditur voluntas libera Dei composibilis cum scientiâ, habet eam composibilitatem, quantumvis ea scientia non daretur. Tum quia omni objecto scientiæ mediæ remoto, videtur Deus per scientiam simplicis intelligentiæ non implicare, sed esse possibilem actum liberum hîc & nunc, etiam ut liberum; sed quod Deus videt

non implicare, sed esse possibile, potest facere, nullâ alia creata conditione inspectâ, nec futuritione conditionatâ expectatâ, quia hoc ipso, quòd non implicat, potest facere per omnipotentiam; Ergo & velle ante omnem aliam conditionem; Quia quidquid potest facere per omnipotentiam, potest velle per voluntatem, nullo alio expectato.

Respondetur. Prædeterminatio & tamen salvans libertatem implicat in terminis: Quia implicat in terminis prædeterminatio salvans indifferentiam; libertas autem est indifferentia ad utrumlibet: Non dependenter quidem à scientiâ mediâ, Deus, est fons nostræ libertatis, quia non ex mediâ scientiâ formaliter provenit, quòd Deus sit ens perfectissimum, imò quia est ens perfectissimum, debet habere scientiam mediam: Nihilominus non esset fons nostræ libertatis, si prædeterminativo concursu, vellet nobiscum concurrere; sed est fons libertatis in quantum nobis exhibet concursum, & potentiam ad utrumlibet expeditam. Scientia ergo mediâ tantum ad hoc est necessaria, ut salvâ libertate, efficacem omnino gratiam, & concursum conferat, præsciens quid sit futurum ex illo concursu, ad utrumlibet indifferenti, volendo etiam in illo salvare rationem specialis beneficii, ut scilicet noscendo bonum venturum ex oblatione illius, procedat ad dandum auxilium, vi cuius ponetur illud bonum consensus. Ad illam propositionem, per scientiam mediam inspiciet non nisi Deus, ad quod se voluntas determinet, ex dictis satisfit; quòd non tantum inspiciet, sed ad illam determinationem concurret, quâ ut se possit determinare creatura ipse Deus voluit, dum voluit indemnem servare libertatem. Habet quidem voluntas Dei libera, composibilitatem cum creata, sed illam præcisè circa liberos eventus exercere non potest, independentem à scientiâ conditionatâ, sed casu solo illam exerceret. Omni autem objecto scientiæ mediæ remoto, videtur Deus possibilem actum liberum; sed vi illius non videtur, an sit existiturus, sed advertit possibile esse ut existat. Si autem non advertit determinatè, quòd esset existiturus, non posset informari illâ scientiâ, ut dicatur præsciens agere vel concurrere; & licet quidquid potest facere Deus per omnipotentiam, potest velle per voluntatem; sed si ipsa voluntas debite præilluminetur; in ordine autem ad conferendas v. g. gratias efficaces, non præilluminatur debite sola scientiâ simplicis intelligentiæ: Quia hæc non videt unam partem determinatè.

Obicitur 3. Veritas futuri conditionati, de facto est veritas quædam determinatâ, licet objectum ejus sub conditione sit existens, ut pendente existentia à conditione, jam non maneat suspensa veritas: Quòd si est determinatè vera, ergo talis determinatio pro illo statu conditionis.

N 3

R. p.
H. MŁOD
anowski
Tom. I. e. Z.
D. VI

ditionato, & ut extracta à ratione puræ possibilitatis, ex aliquo principio, & causa oritur; nulum autem hoc principium est, nisi prædeterminationio.

RESPONDETUR. Determinationem illam oriri à libertate voluntatis, si effectus sit gratiofus gratiæ Dei adiutæ, quæ libertas ex dominio actionis tollit illam indifferentiam, etiam pro statu conditionato, & non tollit hanc indifferentiam pro statu possibilitatis, pro quo res potest evenire, potest non evenire.

INSTAT 1. Positâ illa conditione & statu conditionato, vel voluntas habet necessariò illam determinationem, vel liberè? Non necessario, nihil enim datur in tota illa conditione, quod necessitet, aliàs si conditio purificaretur pro statu absoluto, necessariò fieret ille actus: Si autem liberè? Ergo causa & principium talis determinationis pro illo statu, est conditionata libera voluntatis creatæ determinatio; Ergo etiam intervenit illic determinatio voluntatis divinæ; quia ubicunque facit sibi locum creatæ libera determinatio, ibi locum etiam voluntas divina habere debet.

RESPONDETUR. Habere illic locum determinationem divinam, non antecedentem determinationem creaturæ, qualis est prædeterminatio; sed secundum conditionem liberi agentis cum dominio ad utrumlibet, accommodando sese potestati creaturæ utrumlibet agendi, ad ipsamque illam determinationem etiam conditionatam concurrentem.

INSTAT 2. Impossibile est divinum intellectum videre illam determinationem voluntatis, sub statu possibili, nisi respiciendo etiam suam omnipotentiam, nec potest cognoscere determinationem illam absolute futuram, nisi respiciendo ad absolutam voluntatem suam, quæ est causa producendi res in facto esse; Ergo etiam in statu conditionato respiciendo actionem, respicit illam per ordinem ad aliquod attributum suum, à quo status ille, & res sub illo statu participetur.

RESPONDETUR. Res in statu conditionato, participare esse conditionatè ex decreto voluntatis conditionato ex parte actûs, & ex parte objecti, ipsâque omnipotentia conditionatè concurrente.

OBJICIT 4. Quando jam prævidit Deus sessionem Petri sub conditione futuram, idque independentè à decreto prædeterminante, vel potest adhuc divina voluntas stante illâ conditione in omnibus illis circumstantiis velle, quod Petrus non sedeat, vel non potest velle? Si potest velle oppositum, ergo adhuc scientia illa non erit infallibilis; quia adhuc restabat consulenda voluntas divina à quâ potest cassari, & evacuati illa veritas, etiam sub statu conditionato; & sic ante divinam voluntatem, & determinationem illius, non potest reddi certa &

infallibilis illa præscientia: Si verò positâ illa conditione, & cognitâ illa determinatione, voluntas divina, non potest oppositum velle pro statu illo conditionato; Ergo est illi impossibile objectum illud pro illo statu, quod non potest dici.

RESPONDETUR, quod Arg. importet aliquid tollens seipsum; nam cum dicit secundum nostram doctrinam, quod res in talibus vel talibus circumstantiis ex suppositione determinationis ita se habeat, hoc ipso supponit etiam voluisse Deum, nec velle impedire, ut res fiat. Quomodo ergo assumit argum. Deum intelligi debere nolentem hoc fieri, cum inter prærequisita conditionata, conditionatè agendi, ponatur nolle Deum oppositum fieri, nec impedire, immo velle conditionatè concurrere, ex suppositioneque quod velit Deus, non potest supponi, quod nolit. Deinde cum Deus etiam contra libertatem creatam niti possit, bene concipi potest, esse in potestate ejus, etiam oppositum fieri, & tunc tantum non futurum oppositum, quando non supponetur oppositum Deum velle. Unde jam directè dici potest, supposito quod præviderit Deus sessionem Petri sub conditione futuram, posset nolle sessionem secundum suppositionem antecedentem; sed non potest nolle secundum suppositionem consequentem; quia si est suppositio sessionis, etiam est suppositio volitionis divinæ conditionatæ, ut sit sessio.

INSTAT 1. In illo signo rationis, quo intelligitur scientia media, ante omne decretum, utraque pars est possibilis voluntati creatæ, scilicet quod sederet Petrus, vel non sederet, possetque, si voluntas illius aliter se determinaret, oppositum videri, à scientia media; Ergo etiam illud oppositum erat possibile voluntati divinæ, & ejus omnipotentia; Ergo non potest positâ illa conditione & sub statu conditionato reddi impossibile Deo, quod manet possibile voluntati creatæ.

RESPONDETUR ex suppositione, quod talis facta sit suppositio pro statu conditionato, jam non potest mutari; cuius tamen oppositum supponit illatio; nam si posset mutari, sequeretur illam suppositionem esse & non esse; esse, est enim suppositio; & non esse, quia mutatur: Sic etiam supposito, ut supponi debet, quod ad illam suppositionem concurreret voluntas divina, jam non potest non concurrere voluntas divina. Unde in ordine ad istum eventum pariter se habent voluntas divina & creatæ: Quia sicut ex suppositione non est possibile oppositum voluntati creatæ; ita ex eadem suppositione, ad quam concurrat & voluntas, & omnipotentia divina, non est possibile oppositum.

INSTAT 2. Illud objectum scientiæ mediæ, id quod, circa illud objectum scientiæ mediæ, id quod

que liberè, vel non proponitur ut liberè velit, sed necessàriò se gerat circa illud? Si hoc secundum, ergo cum voluntas creata liberè se circa illud gerit, circa illud necessitabitur voluntas divina, quod est absurdum. Si autem liberè ei placet illa determinatio sub illo statu conditionato; Ergo potest non placere Deo, potestque velle oppositam partem sua determinatione, consequenter non scietur certò illud objectum ante prædeterminationem.

RESPONDETUR. Illud objectum conditionatum ita proponi divinæ voluntati, ut simul proponatur etiam illud ipsum voluisse Deum conditionatè, & sicut tunc ex suppositione, quod voluerit creatura, non potest non velle, licet liberè voluerit. Ita & Deus ex suppositione quod illud conditionatum objectum voluerit, non potest illud non velle, licet liberè velit; hoc enim stat cum libertate, ut suppono ex dictis. In hoc fallitur argumentantis imaginatio, quod putet præsupponi illud objectum ante omnem omnino volitionem divinam, & post præsuppositionem tum primum illic cogitare Deum, ad quam se partem determinet.

INSTAT 3. Si non ponatur prædeterminatio, fieremus divinam potentiam dependentem à determinatione creata, siquidem non poterit certo, & prudenter providere, nisi prius exploret per scientiam mediam, quid creatura facturatur? Quod non potest dici; est enim doctrina hæc falsa.

RESPONDETUR. Non debere dici ullo modo proprie potentiam divinam dependentem à determinatione creaturæ; quia dependentia importat causalitatem, quam creatura, nullam exercet in potentiam divinam; id tamen verum est, quod Deus propriâ sua voluntate, & decreto adstrinxit se non violaturum iura libertatis creatæ; consequenter se concursurum concursui indifferenti, dependentiâque hæc scientiæ merito ab effectu non est ullo modo vera dependentia, sed solius præsuppositionis termini. Falsus quid docuerit, alibi dicitur. Addo non faciemus divinam potentiam dependentem à determinatione creata, cum ipsa illa potentia ad illam etiam conditionatam determinationem concurrerit; Rationemque prioris habeat respectu illius determinationis potentia; quia dat concursum, vires, &c. ad eandem; advertendoque Deus scientiâ conditionatâ ad illam determinationem advertit simul ad suam volitionem, concursumque conditionatum.

OBJICIT 5. Idem q. 19. d. 5. a. 5. n. 1. assumitque universaliter hanc propositionem probandam, quod non implicet libertatem creatam componi, cum efficacia intrinsecâ divinæ voluntatis, eamque sic probat: Quia vel Deus est prima radix & principium possibilitatis actûs liberi, vel non? Si non, ergo datur aliqua possibilitas alicuius rei creatæ, non derivata ab o-

mnipotentia divina; quod est absurdum. Si autem Deus est causa prima, & radix nostræ libertatis, possibilitatisque actûs liberi, necesse est quod ita sit causa possibilitatis unius actûs determinati v.g. consensus ad amorem, quod etiam sit causa possibilitatis ad oppositum, scilicet dissensum, aliàs non salvaretur libertas. Hoc posito subsumit, sed efficacia infinita divinæ potentia, quæ est radix & principium utriusque possibilitatis in actibus liberis determinatis, per hoc, quod exequatur in actu determinante unam possibilitatem ex illis, non tollit aliam nec reddit impossibile; quia executio unius possibilitatis, non contrariatur possibilitati alterius partis, ut patet, cum voluntas actu unam partem operatur; Ergo nec eam tollet divina prædeterminatio.

RESPONDETUR. Si efficacia infinita divinæ potentia exequatur unam determinatè possibilitatem, sed modo proportionatè libertati, non tollit aliam possibilitatem; sed tollit si faciat modo improporcionatè libertati; prædeterminatio autem ex dictis, est modus improporcionatus libertati. Quod adfert de voluntate, locum hic non habet; quia supposito quod velit, non potest non velle, sed hæc suppositio oritur ex usu libertatis, adeoque fundat suppositionem consequentem, prædeterminatio autem fundat, uti dictum est, suppositionem antecedentem. Unde concedo, Deum esse primum principium possibilitatis actûs liberi, estque causa possibilitatis consensus determinati, ut sit causa possibilitatis dissensus, si non agat prædeterminativè; secus si agat prædeterminativè, sic enim aufert indifferentiam ad dissensum v.g. adeoque non salvat possibilitatem oppositi, tumque divina potentia, quando exequitur in actu determinatè unam possibilitatem non reddit impossibile aliam; si id exequatur modo liberis proportionatè, adeoque non prædeterminativè.

OBJICIT 6. Idem. Consensus creatæ voluntatis, est impossibile, quod sit consensus à Deo simul cum voluntate; & non sit prius à Deo supponitur enim causatus à Deo; & quidem per prius à Deo; quia causa prima, etiam ad talem influxum, habet formalitatem causæ primæ, adeoque supponi debet à causa subordinata.

RESPONDETUR pluribus ex capitibus argumenti non concludere: In primis si sit res de consensu gratuito, fiatque ille modo connaturali, hoc est per principium unitum, ostendetur causalitas prior causæ primæ (quod etiam proportionaliter applicari debet, quamvis non fiat modo connaturali, & si sit actus merè naturalis) ostendetur, inquam, hæc causalitas in ipsa collatione auxilii, & virium. Rursus ratione primarum illustrationum, piarumque affectionum, & in ordine naturali ratione cogitationum, &

R. P.
H. MŁOD
anowski
Tom. I. c. 2.
D. VI

num, & affectionum, quas dicebat Aristoteles oriri à bonâ fortunâ. Vide superius dicta per quid salvetur ratio causæ primæ.

INSTAT 1. Idem. Consensus creatæ voluntatis, à quo accipit denominationem efficaciam, decretum Divinum de se indifferens, est, inquam, ille consensus aliquid creatum, subiectum dominio voluntatis creatæ, & ordinabile in finem ab aliquâ providentia, ergo à fortiori causatur entitative, & efficienter ab omnipotentia Dei, sine quâ factum est nihil, & dirigitur à providentia Divina in finem efficaciter, efficacitate infallibili in ratione operandi, & non solum in ratione sciendi, & videndi.

RESPONDETUR. Concedo illum consensum esse aliquid creatum, ordinabile à providentiâ; Concedo causari illum ab omnipotentia; Concedo dirigi in finem efficaciter efficacitate infallibili; sed nego illum desumi ab aliquo prædeterminativo; Sed infallibilitas illius providentiæ, connotat suppositionem nostri consensus conditionati, ad quem ipsum concurrir voluntas Dei, ejus omnipotentia, &c. Quamquam hoc argumento non apparet de consensu conditionato, an de absoluto loquatur? Si loquatur de consensu absoluto, falsum est in Nostris principiis, quod antecedenter ad consensum absolutum non detur efficacia; cum etiam nos admittamus efficaciam in actu primo, & antecedenter ad consensum absolutum; licet voluntas Dei non habeat denominationem efficaciam antecedenter ad consensum conditionatum. Si autem loquatur de sensu conditionato, illum antecedenter non dirigit in finem efficaciter providentia Divina, quia hæc efficacia providentiæ Divinæ, penes statum absolutum spectari debet.

INSTAT 2. Idem. Quæcunque realitas creata est dependens à Deo in fieri, & in conservari; sed ille influxus creatæ voluntatis, etiam quâ influxus creatæ voluntatis, est aliqua realitas creata; Ergo ut talis, pendet adhuc à causalitate Divinâ; sed quidquid est dependens à causalitate alicujus, respicit illud sub prioritate causæ, & non sub simultate tantum coefficientis; Ergo respectu Divinæ causalitatis, debet partialis influxus voluntatis creatæ, esse posterior, & respicere causalitatem Dei: quia nihil causatur ab alio per simultatem, sed per prioritatem.

RESPONDETUR. Prioritatem hanc in dependentia nostri consensus à Deo salvari non per præoperationem in ipsum consensum, sed per productionem ipsius potentie, collationem auxiliorum, virium, &c.

INSTAT 3. Illa determinatio voluntatis, & partialis influxus debet causari à voluntate Divinâ, non inefficaci; quia inefficax nihil causat: Ergo debet causari ab efficaci; hæc autem efficacia non potest desumi à determinatione voluntatis & ab ipso effectu, quod ipsum prob.

quia ista determinatio non potest supponi à decreto, sed ab ipso causatur; Ergo ante talem determinationem, & non ab ipsa, decretum habet efficaciam; & ratio est; quia causa efficax esse debet dum causat, non postquam aliquid causatum est, quia causato effectu, efficacia ad nihil deservit.

RESPONDETUR. Non satis apparere, de quonam statu procedat hoc argumentum; Si procedit de statu conditionato, supponit aliquid, quod ipsum probandum foret, nempe quod causetur illa determinatio, pro statu conditionato, à voluntate efficaci quâ tali: quod si procedat de statu absoluto, proficiscitur quidem illa determinatio à voluntate efficaci, sed non quâ efficaci: quia quâ efficax illa voluntas Dei dicit ipsum consensum conditionatum, qui seipsum non causat. Unde deberet dici, quod proficiscatur à voluntate Divina efficiente. Sed quidquid sit de his rigoribus loquendi; concedo determinationem absolutam voluntatis causari pro statu absoluto à voluntate Divina efficaci, quæ efficacia voluntatis Divinæ non potest quidem desumi à determinatione voluntatis absoluta: quia absoluta determinatio est quid posterius illâ voluntate efficaci Divina; sed cur non posset desumi à determinatione conditionata? quæ prior est subsistendi consequentiâ prædeterminatione absoluta.

OBJICIT 7. Deum allicere per Nos voluntatem propositione tantum objecti, & non prædeterminando, quod illi commune est cum creaturis, & tamen Deus debet aliquid sibi proprium habere, nempe ut possit etiam voluntates creatas immutare. Punctus itaque difficultatis in hoc est, utrum ipsum motum voluntatis debeat etiam Deus ipse causare, non solum per objecti propositionem; sed etiam per efficientiam, seu efficaciam intra voluntatem, ut etiam supponit Aug. & S. Thom.

RESPONDETUR. Seclusâ prædeterminatione Deum habere vim immutandæ voluntatis: in primis ratione selectionis mediorum, quæ prævidet fore efficaciam, cujus selectionis non est potestas in ullâ creaturâ. Rursus habet potestatem immutandæ voluntatis ratione collationis auxilii elevantis, si operatio debet esse supernaturalis. Et quamvis S. Thom. dicat intellectum humanum posse adjuvari ab intellectu Angelico ad aliquid cognoscendum; nondum tamen dicitur, posse immutare voluntatem immutatione supernaturali, vel per directam immisionem cogitationum, quas dicebat Arist. oriri à bonâ fortunâ; hoc enim spectat ad solum Deum. Quod autem dicit, in hoc esse punctum difficultatis, utrum ipsum motum voluntatis Deûs etiam ipse causare debeat? quod, inquam dicit, id non ita se habet; Non enim inter Nos & Thomistas, in hoc est difficultas; concedimus enim & actum, & ipsam determinationem ad

ad actum ita causari à Deo, ut etiam simul causetur à creaturâ. Sed in hoc, an determinatio- nem creaturæ ad hanc partem præcedat deter- minatio Dei determinans creaturam talis, ut il- la posita, non possit jam non esse illud, idque ex vi determinationis posita à Deo ad id, ad quod Deus determinat.

INSTAT 1. Voluntas Divina efficax est in- fallibilis, & talis cui resisti non potest, quod Scri- ptura probat, quam ille pluribus citat, sed & ra- tio suadet: Ergo ponenda est intrinseca effica- cia Dei non suppositiva consensus; hoc enim quod sit per oblationem indifferentem, & inde- terminatam concursus, per propositionem ob- iecti, & motionem moralem, est tale, quod ex- spectat consensum nostrum, ut juxta ejus deter- minationem cooperetur ei, & est insuper tale, cui etiam in sensu composito resisti potest.

RESPONDETUR. Hoc Arg. indigere suis li- mitationibus: nam Araus. Trid. & Innocentius contra Jansenistas decernunt interiori gratiæ resisti posse. Ut toti difficultati satisfiat conce- demus voluntati Divinæ resisti non posse, sed in- fallibilitate ortâ ex suppositione consequenti illis, quæ libere fiunt, sed negatur alio sensu voluntatem Divinam respectu actuum libero- rum esse talem, cui resisti non possit, nisi forte dicatur esse talem, quæ cum sit accommodata li- bertati licet per oblationem indifferentis con- cursus, tamen resistentiam non admittat. Ad- mittimus item infallibilitatem antecedentem ad consensum absolutum ortam ex suppositio- ne ipsiusmet consensus, sed negamus dari infal- libilitatem voluntatis Divinæ antecedenter ad consensum conditionatum talem, cui resisti non potest. Quamvis autem oblationi concursus indifferens, propositioni objecti, &c. secun- dum suppositionem antecedentem resisti pos- set, ex suppositione tamen consequenti non po- test resisti: Si enim prævideatur ille concursus eventum non nisi habiturus ex adiutorio Dei, dominio actionis in hanc partem inclinato, non potest non habere eventum.

INSTAT 2. Voluntas cui non potest resisti, est efficax & infallibilis per locum intrinsecum, & antecedenter ad prævisionem nostri consensus, ergo datur prædeterminatio. Ant. prob. quia si voluntas Divina est talis cui resisti potest se- cundum se & per locum intrinsecum, ergo con- siderata Divina voluntas secundum se, & ante præscientiam consensus nostri, patitur resiste- ntiam, quæ non oriatur nec derivetur à Deo: Si enim esset cum influxu Dei, jam esset cum vo- luntate Dei: Si autem illa resistentia esset sine influxu Dei, & ipso non cooperante; Ergo ali- quid reale & creatum esset possibile, quod sit in- dependens in esse à Deo; Ergo ulterius, si ante- cedenter ad omnem prævisionem mei consen- sus est impossibilis resistentia aliqua ad volunta- tem Divinam in sensu composito, hoc ipso se-

quitur ante omnem suppositionem, Divinam voluntatem esse infallibilem, & irresistibilem in eodem sensu composito, adeoque efficacem & prædeterminativam.

RESPONDETUR. Probandum prius fuisse dari aliquam voluntatem efficacem ante prævi- sionem etiam conditionati nostri consensus, quæ quia non datur, adhuc salvatur nulli volun- tati Dei efficaci resisti posse, eò quod in liberis, non sit efficax, efficacia non orta ex suppositio- ne consensus conditionati, ut ordinariè dici- mus; in necessariis autem intrinsecam effica- ciam habet; consequenter etiam per nos nulli efficaci Divinæ voluntati resistitur, præcipuè verò, quia ipse consensus conditionatus, est etiâ ex ipso influxu Divino, in quem influit Deus. Neque inde sequetur, humanam potius volun- tatem non posse sibi resistere, quàm quod vo- luntas humana non possit resistere Divinæ vo- luntati; quia hoc ipsum dominium actionis ha- bet creatura à voluntate Dei, & quia de absolu- tã potentiâ posset illam indemnem non servare, & quia seligit auxilium, quod prævidet opera- turum, cuius selectio pendet à solo Deo.

INSTAT 3. Potest Deus promittere aliquid creaturæ, quo casu non apparet quomodo Deus possit offerre non nisi concursum indifferentem, nec habere decretum indifferens ex parte suâ, & efficax solum ex præscientia, quâ videt vo- luntatem creatam determinandam, aliàs pro- mitteret Deus id, quod non esset ipse facturum, & cuius non esset efficiens; determinationem enim creaturæ præscit, non causat, præcipuè cum Deus illis promissionibus non tantum pro- mittat concursum suum indifferentem, sed eti- am ipsum actum determinatum.

RESPONDETUR. Promissiones illas Divi- nas, circa actus bonos, fundari ut plurimum in prædefinitionibus actuum bonorum antece- dentibus effectum absolutum, vel esse circa ea, quæ soli Divinæ ordinationi tanquam guber- nanti universum subsunt. Multa etiam non tam sunt promissiones Divinæ, quàm meræ præ- dictiones fundatæ in iis, quæ Deus novit per sci- entiam Conditionalium. Sed insuper ut Deus dicatur non solum promittere concursum in- differentem, sed ipsam actionem, non est neces- se ponere ad hoc physicam prædeterminatio- nem, sed sufficit ponere concursum in entitate indifferentem, ratione tamen selectionis, & ut Nostri dicunt, beneficii determinatum, ex sup- positione consequenti, ex quo postea sequitur infallibiliter determinatio voluntatis. Suppo- nit etiam argumentum, quod doceamus, con- sensum ipsum, & determinationem non causari ab influxu Divino, quod negatur à Nobis. De- inde involvit se argumentum: non enim apparet si dicatur, quod Deus sit causa coëfficiens con- sensus, quomodo inquam sequatur, quod Deus illum præsciat, non causet?

Punctum

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tom. I. e. Z.
VI

Punctum Difficultatis

tis 10.

*Ultimum Fundamentum, pettum ex Nostro-
rum Principiis.*

Dantur prædefinitiones actuum nostrorum salvâ libertate; Ergo & Prædeterminatio physica dari poterit salvâ libertate.

Est hic necesse resolvere ipsum Antecedens: quod ut fiat,

SUPPONO 1. Notionem trium horum terminorum. Prædestinatio, Prædefinitio, & Prædeterminatio. Quid sit Prædestinatio, alibi dicitur; suffecerit pro nunc dicere, quod sit provida destinatio gloriæ pro electis. Prædefinitio est decretum voluntatis Divinæ, intendens efficaciter aliquid fieri per se, vel per creaturam. Prædeterminatio (loquor hic de illa ex communiori sensu) est qualitas creaturæ impressa, prius naturâ quàm operetur, intrinsecè determinans ad unum, quâ positâ non possit non fieri id, ad quod determinat.

SUPPONO 2. Prædefinitionem dupliciter posse fieri à Deo. 1. Decernendo, ut aliquid fiat à creaturâ non præconsultâ prius libertate ipsius. 2. Potest fieri post præconsultam libertatem, ita ut efficacia illius desumatur ex ipsa futuritione conditionata prævisâ: prioris exemplum est, volo ut Petrus convertatur. Secundæ autem exemplum est, si darem hanc gratiam Petro, consentiret illi, volo ergo ut consentiat, destinoque illi hanc gratiam. Priorem illam prædefinitionem nostra Schola negat: coincidit enim cum Thomistica. Secundi generis negant aliqui cum Vasquez, alii affirmant cum Ruiz, Arriaga & aliis.

SUPPONO 3. Bene admitti posse has prædefinitiones salvâ libertate. Tum, quia prædefinitio illa dependet ab eo, quod supponit nostram libertatem. Tum, quia non adfert media determinata ex se, ad unum, & quæ simpliciter habeant rationem suppositionis antecedentis, sed adfert media, quorum ratio infallibilis desumitur ab ipso exercitio libertatis. Tum, quia positâ illâ prædefinitione, quod non possit fieri oppositum in idem refertur; ac cur positâ scientiâ conditionalium non possit fieri oppositum, nempe utrobivis refertur in ipsam suppositionem consensus. Erant autem hæc prædefinitiones distinctæ etiam à morali concomitante determinatione: quia prædefinitiones procedunt simpliciter ex suppositione effectus, quam antecedentiam suppositionis effectus, non dicit determinatione concomitans.

SUPPONO 4. Quod eadem prædefinitio salvet etiam efficaciam Divinæ voluntatis, idque, ideo, quia non est, cur non sit contenta illa infallibilitate, & infirmitate, quâ contenta est scientia conditionalium, respiciendo scilicet in-

fallibilitatem ortam ex suppositione consensus. Deinde si prædefinitio non salvaret efficacitatem, & infallibilitatem in suis decretis, ex eo non salvaret, quod Deus volens efficaciter fieri aliquid, deberet jam non offerre media indifferentia; hoc autem non evincit quidquam; nam illa media, licet secundum suam entitatem spectata, sint indifferentia; in ratione tamen efficacium, quæ efficacium, infallibilitatem habent. Denique in istis prædefinitionibus salvatur efficacia Divinæ voluntatis, quia ille qui habet in suâ manu media apta ad positionem finis, potest ante absolutam executionem illius finis efficaciter intendere eundem. In manu autem Dei sunt apta illa media.

SUPPONO 5. Bene has prædefinitiones admitti de facto posse. Tum, quia ex una parte nihil obstat illas admitti, cum salvent & libertatem, & efficaciam Divinæ voluntatis, ex altera parte convenit eas habere Divinæ providentiæ: vi enim illarum prius intendet finem, quàm præstet media, villarum magis liberalem ostendit erga electos, villarum ostendit propensionem in bonum, præcipue cum plura loca sacra Script. tales prædefinitiones innuant, ut cum dicit Christus se vadere, sicut est illi prædefinitum à Patre, & similia.

Sed hæc prædefinitiones admitti debent non nisi ratione actuum bonorum; non verò malorum: nam eas non admittendas esse docet Arauscanum Can. 25. dum dicit: *Aliquos ad malum Divina potestate prædestinatos esse, non solum non credimus, sed & si sunt qui tantum malum credere vellet, cum omni detestatione, illis anathema dicimus.* Ratio etiam idem suadet: quia id quod prædefinit Deus, facit, & quod facit, ut fiat, non prohibet, sed appetit, quod circa peccatum Deo tribui non potest. *Hic suppositis*

RESPONDETUR ad Arg. Conced. Ant. Neg. Conf. Disparitas est, quia efficacia prædefinitionis oritur ex exercitio ipso nostræ libertatis prævisio, consequenter est suppositio merè consequens, adeoque non tollens libertatem, secus prædeterminatio.

INSTABIS 1. Exiis, quæ tenens prædefinitiones M. Perez. d. 5. de Prov. à n. 43. sibi opponit, Bona est hæc argumentatio, si Deus est infinite bonus, caret peccato furti, ita ut propositio huic opposita, non sit Deo libera, sed necessariò falsa, sed Deus habet infinitam bonitatem, ita ut opposita huic propositio non sit Deo libera; Ergo Deus caret peccato furti, ita ut opposita huic propositio non sit Deo libera; At opposita propositio est Deum furari, ergo Deo non est liberum furari. Ergo etiam valebit hæc argumentatio. Si Petrus subjacet decreto de non furando, caret peccato furti, ita ut propositio opposita non sit Petro libera. Sed Petrus subjacet tali decreto, ita ut Petro non sit libera opposita propositio. Ergo Petrus caret furto, ita ut

suppo-

supposita propositio, non sit Petro libera, sed opposita propositio est Petrum furari; Ergo Petro non est liberum furari.

RESPONDETUR. Neg. tenere illationem secundam, eo quod secunda necessitas, procedat secundum suppositionem consensus exhibiti à Petro, quæ autem procedunt secundum talem suppositionem, non tollunt libertatem, & licet Petro non sit liberum decretum Dei elicitive, formatum enim à Deo; est tamen liberum obiective, ita quod scilicet Deus non potuerit formare hoc decretum, si non exhibuisset Petrus consensum conditionatum, quem illi exhibere liberum fuit. In idem recidit si dicas, in priore illatione contineri necessitatem antecedentem: nam per essentiam bono de se, est etiam necessarium, de se, non peccare; secunda autem illatio est necessaria non nisi necessitate suppositio- nis consequentis, jam autem suppositio antecedens tollit libertatem, non consequens.

INSTABIS 2. Implicat ut Deus habeat duas voluntates efficaces circa duo objecta contradictoria, sed si Deus haberet decretum prædefinitionis, & simul voluntatem dandi ei quem prædefinivit concursum generalem ad peccandum, haberet &c. Ergo: Minor prob. hæc sunt contradictoria: necessarium est existere consensum Petri, est contingens non existere consensum Petri, jam autem vi prædefinitionis necessarium est existere consensum Petri, cum hoc decretum sit immutabile, & vi voluntatis efficacis dandi concursum generalem ad peccandum, est contingens non existere consensum Petri. Ergo. Hanc instantiam proponit Rosmer in 1. p. p. 138.

RESPONDETUR. Neg. seq. illæ autem propositiones prout hic sumuntur, & sumi debent, non sunt contradictoriae: nam ly necessarium ex suppositione consequenti, & ly simpliciter contingens non sunt contradictoriae, ly autem necessarium in præsentia sumitur pro necessario ex suppositione consequenti. Quod autem attinet ad voluntatem tribuendi concursum indifferenter, illa ex eo coheret cum prædefinitione: quia quamvis suo modo indifferentiam dicat, in ratione tamen determinatæ & infallibilis, infallibilitatem consequentem dicit, quæ sufficit. Adde, hæc propositio: Necessarium est existere consensum Petri, est vera non necessitate aliqua antecedenti, sed consequenti, si autem hoc non est necessarium necessitate antecedenti, verum etiam erit, quod sit contingens non existere consensum Petri.

INSTABIS 3. Oppositum sentiens Martinon. d. 19. n. 74. dicit quæ talem prædefinitionem antecedentem esse impossibilem circa multa opera Christi & SS. quæ peccatum supponunt: est enim impossibile Deum velle antecederet absolute aliquid supponens peccatum. Deinde si Deus ex se omnia bonæ opera prædefinivit,

cur definivit tam pauca? non est item consentanea doctrinæ PP. qui rationem cur Deus præsciat actus futuros liberos creaturarum docent esse, quia futuri sunt, non esse autem futuras, quia Deus præscivit.

RESPONDETUR. Ante prævisam suppositionem peccati non esse decreta opera absolute, sed non nisi ex illius suppositione; Consequenter jam Deus non utitur tanquam medio illo peccato, ut ponat prædefinitionem, sed illo supposito, & sine ulla prædefinitione facto, tum primum format suam prædefinitionem, in antè directus saltem scientiâ conditionata de illo peccato. Quare autem Deus tam pauca opera prædefinierit? altitudini consilii illius relinquendum est. PP. qui dicunt, non idè actus esse futuros, quia illos Deus præscivit, loquuntur de scientiâ speculativa, non practica, & cum prædefinitio ad actum voluntatis spectet sæpeque PP. dicant res bonas idè fieri, quia Deus illas vult fieri, hoc ipso relinquunt adstruendæ prædefinitioni locum.

QUÆSTIO IV.

De Physica Prædeterminatione Theologicæ.

DICENDUM est. Quod physica prædeterminatio secundum principia Theologica non detur; adeoque quod non sit medium noscendi effectus liberos, sive absolutos, sive conditionatos. Ita omnes Nostri DD. & plures aliarum Scholarum Magistri, quos nostri recitant.

DIFFICULTAS I.

Proponuntur Argumenta contra Prædeterminationem.

Duplicia possunt formari Argumenta contra prædeterminationem ex locis Theologicis, in primis ab Auctoritate, deinde à Ratione.

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur Argumenta ab Auctoritate.

PRIMA Auctoritas est S. Thomæ. Si prædeterminatio foret medium noscendi futura libera, noscerentur illa in suâ causâ; nam per Thomistas prædeterminatio est causa liberorum; sed in causâ Deus per S. Thomam non noscit futura, ut suppono, certò & determinatè.

Docuit id S. Thomas prima p. q. 14. a. 13. in corpore. q. 19. a. 12. ad 3. q. 23. a. 1. ad 1. ubi prædeterminationem cum Damasceno nominat impositionem necessitatis. q. 62. a. 3. ad 2. *Inclinatio gratiæ non imponit necessitatem, sed habens gratiam potest eâ non uri, & peccare;* quod falsum est in principiis prædeterminantium. Item q. 83. a. 1. ad 3.

Ed

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tom. 1. e. 2.